శ్రీహరికథామృతమ్

బ్రహ్మశ్రీ మదజ్జాడాదిభట్ట నారాయణదాసు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి

2002

శ్రీహరికథామృతమ్

(హరికథా)

బ్రహ్మశ్రీమదజ్జాడాదిభట్ట నారాయణదాస

విరచితమ్

ప్రచురణ

కార్యనిర్వహణాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి

2002

ŚRĪHARIKATHĀMṚTAM
(Harikatha in Sanskrit)

by

ADAJJĀḌĀDIBHAṬṬA NĀRĀYAṆADĀSA, BRAHMAŚRI

T.T.D. Religious Publications Series No. : 232

T.T.D. First Edition : 2002

Copies : 2000

Published by
Dr. P. Krishnaiah, I.A.S.,
Executive Officer,
Tirumala Tirupati Devasthanams,
Tirupati - 517 507.

D.T.P. Typesetting
Gayatri Art Printers,
Hyderabad.

Printed at
Tirumala Tirupati Devasthanams Press,
Tirupati.

ముందుమాట

దైవభక్తిని, ధార్మిక చింతనను ఆహ్లాదకరమైన రీతిలో ప్రబోధించే కళారూపాల్లో అగ్రగణ్యమైనది 'హరికథ'. సంగీతం, సాహిత్యం, అభినయం - ఇత్యాది లలితకళల చక్కని సమన్వయం మనకు 'హరికథ'లో గోచరిస్తుంది. 'హరికథ'కు 'పురాణప్రవచనం' తండ్రి; 'యక్షగానం' తల్లి. 'హరికథ' తెలుగువారి ప్రత్యేకతను చాటే రమణీయ ప్రక్రియ.

హరికథా రచనల ద్వారాను, హరికథాగాన ప్రదర్శనల ద్వారాను అఱువది వత్సరాలు ఆంధ్రదేశాన్ని ఉఱ్ఱూతలూగించిన యుగపురుషుడు శ్రీమదజ్జాడ ఆదిభట్ట నారాయణదాసు (1864-1945). ఆ మహనీయుడు ప్రతిభా సంపన్నమైన తన బాణీ ద్వారా 'హరికథ'కు సముపార్జించిపెట్టిన గౌరవము, సాధించిన సమగ్రత - తరువాతి 'భాగవతారు'లకు నిరంతరం ఆదర్శాలై అలరుతూవున్నాయి.'ఆట పాటల మేటి', 'సంగీత సాహిత్య సార్వభౌముడు', 'హరికథాపితామహుడు' - అయిన అజ్జాడవారు ఆంధ్రజాతికి చిరస్మరణీయుడు!

ఆదిభట్టవారు రచించిన అనేక హరికథలలో ఈ ''శ్రీహరి కథా మృతము'' అత్యంత విశిష్టమైనది. తన రచన లన్నింటిలోను ఇది నారాయణదాసుగారికి మిగుల ప్రీతిపాత్రమయినది. సంస్కృతంలో రచింపబడిన ఈ గ్రంథం మూడు హరికథల సంపుటి. ఇందులో మొదటిదైన 'శ్రీకృష్ణజననమ్' - అనే హరికథను అజ్జాడవారు ప్రప్రథమంగా క్రీ.శ. 1913లో కలకత్తానగరంలో గానం చేశారు. ఆ సభకు విచ్చేసియుండిన విశ్వకవి రవీంద్రుడు నారాయణదాసుగారి హరికథాగాన చాతురిని, బహుభాషా వైదుష్యాన్ని మిగుల ప్రశంసించారు.

పోతన భాగవతం దశమస్కంధం నుండి స్వీకరించిన ఇతివృత్తంతో ఆదిభట్టవారు ఈ గ్రంథాన్ని రచించారు. ఆ మహాకవికి ఆదినుండీ ఆంధ్ర మహాభాగవతం అభిమాన గ్రంథం. అయిదేండ్ల వయస్సునందే వారు భాగవత పద్యాలను స్ఫుటంగా, శ్రావ్యంగా పఠిస్తూ ఉండేవారు!

నారాయణదాసుగారు పోతన కవీంద్రుని సహజకవితయందలి భక్తిగౌరవంతో దశమస్కంధంలోని కొన్ని సన్నివేశాలను ఇందులో సముచితంగా సంస్కృతీకరించారు:

కంసుడు పంపగా అక్రూరుడు బృందావనం చేరుకుంటాడు. ఆ సాయంవేళలో అక్రూరుడు తిలకించిన బృందావనం (నందగోకులం) యొక్క రమణీయ దృశ్యం దశమస్కంధంలో ఒక పెద్ద వచనంలో వర్ణింపబడింది.[1] నారాయణదాసకవి అందలి వర్ణనాంశాన్ని యథాతథంగా స్వీకరించి చక్కని గద్యంలో అనువదించారు.[2]

అలాగే, మధురానగరికి విచ్చేసిన శ్రీకృష్ణుణ్ణి సుదాముడనే మాలాకారుడు ప్రస్తుతించిన ఈ క్రిందిపద్యం ఇంకొక ఉదాహరణ:

నీ పాదకమలసేవయు, నీ పాదార్చకులతోడి నెయ్యమును, నితాం
తాపార భూతదయయును, తాపసమందార! నాకు దయసేయఁగదే![3]

పై పద్యాన్ని నారాయణదాస కవివర్యుడు ఈ క్రిందిరీతిని ప్రశస్తంగా సంస్కృతీకరించాడు:

త్వత్పాదకమలసేవాం, తవ భక్తైస్సహ సదాఽపి దృఢసఖ్యమ్,
భూతదయామత్యన్తం, తాపసమన్దార! దేహి మే సతతమ్.[4]

ఈ గ్రంథం 1930లో శ్రీ వేదవ్యాస ముద్రాక్షరశాల (విజయనగరము) లో ముద్రింపబడింది. కాని, ఆ ముద్రితప్రతులు ఈనాడు అందుబాటులో లేవు. అందువల్ల, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారు అపూర్వమైన ఆ హరికథా సంపుటిని ఇపుడు సహృదయ పాఠకుల నిమిత్తమై ప్రచురించారు.

మనోహరమైన శైలిలో జాల్వాటీ, సార్థక నామధేయంతో విరాజిల్లుతూవున్న, అరుదయిన ఈ ధార్మిక ప్రచురణ కవితాగాన శీలురయిన సహృదయుల ఆదరాన్ని పొందగలదని, ఈ గ్రంథమందలి దివ్యకథామృతాన్ని ఆంధ్రావళి ఆప్యాయతతో ఆస్వాదించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

---

1. ఆంధ్రమహాభాగవతము, దశమస్కంధము, పూర్వభాగము, 1195 వచనము.
2. శ్రీహరికథామృతమ్, 60-61 పుటలలోని గద్యం.
3. ఆంధ్రమహాభాగవతము, దశమస్కంధము, పూర్వభాగము, 1268 పద్యము.
4. శ్రీహరికథామృతమ్, 68 పుట.

శ్రీహరికథామృతమ్
ప్రథమ బిన్దుః
★ శ్రీకృష్ణజననమ్ ★

గీతిః॥ వందే సంశ్రితకల్పం, సుందర గోపాంగనా హృదయతల్పమ్।
బృందావన సంచారం, నందయశోదాత్మజం దయాపూరమ్॥

శార్దూల విక్రీడితమ్

యస్త్రైలోక్యవిభు ర్యమాశ్రయపదం ధ్యాయన్తి సర్వే బుధా
యేనాంహఃపటలీ వినశ్యతి బలి ర్యస్మై స్వరాజ్యం న్యదాత్।
యస్మాన్నాస్తి పరం జగత్త్రయమిదం యస్యోరురంగస్థలీ
యస్మి న్భాగవతా శ్చరంతి స హరి ర్మే కావ్య మంగీక్రియాత్.॥

భైరవీరాగః - త్రిపుటతాలః

ఉద్గ్రాహః॥ ప్రకృతాభీష్టం దేహి విభో శ్రుతిసంచార।

ధ్రువః॥ అకలంకాకార పాహి ప్రభో॥ ॥ప్రకృ॥

మేలాపకః॥ సకలలోకాధార సంశ్రిత - సాధుజనమందార సద్గుణ।
నికర కురు మే కావ్యం సదా - నిర్దుష్టం యశోవిశిష్టమ్॥ ॥ప్రకృ॥

ఆభోగః॥ వికారరహిత భక్తజనద్బ - క్చకోర కమలాహిత కాంచన।

దుకూల సహిత భవాదిసుర - ప్రకాండవిహిత కరుణామహిత॥ ॥ప్రక్బ॥

౧పాదః॥ ఘోరకలుషవి - దూర మునిగేయ కౌస్తుభ।

హార తనుజిత - మార సముదాయ॥ ॥ప్రక్బ॥

౨పాదః॥ క్రూరరాక్షస భీషణ పం - సార వార్నిధిశోషణ గం।

భీర మధుర సుభాషణ వం - దారుజన సంతోషణ॥ ॥ప్రక్బ॥

ఆ॥ శారదచంద్రికాహాస వ్రజ - నారీచిత్తోల్లాస జగత్।

పూరితసత్కీర్తి వికాస - నారాయణ దాసహృద్వాస॥ ॥ప్రక్బ॥

॥కోరకవృత్తమ్॥ సకల సుర నికాయ వందనీయమ్

ప్రకట నిగమశాస్త్రబృంద గేయమ్।

అకలుషిత సుధాంశుకీర్తి భాజమ్

సుకవినుత మవేమి విఘ్నరాజమ్॥

కళ్యాణి - ఆదిః

ఉ॥ అఘనాశ విఘ్నశోష - హంసేశ నాగభూష।

ధ్రు॥ మఘవాది స్తుత్యభాష - మణిభూష చారువేష॥ ॥అఘ॥

౧పా॥ హిమగిరితనయాదిపుత్ర - విమలాంగ సచ్చరిత్ర।

దమితారే స్తోత్రపాత్ర - సుమన ఆఢ్య సాధుమిత్ర॥ ॥అఘ॥

౨పా॥ శ్రితమోద తీర్థ పాద - ధృతచంద్ర దయాసాంద్ర।

హతదైత్య బుధస్తుత్య - క్రతురక్ష దీనపక్ష॥ ॥అఘ॥

శా॥ వందే సారస సన్నిభాక్షియుగళాం వందారు మన్దారికామ్

చంద్రాస్యాం తనుకాంతినిర్జిత శరజ్జ్యోత్స్నాం విధాతృప్రియామ్।

ఇంద్రాదిప్రణుతాం యశోవిలసితాం భక్తార్తి సంహారిణీమ్
కుందస్మేరయుతాం కవీశ్వర మనోవీథీ లసత్సుందరీమ్॥

కేదారగౌడః - రూపకః

ఉ॥ అంబ మామవ ప్రణత క - దంబపోషిణి।
ధ్రు॥ అంబుజభవ ప్రియకర ని - తంబభూషిణి॥ ॥అంబ॥

మే॥ కంబునిభాంచిత గళే - ఖంజరీటదృగ్యుగళే।
బింబాధరే కచజిత రో-లంబచ్ఛవే భవనిగళే॥ ॥అంబ॥

ఆభోగస్వరః॥ మమ్మాగరి సరిగరీ - పప్పాపమ పనిధపా।
సస్సానిధప నిపరీ - రిసానిధప ధపామగరి॥ ॥అంబ॥

ంపా॥ శారదేందు మందహాసే - సర్వవేద సముల్లాసే।
నారాయణదాస మనో - నాళీకనివాసే॥ ॥జగదంబ॥

ఆ॥ సరిమగరిరి తాంతకిణత - మపనిసరి ధణాంతఝణుతి।
నిసరిగరిగ ధీంతగధిత - ససానిధప ధిగ్గుడు ధిగ్గుడు తదధిగిణత॥ ॥అంబ॥

గ॥ అహో సకలవేద వేదాఙ్గపురాణేతిహాస కావ్యాలఙ్కార విచక్షణైః ప్రకట వైదిక లౌకిక కార్యనిపుణై ర్బ్రాహ్మణై - ర్విపులసాహసౌదార్యగాంభీర్య శౌర్య చాతుర్యధురన్ధరై ర్నరవరైః - సకలవస్తు సంపాదన ప్రయోజన వ్యవహారధీయుగ్భి ర్వణిగ్భిః సన్తతనవధాన్యాది సస్యాభివర్ధనకరణభద్రై శ్శూద్రై - రనవరతపురుష రక్షణైకాయత్త చిత్తాభిః కులస్త్రీభిః - సరససంగీత విమోహిత రసిక స్వాన్తాభి ర్వారాఙ్గనాభిః - సఙ్కల్పమాత్ర ప్రత్యక్షీకృతా దృష్టలోక నికరైః కవీశ్వరై - ర్జీవన్ముక్తై ర్భక్తై ర్విరాజితైషా సభా - నిఖిల భువన రక్షణ నిబర్హణ ధురీణస్య సంతతాఖిల దేవముని చింతిత పాదకమలస్య - దుష్టనిగ్రహ శిష్టపరిపాలన

చతురస్య - విలాసార్థం భూమిగతస్య - సర్వచరాచరాత్మకస్య - దేవకీగర్భ శుక్తిమౌక్తికస్య - వ్రజవధూ హృదయాబ్జ బంభరాయమాణస్య - వేణుగానార్ద్రీకృత శిలాతరుషండస్య - పరబ్రహ్మణో మురారే శ్చరిత్ర మేతస్యాం విద్వత్సంసది కథయితు మద్య సంసారబన్ధనా న్మన్దీకృతబుద్ధి రహం సాహసం కరోమి.

వంశస్థమ్॥ యథాకురూపీతి విదన్నపి స్వయమ్
వినోదయత్యల్పమతిః స దర్పణే।
తథాహ మజ్ఞోఽపి భవత్సమక్ష
మాత్మానుమోదార్థ మిదం బ్రవీమి॥

ఖరహరప్రియా - మిశ్రః

ప॥ ద్రష్టవ్యా జనతాతిక్లిష్టా। ॥ద్రష్ట॥
అ॥ భ్రష్టా మోహవినష్టా సతత మ - తుష్టా కాల సం-దష్టా కష్టా॥ ॥ద్రష్ట॥

౧॥ ధనికోఽతినిద్రో - దాతా దరిద్రో।
జనపో నీచరతి - ర్జాల్మో న్యాయపతిః॥ ॥ద్రష్ట॥

౨॥ నిష్కం దదాతిచే - న్నీచో బహుమన్తా।
శుష్క మజ్ఞీకరోతి చేత్ - క్షుద్రాఽపి పణ్డితాక్రాన్తా॥ ॥ద్రష్ట॥

౩॥ దేహోఽపి క్షణిక - స్తీవ్రే రుజాధీ।
మోహోఽప్యత్యధికో మోక్షప్రతిరోధీ॥ ॥ద్రష్ట॥

శా॥ రాజా రాజ్యముపేక్ష్య దుష్టసహితో వారాఙ్గనాః సేవతే
మన్త్రీ ధర్మ్య మపేక్ష్య కర్షకజనా ద్రాజ్యస్వ మాకర్షతి।
మూఢా నత్యబలా న్నిపీడ్య విభవా నుద్యోగిన స్తన్వతే
కిం వక్ష్యే కలికాలచేష్టిత మిదం కేనాపి నో వార్యతే॥

సావేరిః - ఏకతాలః

ఉ॥ భరతవర్షం కిమిదం - పరమర్షి ప్రమదదమ్।

ధ్రు॥ పరరాష్ట్ర హృదయశల్యం - సురరాట్సామ్రాజ్యతుల్యమ్॥ ॥భరత॥

౧పా॥ శరధిశిఖరి పరివృతం - సదాచార సంభృతమ్।
సరిత్కాసార విరాజితం - సమశీతోష్ణ భ్రాజితమ్॥ ॥భరత॥

ఫలవృత్తమ్॥ ప్రాచీనం స్వ - చ్ఛన్ద పాలనాఢ్యమ్
శ్రీస్థానం స - ద్వర్ణ యోగిపూతమ్।
బ్రహ్మారణ్యం - భ్రష్ట మేతదిత్థమ్
హా ధిక్కష్టం - దైవదుర్విపాకమ్॥

శా॥ వర్ణా స్సఙ్కలితా శ్స్త్రియో విచలితా వేదాః పరీభావితా
గావః క్రూరవిభక్షితా ఋషిమతం భూమ్యాం వినిక్షేపితమ్।
కన్యాశుల్క మపేక్షితం ద్విజగణై ర్నీతా శ్వవృత్తి స్సదా
ధి గ్ధి గ్భారతవర్షయోగ మధునా కిం వర్ణనీయ మ్మయా॥

భైరవీ - త్రిపుటః

ఉ॥ శృణుతసభాధ్యక్షా విధి - గణిత మవేద్యం సద్రక్షాః।

ధ్రు॥ వృణుత సదోభయతారకం - ఫణీశశయ కారకమ్॥ ॥శృణు॥

అ॥ నృణా ఋద్ధ్యదవదిహ పూర్వ - ఋణాగత భోగభావ।
గణ స్సంలక్ష్యతే స్వస్మి - న్నృణామి విబుధసేవయైవ॥ ॥శృణు॥

౧పా॥ సతతసత్యదయాపర మసూ - యతి సమస్తధరాతలమ్।
వితత కుత్సితలోక జంబుక - వృత్తికల్పిత మవిఫలమ్॥ ॥శృణు॥

అ॥ సుతరాం నితరాం నిబధ్య - సూనృత మపసవ్యముఖమ్।
ప్రతనోత్యనృతం దుష్టో - రసనయా కైతవోన్ముఖమ్॥ ॥శృణు॥

౨పా॥ పావనకులీనోఽపి హీన - వ్రాత మనుసేవతే ధిక్।
సేవారతిః స్వీయ కు - క్షింభరిత్వైకోపయుక్॥ ॥శృణు॥

అ॥ శ్వావదలబ్ధ్కృత చిహ్నః - పరాధీన సాయాహ్నః।
భావిత నశ్వరవిభవః - పరిహీయతే న కిం సనవః॥ ॥శృణు॥

గీ॥ సత్యం పాతివ్రత్యం, నిత్యం సకలైకమత్యకృత్యమపి।
యత్ర ప్రభవతి సౌఖ్యం, తత్రైవ జనాః సమాప్నువంతి భృశమ్॥

గీ॥ భోభో మోక్షాసక్తా, నః ప్రభవతి నార్థ మిష్ట మిహ సౌఖ్యమ్।
తస్మాదీశ్వర భజనం, యథేచ్ఛ మస్మాభి రద్య కర్తవ్యమ్॥

కాపి - త్ర్యస్రః

ఉ॥ ముహు రానన్దభరితం - మురళీధర చరితమ్।

ధ్రు॥ విహృత సర్వ దురితం - పిబత పిబత త్వరితమ్॥ ॥ముహు॥

౧॥ హరినామ వితాన - మతిసౌఖ్యనిధానమ్।
పరమేశ్వర గానం - భవమోక్షస్థానమ్॥ ॥ముహు॥

౨॥ కృష్ణకథా సారం భవ - తృష్ణౌఘ విదూరమ్।
తూష్ణీంకృత వైరం శ్రిత - తోషణ ప్రచారమ్॥ ॥ముహు॥

3॥ వాసుదేవగీతం స-ర్వ ప్రపంచపూతమ్।
భాసమాన నారాయణ - దాస సత్ప్రణీతమ్॥ ॥ముహు॥

స్రగ్ధరా

న శ్రోత్రం విష్ణునామ - శ్రవణవిరహితం - కింతు మృత్కుడ్యరంధ్రమ్
నేత్రం నాంభోజనాభ - గ్రహణవిఫలితం - కింతు కాచోపమానమ్।
వాక్ప్న ప్రద్యుమ్న సేవా - వ్యతికరరచితా - కింతు కాకోలఘోషా
నా న శ్రీకృష్ణభక్తి - ప్రతికృత హృదయః - కిన్తు తిర్యక్సమానః॥

జంఝూటీ - త్ర్యస్రః

ఉ॥ భజత భజత కృష్ణపాద - పద్మశ్రీసద్మ।
ధ్రు॥ త్యజత దుష్టకామినీ వి - హరణం మృతికరణమ్॥ ॥భజ॥

౧॥ వహత వహత వాసుదేవ - భక్తిం శ్రితముక్తిమ్।
విహత ఘోరధనాశా - పిశాచ మతినీచమ్॥ ॥భజ॥

౨॥ తనుత తనుత విష్ణులస - న్మననం భవఖననమ్।
చినుత మోహజలాశయ - చ్ఛిద్రం బహుభద్రమ్॥ ॥భజ॥

3॥ భణత భణత సదా సత్య - వాక్యం ప్రియైక్యమ్।
వృణుత నారాయణదాస - విహితం గుణమహితమ్॥ ॥భజ॥

పంచచామరః॥ భవాయతి ర్మరీచికైవ దృశ్యతే భ్రమాత్మికా
కలేబరం జరారుజా నిపీడితం వినశ్యతి।
ఇతి ప్రతిక్షణం విచింత్య మోక్షదాయకం హరిమ్
సదా భజామ సంత్యజామ సర్వదుష్ట సజ్గమమ్॥

॥మాలినీ॥ ధనమతి బలనాశం - కుర్వతే దుష్టనార్యో
మధుముఖ విషకుంభా - స్తా విదూరం త్యజామ।

భవవిదళన శక్తిం - తన్వతే విష్ణుభక్తా
విబుధనయన తోషాం - స్తా న్సమక్షం భజామి||

హరిణీ|| అతులసుఖదం రాజ్యైశ్వర్యం - ధునోతి తృణం యథా
నవనవ వయోయుక్తం దేహం - ప్రపశ్యతి కాచవత్
సతతన్నృహరి న్యస్తాత్మా యో - నర స్సుకృతీ ఖలు
ప్రవిమల గుణః ప్రహ్లాదో వ - ప్రకుణ్ఠిత సంసృతిః||

శ్లో|| అహో ప్రహ్లాదనామ్నైవ హన్యన్తే పాపకుంజరాః|
ప్రత్యక్షా న్నరసింహస్య తస్య భక్తస్య సన్నిధౌ||

గీ|| ఇహపరసౌఖ్య ద్వారం, ప్రత్యహమన్యోఽన్య విహితసఞ్చారమ్|
సాధూనాం పరివారం, సేవేఽహం సత్యావాక్సుధాపూరమ్||

శుభపంథవరాలిః - చతురశ్రః

ఉ|| అనుసర మానస భాగవతమత - మనరవతం సత్యదయాభరితమ్|
ధ్రు|| తను సమభావం సర్వభూతేషు-తామసం త్యజ సదా హరిం భజ|| ||అను||

అ|| చిను చిను మోహాశయ - చ్ఛిద్రం బహుభద్రమ్|
సును సున్వాత్మానం కృష్ణభక్తి - సుధాసేచనై ర్భవమోచనైః|| ||అను||

ంపా|| దీనాయ విత్తం సందేహి - గానలోల భక్త మవేహి|
ధ్యానాకర్ణన కథనోల్లాస - స్త్వరయా భవ నారాయణదాసః|| ||అను||

అ|| జ్ఞానినో నావమంస్థాః - సన్తతం పర ముపచర స్వస్థాః|
హీనమనోరథా న్మా కృథా - శ్రీనాథాన్యం మా బ్రూథాః|| ||అను||

గీ|| ఈశ్వరభక్త్యా పూతం, మధునవ సఙ్గీతపద్యసముపేతమ్|
రక్షిత జనసఙ్ఘాతం, భవభయసన్తరణవ్రత్త మనుభూతమ్||

వసన్తః - చతురశ్రః

ఉ॥ జ్ఞానలవదుర్విదగ్ధ రే - మానుష స్వీకృతపాతక స్నిగ్ధ।
ధ్రు॥ మానావమాన సన్దిగ్ధ - మాధవం భజ రే జగదీశం ముగ్ధ॥ ॥జ్ఞాన॥

౧॥ న విశ్వసిహీన్ద్రజాలం స - త్యవిరుద్ధ క్షణిక వస్తుమూలమ్।
పవిత్రం విష్ణునామ గృహాణ - ప్రవిమలం స్వీయజన్మ పుషాణ॥ ॥జ్ఞాన॥

౨॥ క్రూరమార్గాన్ జహీహి స - త్పౌరుషేణ దీన మహితమపి పాహి।
నారీవిమోహం మా కృథాః - నారాయణాన్యం మా శ్రియథాః॥ ॥జ్ఞాన॥

మ॥ రే మానుష త్వ మతినీచః సదాసి కృత - భోగోఽపి దుష్ట వశతో
అజ్ఞానసాహసకృతాఘా న్నితాన్త మను - భుక్తం త్వయా ప్రతిఫలమ్।
దుష్టన్తకైతవ నృశంసప్రధాన తవ - కిఞ్చాపి నాస్తి సుకృతమ్
కుక్షింభరి స్త్వమిహ నష్టోఽసి మోహపర - నారాయణం స్మర భృశమ్॥

శ్లో॥ మానయేథా వృథా కాల మస్థిరేఽవశజీవితే।
స్మర నారాయణం మూఢ శాశ్వతానన్ద మాప్స్యసి॥

కమాచ్ - చతురశ్రః

ఉ॥ శ్రూయతాం నారాయణచరితమ్।
ధ్రు॥ పీయతాం హరినామామృతమ్॥ ॥శ్రూయ॥

అ॥ ధీయుతః పురా పరిక్షిన్నరప - తి ర్జీవన్ముక్తం శుకయోగిన మ।
మేయం ముని గేయ మిత్థమభణ - న్మే దాస్యం దేహి మునివరేతి॥ ॥శ్రూయ॥

౧॥ దష్టోఽహం మునిశాపవశా - ద్భ్రష్టోఽహం మద్రాజ్యనివేశాత్।
శిష్టవిచార వినష్టసంసార-కష్టోఽహం భవమోహనలే సంజుష్టోఽహమ్॥ ॥శ్రూయ॥

అ॥ తుష్టిం న ప్రాప్నోమి కల్మష వి - దూరాత్యార్తం తవ కరుణా।
దృష్టిం ప్రసార్య సంతోషయ మాం - హృషీకేశ చరితేనాద్యేతి॥ ॥శ్రూయ॥

శా॥ త్యక్తుం రాజ్య మశేష నాక పదవీ - తుల్యం బుధైఃపాలితమ్
విస్మర్తుం నవయౌవనాఞ్చితసుతం - సౌజన్యవాగ్భూషితమ్।
సోఢుం భూరివియోగతాప మధునా - దేవ్యా ముహూర్భాష్పదమ్
దేవస్తత్య తపోవిరాజిత కథం - శక్నోమి మాం బోధయ॥

గీ॥ అభినవ యౌవనపల్లవ, మధునా వైశాఖ విస్తృతారామమ్।
దాహయసి కిముత తక్షక, దేహం సుత దార బద్ధసమ్మోహమ్॥

సమవృత్తమ్॥ సఙ్గతం - సతతజీవన ముక్తవశఙ్గతమ్
లాలనం - స్వజన చిత్త మనోహర ఖేలనమ్।
మల్లికాం - శిశిరమన్మథబాణమతల్లికామ్
సంస్మరన్ - హృదయపాన్థ శుచం బిభృషే కథమ్॥

జంఝూటీ - త్ర్యస్రః

ఉ॥ తారయ మాం శుకఋషే సం - సారసాగరతః।
ధ్రు॥ పూరయ మదభీష్టం పరి - పూరితాదరతః॥ ॥తార॥

౧పా॥ కిం భవిష్యతి దేహ ఈదృశ - శోకసంప్లవః।
కిం భవే ద్విషఘోర తక్షక - దంశనోత్సవః॥ ॥తార॥

౨పా॥ కిం విమోహ మీదృశ మి - తః పరం త్యజేత్।
కిం వై రాగ్యపావకే త - నుత్రయం యజేత్॥ ॥తార॥

వసంత॥ ఇత్యక్షికోణ పరిపూర్ణ శుగశ్రుజాలమ్
సౌభద్రసూను మఘహీన ముహాచ మౌనిః।
తద్వాక్యతత్త్వ విమలామృతగానబద్ధ
శ్చిత్రీకృతేవ పశుపక్షిగణో బభూవ॥

కేదారః - త్రిపుటః

ఉ॥ శృణు నరాధిప భక్తితత్పర - సులభ మోక్షణం వృణు।
ధ్రు॥ భణతి కిం మాదృశ స్తవ - భాగ్యవైభవమ్॥ ॥శృణు॥

అ॥ నృణాం యః కోఽపి నారా - యణస్య చారిత్రం భక్త్యా।
శృణోతి సంసృతిం దూరయన్ - భణామి స తరత్యనురక్త్యా॥ ॥శృణు॥

౧పా॥ జానీ హ్యనిశం జగదిదం - జాగ్రత్స్వప్నకృతం।
జ్ఞానీహ్యాత్మనః పరం న వి - జానీయా త్సతతమ్॥ ॥శృణు॥

అ॥ మానవనాథ రహస్య మిదం - మతం గతం మా శోచీః।
ధ్యానం కురు జగదీశం - ప్రాశ్నాస్యమృతగుడూచీః॥ ॥శృణు॥

౨పా॥ దృశ్యతే పురా యత్త - న్నశ్యతి కథమ్।
పశ్య యోగీ త్యజతి నిరయ - భ్రమ మీదృగ్విధమ్॥ ॥శృణు॥

అ॥ కాశ్యప్యాం యో నరో వి - జ్ఞాతృసఙ్గతిం నేహతే।
వశ్య మసౌ జనన మరణ - భ్రాన్త్యా కిమపి దురూహతే॥ ॥శృణు॥

శ్లో॥ స్థూలాం సూక్ష్మాం గతిం సర్వం వస్త్వాప్నోత్యనిశం ద్విధా।
మహదింద్రియ సందృష్ట మణురూహ్యా స్తపస్విభిః॥

శ్లో॥ దేహప్రకృతి మాశ్రిత్య వ్యక్తావ్యక్తవిభేదతః।
చేతనాఽస్తీతి యో వేత్తి తస్య మృత్యుర్భ్రమో న హి॥

శ్లో॥ సామీప్యంస్యా ద్దూరమేవ మార్గాణాం గతిభేదతః।
బన్ధో భవే న్మోక్ష ఏవ నరాణాం మతిభేదతః॥

ఉప॥ ఇత్యుక్తవన్తం మునిపుఙ్గవం తం, పప్రచ్ఛ రాజా శమితాశ్రుపూరః।
ప్రభో మునే త్వాం శరణం ప్రపద్యే, వైరాగ్యమార్గం నయ మాం దయాళో॥

శా॥ కాల స్సన్నిహితో మతి ర్విచలితా - తర్కాగమ స్సూచితో
దారాపత్యగతం మనాగపి మనో - నాఽద్యాపి సంధుక్షతే।
యత్తత్త్వం కథితం త్వయా బత పరి-వ్రాడేకవేద్యం మునే
సూక్ష్మద్వార మనూన వస్త్వివ మమ - శ్రోత్రం న తద్గచ్ఛతి॥

ధనశ్రీః - త్ర్యస్రః

ప॥ భ్రాన్తిః కీదృశీ వి - భ్రాన్తిః కీదృశీ।
అ॥ శ్రాన్తశోకదా - ధ్వాన్తభవపదా॥ ॥భ్రాన్తిః॥

౧చ॥ మధుర మధుర ప్రియా దృ - గధరఖేలనమ్।
క్షుధా నిద్రా స్వప్న సు - షుప్తిలాలనమ్॥ ॥భ్రాన్తిః॥

౨చ॥ హాస హ్రీ క్రోధ విమో - హాశా కారణమ్।
త్రాసాధి వ్యాధి వయ - స్తత్త్వ చారణమ్॥ ॥భ్రాన్తిః॥

గీ॥ వ్యథయతి మాం భవపాశ, స్తత్తక్షకవిషవహ్ని దగ్ధతనుకోశః।
మృగతృష్ణాసజ్కాశో, భక్తిలవిత్రేణ తం ఛినద్మి కథమ్॥

మత్తేభవిక్రీడితమ్

కథ మేత త్సకలం చరాచర మభూ - త్కేనాపి దుర్బోధితమ్
కథ మాత్మా ప్రతిబధ్యతే ఖమివ ని - ర్లిప్తోఽప్యసౌ మాయయా।
తనుకోశో వినిభిద్యతే యది పరం - కింస్యా దవిద్యాన్యతః
కరుణాసాన్ద్ర మునీన్ద్ర మచ్ఛ్రుతిపుటే - తత్త్వామృతం పాయయ॥

శ్లో॥ తదా శుకపరివ్రాజా రాజా సన్దిగ్ధ మానసః।
సూక్ష్మమార్గేణ సంబుద్ధో యేన తీర్ణా ముముక్షవః॥

గ॥ పాపాటవీ వీతిహోత్ర - పుణ్యచారిత్ర - సుకుమార గాత్ర - సమస్త పరిపన్థి జైత్ర - సజ్జన వన చైత్ర - సంప్రాప్తవిబుధస్తోత్ర - కలికల్మషాన్ధకార ప్రచణ్డమిత్ర

శోకాబ్ధి నిర్మగ్న దీన వహిత్ర - యాచక దారిద్ర్యలతాలవిత్ర - పాణ్డవకుల పవిత్ర - సావధానం శృణు రాజన్ - పరిదృశ్యమాన సర్వప్రపంచ వ్యతిరిక్త ఆత్మాఽస్తి - తస్య సఙ్కల్ప వికల్పౌ ద్వౌ స్వభావౌ స్తః - సృజత్యాత్మా-సఙ్కల్పవశా దేతచ్చరాచరం యథోర్ణ నాభి స్తన్తూ న్వితనోతి - స భూయః సకల మాత్మని జలే బుద్బుద వద్వికల్పే విలాయయత్యాత్మనః పర మపశ్య న్నిదమిత్థ మద్వైత తత్త్వం మునీనామపి దురూహం తథాఽవ్యహం మోక్షస్య సులభమార్గం తే దర్శయామి.

శా॥ విస్రబ్ధో భవ సర్వశ క్తినిభృతః - సర్వేశ్వరోఽస్తీతి తం
జానీహ్యాత్మని సర్వతః పరమజం - సత్యం విరాట్పూరుషమ్।
తస్మి న్లీయత ఏవ సర్వమితి యే - జ్ఞాత్వాఽ స్తికా స్సర్వదా
తస్యాఙ్ఘ్రిద్వయచిన్తనాపరవశా - స్తే యాన్తి నిశ్శ్రేయసమ్॥

శ్లో॥ తస్మా త్తజ్జ్ఞాన వైరాగ్య భక్తితత్త్వా న్యవాప్నుహి।
తేషు శ్రేష్ఠాం విదు ర్భక్తిం మునయః పారమేశ్వరీమ్॥

కాంభోజీ - రూపకః

ఉ॥ పరమేశ్వర భక్తిం వ్రజ - భాగవత మతజ్ఞజ।
ధ్రు॥ గురు సంసృతి మోహం త్యజ - కోవిద మైత్రీం భజ॥ ॥పర॥

౧పా॥ మానసదార్ఢ్యం విధేహి - మరణా న్న బిభీహి।
దీనం శత్రుమపి పాహి - తృష్ణాం విజహీహి॥ ॥పర॥

౨పా॥ సారం వేదేభ్యః సును - సత్యం ప్రతను।
నారాయణదాసం శృణు - నాకైశ్వర్యం వృణు॥ ॥పర॥

శా॥ నశ్యామీతి నరేన్ద్ర కిఞ్చిదపి మా - భైషీ రలజ్జ్యా మృతిః
పశ్యైతత్సకలం వినశ్యతి యతో - జాతం స్వభావా త్తతః।
తస్మా దుత్తర భూరిసంసృతి పయో-రాశిం మహాదుఃఖదం
గోవిన్దాఙ్ఘ్రి సరోజభక్తితరణీ - మారుహ్య సద్యో ముదా॥

స్రగ్ధరా

స్యా ద్రాజ్యం స్వర్గతుల్యం - విరహిత సకల-జ్ఞాతివైరం సుధర్మ్యం
కాన్తా సాధ్వీ ప్రశాన్తా - నిరత నవవయో-రూపరమ్యా లభేత।
ఆరోగ్యం సున్దరత్వం - విపుల భుజబలం - వేదశాస్త్రప్రథా స్యుః
సర్వాణ్యేతాని సౌఖ్యం - నహి దదతి సదా - భక్తివ న్మాధవస్య॥

బిలహరిః - త్ర్యస్రః

ఉ॥ మురహరిం విహాయ భజతి - ముముక్షు రన్యం కథమ్।

ధ్రు॥ స్వ రమణం ప్రభూయ సతీ - ప్రకురుతేఽన్యమనోరథమ్॥ ॥మురా॥

౧పా॥ స్వేచ్ఛా మపహాయ బుధ - శ్శ్వవృత్తి మిచ్ఛతి కథమ్।
తుచ్ఛోక్తి మవాయ గుణీ-దూషయతి కి మవితథమ్॥ ॥మురా॥

౨పా॥ క్రూరం సన్త్రాయ హన్తి - కోవిదో హితం కథమ్।
సారం న వినీయ సుధీః-సజ్జచ్ఛతి దుష్పథమ్॥ ॥మురా॥

మాధవీవృత్తమ్॥యత్కృతం - జననచాలన శీత్కృతం
యద్ధృతం - నఖముఖేన నగోద్ధతమ్।
యన్నుతం - పరమయోగి హృదున్నతం
స్మారితం - భవతు తన్నిగమేరితమ్॥

శ్లో॥ భక్తిప్రాశస్త్య మిత్థం వదన్తం శుకయోగినమ్।
సన్తుష్యార్జునపప్తాఽఽహ సంభృతాహ్లాదమానసః॥

సింహనన్దమధ్యః - త్ర్యస్రః

ఉ॥ మురహర చరితం శ్రవణ-పుటే మమ పూరయ।

ధ్రు॥ మరణభయాంభోనిధి ని-ర్మగ్నం మాం తారయ॥ ॥మురా॥

మే॥ స్ఫురన్మేరుధైర్య - శుక ఋషివర్య।
సరసవచోధుర్య సదా - సదవధూతచర్య॥ ॥ముర॥

౧పా॥ వ్రజకులం కథ మజీజన ద - భవం విరాట్పూరుషమ్।
త్యజతి వపు స్స సామా - న్యవ ద్విగతపౌరుషమ్॥ ॥ముర॥

౨పా॥ స్ఖలన విరహితః కథం - జార ఇతి విశ్రుతః।
కలుషవిదూరాత్మ న్మాం - కథయ తత్సత్యతః॥ ॥ముర॥

గీ॥ కథకమణి శ్శుకయోగీ, కథితం గోవిన్ద చేష్టితైః ప్రథితమ్।
అహమపి హరిభాగవతః, స్వస్త్యస్తై మధుర మధుర సమయాయ॥

ఉపజాతిః॥ యస్య స్మరణం భవభయహరణం
యస్య చరిత్రం సజ్జనమిత్రమ్।
యం భయకమ్పా యాన్తి నిలిమ్పా
బ్రూహి మునే తం కాయజతాతమ్॥

భుజఙ్గప్రయాతమ్॥ ఇతిప్రార్థయన్తం - లసద్భక్తిమన్తం
దయాసత్యసాన్ద్రం - పరిక్షిన్నరేన్ద్రమ్।
అవోచ న్మునీశః - పునర్జన్మ నాశః
సుకర్పూర మోచా - ఫలస్వాదు వాచా॥

గీ॥ ఆనన్ద బాష్పపూరం, చలయతి నేత్రేఽ ప్రతిహత సఞ్చారమ్।
గాత్రే మే రోమాఞ్చం, తనోత్యహో తావకీన సంప్రశ్నః॥

శ్లో॥ వక్తా శ్రోతాఽపి కృతినౌ కథయా భవతో హరేః।
తత్ కృష్ణచరితం వచ్మి పితరం మే స్మరన్ నృప॥

గీ॥ నిర్మథిత నిగమసిన్ధుం, భవతిమిరనిమగ్నజన జగద్బన్ధుమ్।
వన్దే వేదవ్యాసం, నిఖిలపురాణేతిహాస నిశ్వాసమ్॥

శ్లో॥ అష్టాదశపురాణాని ప్రోక్తాని గురుణా మమ।
తేషు భాగవతం శ్రేష్ఠం కృష్ణలీలావిభూషితమ్॥

ఇన్ద్రవజ్రమ్॥ శాస్త్రం గభీరం ప్రమదం కవిత్వం
లోకో హి సూక్ష్మే మతి రత్యనల్పా।
కావ్యం కథం తుష్టి ముపైతి తావ
ద్గోవిన్ద లీలాకథనం న యావత్॥

శ్రీః - చతురశ్రః

ఉ॥ భాగవతం శ్రుణు - భక్త్యనురాగ - నాగపురీ సం-స్థానవిభాగ।
ధ్రు॥ శ్రీగామిన్ శ్రిత-సేవనోద్యోగ - సాగఃప్లుత ద్రై - త్యప్రతియోగ॥ ॥భాగ॥

అ॥ యోగిపూజితం - యుక్తియోజితం - భోగిరాజితం - బుధభ్రాజితమ్।
రిమరిప మనిపస - నిగరిని సరినిప - మనిపమ రిగరిని।
సరిమరీమ - రి మపమాప - మపనిపాని - పనిసనీస - గరి॥ ॥భాగ॥

౧పా॥ కలిమదసంహార - కలుషవిదూర - జలజేష్వాకార - సాధువిచార ॥భాగ॥

అ॥ లలితం సర్వత్ర నవరసో - జ్జ్వలితం - సకలాగమార్ధసఙ్కలితం -
పాఠకజనజన్మ ఫలితమ్॥ ॥భాగ॥

స్వ॥ రిమారిపమనీ - పసాపనిపరీ - సగారిసనిపా - నిరీసనిపమా।
పసానిపమరీ - గరీసనిప - రిసానిపమ - రిసగరి పమనిప।
తకిట దధిగిణత-మరిగరిసని-తకదధిగిణత-పనిరిస-తదధిగిణత॥ ॥భాగ॥

శ్లో॥ పురాణం శ్రీభాగవతం ద్వాదశస్కన్ధ భూషితమ్।
దశమే తత్ర సంభూతం కృష్ణస్య చరితామృతమ్॥

శ్లో॥ శాశ్వతోఽ హమితి జ్ఞానం సంశ్రితాయ దదాతి యః।
తం విరాట్పూరుషం దేవాః కంసభీతాః పురా స్తువన్॥

వసంత॥ వన్దామహే సకల శక్తి మజం మహేశం
వన్దారు బృన్ద ఘనకల్మష గర్వనాశమ్।
ఇన్ద్వర్క బింబిత నిజాద్భుత చిత్రకాశం
సునోపసునముఖ దానవ కణపాశమ్॥

ముఖారిః - ఆదిః

ఉ|| ప్రత్యక్షం భవ - భవభయనాశ - దిత్య భయాదవ - త్రిజగదధీశ|
ధ్రు|| స్తుత్యవిహార వి-శుద్ధాకార - సత్యాధార - సాధువిచార|| ||ప్రత్య||

౧పా|| దీనార్తిహర - స్థిరదయాశాలిన్-మానుషేషు సం-భవ వనమాలిన్|
శ్రీనాథ వినా-శిత భవ వేద - జ్ఞానస్వరూప - శార్ఙ్గ చాప|| ||ప్రత్య||

౨పా|| క్రూరనృపతిభిః - క్షోణ్యాక్రాన్తా-భార మిలాయా అ-పహర మాకాన్త|
సూరిజనస్తుత - సుగుణవిశాల - నారాయణదా - సావనలోల|| ||ప్రత్య||

సీ|| పాహి ప్రసన్న రూ - ప దయాకలాపస - త్యాలాపసర్వలో-కైకదీప|
విజ్ఞాన కన్ద గో - విన్ద ముకున్ద ని - త్యానన్ద సుస్మితా - స్యారవిన్ద|
పద్మావిలోల తా - పత్రయోన్మూల సత్కీర్తి విశాలస - దార్త పాల|
భవపాతకత్రాస - వైకుణ్ఠవాస సఞ్చితవేదనిశ్వాస - చిద్విలాస|
తే|| జలధరశ్యామ దేవతా - సార్వభౌమ
భవ్యనుతి పాత్ర పతితపావన చరిత్ర|
భక్తమన్దార కైవల్య - పదవిహార
హే జగన్నాథ! సంశ్రిత హృద్విబోధ! ||

ఇంద్ర|| యద్వస్తుతత్త్వం సుధియోఽప్యవేద్యం
యత్తన్తుభావో జగతః పటస్య|
య ద్భృఙ్గవ త్కారయతే స్వమాయాం
తన్నః ప్రసన్నం భవతీశ రూపమ్||

గ|| తదా ధ్యాన సమాధివశా దపగతాన్తర్బాహ్యప్రపఞ్చవృత్తీన్ నిటలతటఘటిత కరకమలపుటా - నర్ధోన్మీలితవీక్షణసరః ప్రసారితానన్దాశ్రు ఝరీపరిషిఞ్చితకపోల పాలీన్ - జానుప్రకుఞ్చితాఙ్గ పరిస్ఫోటిత రోమాఞ్చాన్ - కంసాదిదుష్ట రాక్షస సఞ్చకిత గోదీన తాపసార్తి విదలన సంసక్తాన్ - నిరుద్ధోచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాన్ చిత్రార్పితానివ నిశ్చలాన్ - స్వభక్తాన్ - పాకశాసన ప్రముఖ నిఖిలామరా నను‌గృహీతుం - సకలభువన నిర్మాణ రక్షణ నిబర్హణ ధురీణః - సంశ్రిత

పారీణః - సన్తత వినత రుద్రద్రుహిణేన్ద్రాద్యఖిలగీర్వాణః - పుత్రీకృత పంచబాణః శ్రీమన్నారాయణః - స్వీయోత్తమాఙ్గప్రదీపిత కోటీరేణ త్రిభువనైశ్వర్యం - వక్షో విభూషిత కౌస్తుభేన సకలచరాచరాత్మకత్వం - బాహుశాఖాఞ్చిత చక్రశార్ఙ్గ గదాద్యాయుధ నిచయేన జగచ్ఛాసకత్వం - ప్రకటయన్ - ప్రహ్లాద నారదాది భాగవతై స్సంస్తూయమాన - స్తార్క్ష్యరథ మారుహ్య - ప్రత్యక్షం భూత్వా - దేవా నిత్థ మబ్రవీత్॥

శా॥ లీలామానుష విగ్రహేణ ధరణీ - మాగత్య దుష్టాసురాన్
సద్యః సమ్హృహరాణి గో మునిగణా - న్పాతుం భవాని వ్రజే।
భూభారం సకలం వహాని నిరతం - జీవాని భక్తైస్సహా
హం యూయం తదితఃపరం క్రతు హవి-ర్భాగం సుఖం జక్షిత॥

గీ॥ యద్యవకాశః ప్రాప్తః, ప్రభవత్యంభో నిగూఢ మాకాశాత్।
అహమపి సర్వవ్యాపీ, తథాస్మి నైజాచ్ఛ్రుతేప్సితం కర్తుమ్॥

ఉప॥ ఇత్యుక్తవన్తః పరమేశ్వరేణ, దేవా స్తదా జగ్ము రభీష్టలోకమ్।
ఇతి బ్రువాణం శుకయోగినం తం, జగాద భూపః కురువంశదీపః॥

శా॥ క స్తేపే చిరకాల దుస్తరతపః - కర్తుం హరిం స్వాత్మజం
కా బిభ్రే పరిపూర్ణ మద్వయ మజం - గర్భే జగత్కారణమ్।
కా రేమే త్రిగుణాతిరిక్త విభునా - కామాతురా బ్రహ్మణా
కిం చక్రే మృతి మవ్యయస్య భగవన్ - మా మజ్ఞ ముద్బోధయ॥

గ॥ తదా వ్యపగతాఖిలరోగీ - సర్వసంగత్యాగీ - వినమిత సకలవిరాగీ - మోక్షతత్త్వా మృతభోగీ - శుకయోగీ - క్రూరాపాణ్డవాత్సంరక్షితం - కుపి తావివేకమునినా విశిక్షితం - దుష్టాహఙ్కారేణాక్షతం - మోక్షమార్గే విలక్షితం - పరిక్షితంప్రత్యభాషత సాధు భో సుగుణవిశాల - దీన జనావనలోల - కరుణాలవాల - సఞ్చకిత పాపజాల - శాత్రవాంబుద ప్రచణ్డవాతూల - ముక్తికాన్తానుకూల - చారుశీల కురుభూపాల - సావధానం శృణు రాజన్ - రథాఙ్గ సారస హంస మధుప ప్రలుబ్ధ పరిమళమిలితోత్ఫుల్ల పద్మకైరవ ప్రసన్న మధురజలాఞ్చితాకాసార

విరాజితా- జితాశేష నన్దన ప్రసూన ఫల సంభరిత వివిధవృక్షలతోద్యాన విభాసురా సురేశ్వరానన్దక రైరావణోచ్చైశ్శ్రవో దర్పాతిశయ మనోహర చరన్మదద్విపాశ్వ పదసముద్ధూత ధూళిధూసరిత దశ దిశావకాశా - కాశాభాశ్మవినిర్మిత ఘనాఘన మణ్డలాభ్రం లిహోదభ్రవిభ్రమ కృత్సౌధగవాక్షనిర్గత ధూమపటాలాంబుదవిలోకన కుతూహల నృత్య న్మయూర సముదయా - దయా సత్య శౌచ శుభగుణాస్పద విహితాచారానువర్తనపర బ్రహ్మ క్షత్ర వైశ్య శూద్ర పఞ్చజన విభాసితా - సితాచల ఇవ శఙ్కరసతీ పద చిహ్నప్రపూతా - పూత శతక్రతు ధనురివ వివిధవర్ణ మధురా - మధురాపురీ రాజతేస్మ - సంశ్రితకల్పవల్లీ నగరీమతల్లీ॥

శా॥ తస్యాం యాదవపుఙ్గవః పతి రభూ - న్నాకాధిపప్రాభవః
స్వేచ్ఛాం ప్రాప్య సదాశివ త్సురనుత - శ్రీ రుగ్రసేనప్రభుః।
సోఽక్షోభీ ద్రిపుసైన్య మాశ్రితజనా - నైక్షిష్ట దాక్షిణ్యతః
ప్రాతార్పీన్న్ త్రిపితృదేవసఙ్ఘ మలిప - ల్లోకే యశశ్చన్ద్రికామ్॥

శ్లో॥ తస్యాజనిష్ట కంసాఖ్యో దుర్జయ్యో లోకకణ్టకః।
పుత్రః, పుత్రీ లసద్వృత్తా సురూపాఽజని దేవకీ॥

సురటః - త్రిపుటః

ప॥ సా దేవకీ సుగుణా హరి - జననపూరణా।
అ॥ భూదేవతా సహనయుతా - పూతచరితా॥ ॥సా దే॥

౧పా॥ ఆతామ్రపంకజ పదయుగ - ళా తరుణీ।
శీతాంశుముఖీ కంబుగళా - చిత్తజకరిణీ॥ ॥సా దే॥

౨పా॥ స్మిత విజిత చన్ద్రికా రదన హ - సిత మల్లికా।
తత చికురషట్పదా హై - మ తనువల్లికా॥ ॥సా దే॥

3పా॥ దరపఙ్కేరుహనయనా చ - ఞ్చరీక చికురా।
గిరిపయోధరా కపోలా - ధర్షిత ముకురా॥ ॥సా దే॥

శా॥ సా బాలా పరమేశ భక్తినిరతా-జాగర్తి పద్తై స్సహ
స్నాత్యభ్యర్చతి దైవతాని సుపతి - ప్రాప్తిం చిరంధ్యాయతి।
సత్యం వక్తి హితం సదాస్మిత ముఖీ - పాత్యన్నపానాతురాన్
దాక్షిణ్యం వహతే స్వబన్ధుమ భృశం - మాతా పితృా న్సేవతే॥

నవరోజుః - చతురశ్రః

ఉ॥ పతివ్రతా యం - భజతి స ఏవ - పతిసంజ్ఞః - కురుదీప।
ధ్రు॥ సతీ యత్ర నివ - సతి తద్భువనం-స్వర్గసమం భూమిప॥ ॥పతి॥

మే॥ శ్రుతివిహిత మిదం -శృణు పరమార్థం- సుశ్రుతకీర్తికలాప।
సతతారి చమూ - సన్తాప శ్రిత - శార్ఙ్గచాప గతపాప॥ ॥పతి॥

౧పా॥ అనుకూలా య-స్య గృహిణీ స ఏ - వాభినవ పఞ్చ బాణః।
తనుతే య స్సత్యాం బ్రహ్మకులాం - స ఏవ విహిత పురాణః॥ ॥పతి॥

౨పా॥ లభ్యతే యేన రమణీ పూతా - లక్ష్మీవిభు స్స ఏవ।
బిభ్యతి యమోఽపి భృశం సాధ్వ్యా - భిదురాయుధా ద్గిరీవ॥ ॥పతి॥

ఇంద్ర॥ స్వచ్ఛన్దరాజ్యం రతిరాజరూపం, సద్వర్ణజన్మా తత బాహుశక్తిః।
విద్యా యశోదా న భవన్తి నూనం, మోదాయ పుంసః కులటాధిపస్య॥

మఞ్జరీ - ధనశ్రీః - చతురశ్రః

౧పా॥ కృతా ప్రాణేశ్వరీ సాదేవ - కీ వసుదేవాఖ్యస్య।
సతత విష్ణుభక్తస్య సన్నుత - క్షత్రియేషు ముఖ్యస్య॥

౨పా॥ సూనశరాకారస్య ధీరస్య - శూరసేనవీరస్య।
దీనజనాధారస్య దిగ్వ్యాపి - దివ్య కీర్తిపూరస్య॥

3పా॥ సత్యవాగ్ధురీణస్య సమధీత - సకలాగమబృన్దస్య।
నిత్యదాన పరితుష్ట విబుధస్య - నిఖిలసుగుణ కన్దస్య॥

శ్లో॥ అథ కంసో మహావీరో వసుదేవం స దేవకీ।
స్వగృహేఽభ్యర్చితుం వాఞ్ఛన్ రథసారథ్య మాతనోత్॥

గ॥ తత స్తే నూతనవివాహ మహోత్సవ కథ నానులాప కుతూహలాయత్తచిత్తాః కియద్దూరం గత్వా - దుర్నిరీక్ష్యమాణ మధ్యన్దినమార్తాణ్డ ప్రచణ్డకిరణప్రశో - షితాన్ - విపులవేగ సఞ్జనితాధిక స్వేదపరిషిక్తసర్వావయవాన్ - దీర్ఘా - యాస వివృతముఖోజ్ఝిత ఫేనకణ ప్రకీర్ణ రథమార్గాన్ రథ్యా నుపసాన్త్వయితుం దశదిగ్వ్యాపి దవధూమభయఙ్కరే - వసన్తప్రముదిత నానావిధవృక్షలతా నికుఞ్జమనోహరపల్లవాఙ్కురే - ప్రసూనమరన్దాస్వాదనసంభ్రమ భ్రమన్మద భ్రమరచ్ఛాయాపఙ్కిలే - విశ్రాన్తసకలవన్యసఙ్కులే - సన్తప్తమహిషతణ్డావ - గాహన పఙ్కీభూతహ్రదే - విస్తృతభూజాలవాల రోమన్థక్రియాలోల చతుష్పదే విపులాద్భుతానన్దభవనే - కస్మింశ్చిద్వనే - కంస దేవకీ వసుదేవాః - పరస్పరా తిశయసుహృద్భావా - నవ్యదుకూలాలఙ్కృ తాః - ప్రథితతృషావశ ఙ్కృతాః - సమున్నత గిరిగహ్వరనిపాతన రవ బధిరీకృతాశాభాగా - మత్త్యుద్ధతవేగా - మల్పశిలాసఙ్ఘ రఙ్గత్తరఙ్గ సఙ్గీతవిమోహిత భోగిభోగపరివేష్టిత కేతకీ పూగ వకుళ కదంబాం - వినిర్మల జలాశయోత్ప్లుత శఫరీకబళనోత్సుకాకాశవిలోలత్ కవిప్రతిబింబాం - సున్దరదరీం - పర్వతఝురీం దృష్ట్వా - సలిలపానా నన్తర మశ్వా న్ఫల వినమ్రసహకారశాఖాసు బధ్వా - శీతలవాశ్శీకరమిలత్సూన పరిమలవహన్మలయమారుత మనుభవన్తః - శుకపిక దాంపత్య సల్లాపాన్ శృణ్వన్తో విశ్రాన్తా బభూవు - స్తదా స్వస్పప్రియం వదన్తం కంస ముక్తమిత్థ మశరీరవాణ్యా॥

శా॥ రే రే మూఢమనస్క కంస కిమతి - ప్రేమ్ణా స్వసారం వృథా
సన్మాన్యాం కురుషే త్వయా నవిదితం - తస్యాః కనిష్ఠస్సుతః।

లీలామానుషవిగ్రహ స్సమదదై - త్యేన్ద్రాద్రివజ్రాయుధో
దుష్టం త్వాం ప్రహణిష్యతి వ్రజపదే - సంవత్స్యతి శ్రీపతిః॥

మఞ్జరీ - ఆనన్దభైరవీ - చతురశ్రః

౧పా॥ ఇత్యాకర్ణ్య కఠోరం వాక్యం - సత్యం భీతః కంసః।
ఘాత్యా దేవకీతి మత్వా ఖడ్గం జగ్రాహ నృశంసః॥

౨పా॥ తదా జీవేశ్వరీం సుగుణాఢ్యాం - త్రాతుం కంపితగాత్రామ్।
మదవ్యాఘ్రసన్త్రస్త మృగీమివ - మహాభయాకులనేత్రామ్॥

3పా॥ కంసదేవకీమధ్య మాగత్య - కరుణరసాత్యనుకూలమ్।
శంసాపూర్వ మసౌ వసుదేవః - సమారభత వాగ్జాలమ్॥

యదుకులకాంభోజీ - రూపకః

ఉ॥ మా జహి స్వసారం - మజ్జీవాధారమ్।
ధ్రు॥ భోజకులవతంస - భూతదయోత్తంస కంస॥ ॥మా॥

౧పా॥ కిం విశ్వసనీయం శూన్యం - కితవ భ్రమ జన్యమ్।
త్వం వృథా న బిభీహి మే - దారా న్విజహీహి॥ ॥మా॥

౨పా॥ త్రిజగద్వీర స్త్వమసి - స్త్రీం హన్తుం నార్హసి।
త్యజ దయాలో కోప-మఖిల బన్ధుతాపమ్॥ ॥మా॥

శ్లో॥ తవాప్యేకానుజాం బాలాం త్వయ్యపి ప్రేమవిహ్వలామ్।
త్వదధీనం కరిష్యామి సన్తాన మ్మేఽవ మత్ప్రియామ్॥

పృథ్వీ॥ న సా భవతు శూన్యవాక్ - త్వవనమేవ సన్తాపయుక్
విముఞ్చ బత సోదరీం - భయవిలోల శాతోదరీమ్।
భవాదృశ విపశ్చితః - ఖలు దరోఽద్య నానిశ్చితః
ప్రసీద హితభావుకం-ప్రకటమస్తు తే భావుకమ్॥

గ॥ బహుకరుణారసభరితం, శ్రుత్వా కంసోఽథ భావుకస్య గిరమ్।
దయయార్ద్రీ కృతహృదయః, కోశే వినివేశ్య ఖడ్గ మభణ త్తౌ॥

శిఖ॥ క్షమేథాం మా మజ్ఞం - ప్రకటదురహఙ్కారవిహితం
న జానే మూఢోఽహం - నహి మనుజమాత్ర స్స్పృశతి మామ్।
హరిః క్వాస్త్యాస్తాతిః - క్వ బత విపరీతా గగనగీ।
రలంకుర్వీయాథాం రథవర మముం పుణ్యమిథున॥

గ॥ ఇతి ప్రాయావనతముఖం - స్వపురీగమనోన్ముఖం - కంసం నిఖిల ధరాధిపావతంసం వినయవివేకాభ్యాం ప్రార్థయన్తం - పృథు దయావన్తం - దేవకీవసుదేవౌ కష్టతర సంలబ్ధజీవౌ విపులాహ్లాదభావౌ - సాదరామోదేన మిథఃపశ్యన్తౌ- దీనబన్ధుం పర్యఙ్కీభూత దుగ్ధసిన్ధుం ముహుర్ముహుః కణ్టకిత తనూభ్యాం స్తువన్తౌ - స్యన్దన మారురోహతు - స్తదా తురఙ్గమా స్సారథీకృత కంసస్య వినమితాంసస్య కరాంబుజచుంబ్యరుణకిరణాయమాణ కనకవేత్ర ప్రచాలన మాత్రారబ్ధ వేగ విజితకురఙ్గమాః - ఖురపుటోద్ధూత పాంసుపటలాస్థీకృత దశదిశావకాశాః మార్గ పార్శ్వనికుఞ్జేషు పుష్పాయమాణ ఖలీనగణ్డాన్యోఽన్య సంపీడన జనిత ఫేనలేశాః సునిశ్చలోర్ధ్వ సమకోణ విభాసమాన శ్రవణలాఙ్గూల కుసూలాః -హేషాప్రతిధ్వని నిర్మూలితగిరిఝరీకూలసాలతాలా- స్సర్వత్ర స్వస్వేదవ రిషిక్తంసకలజన్తుసమూహై ర్బహులభయా త్సన్త్యక్తం-నిమ్నోన్నతం-పశ్చాత్పులాయమాన గహనవివిధ వృక్ష గుల్మవల్లీ ప్రసాధిత వక్షసంయుత-మటవీ మార్గం-చూర్ణీకృతాల్పశిలావర్గ మతిక్రమ్య మధురాసమీపం ప్రావివిశుః॥

మఞ్జరీ - పూర్వకల్యాణీ - త్ర్యస్రః

గపా॥ అథ భగినీం భావుకం స - మాదరేణ దృష్ట్వా।
పథ శ్చిత్రాణి కంసోఽ - వర్ణయ త్స హృష్టా॥

2పా॥ పశ్యతా మహో ద-మ్పతీ అమూ న్హాలికాన్।
వశ్యమాన పశుగణా - న్ఛరిత తృణోద్దాలకాన్॥

3పా॥ కేచిద్విశ్రమార్థం - కేచిద్విహరణార్థమ్।
సూచయన్తో వయన్తి - స్ఫురత్ఖగాః సార్థమ్॥

శిఖ॥ జపాపుష్పచ్ఛాయా - మయ మఖిలవస్తుషు కిరన్
ప్రదీచీ దిగ్భాగే - విగళతి రవి ర్మన్దకిరణః।
అహో స్సన్ధ్యావాతః - ప్రసవ మధు గన్ధప్రసవితా
తనూతాపం హన్తి - ప్రకటిత భుజఙ్గోత్సవకరః॥

గీ॥ భూగోళస్యైకార్ధే వార్ధక్యమయం పరే స్వతారుణ్యమ్।
దర్శయతి లోకబన్ధు,ర్వ్యసనోదయయో స్సమానురాగేణ॥

శ్లో॥ ప్రవృద్ధార్కేన్దుకిరణైః పరిపూర్ణం దిగన్తరమ్।
శోకానన్దాశ్రుసంపాతైః ప్రసూతాక్షితలం యథా॥

ఇంద్ర॥చణ్డప్లుతై ర్భీతివశా చ్చలన్తం, పశ్చాన్మృగీశాబకుటుంబ మేషః।
ధీరస్వనేనాభయ మాబ్రువన్నః, పశ్య త్యహో వల్గిత కృష్ణసారః॥

గ॥ దేవకీవసుదేవావపి - కంసనృపేణ పిశునవశీభూత వ్యాఘ్రేణేవ ప్రశమితక్రూర కర్మణాసహమార్గచమత్కారా న్పశ్యన్తౌ- వాగా మ్యనఙ్గకేలీమహోత్సవం ముహుర్ముహుః పులకిత తనూభ్యాం స్మరన్తౌ - పరస్పరం ప్రేమరసం నేత్రాభ్యాం పిబన్తౌ-ప్రోద్భూత మన్మథోన్మాద మతికష్టేన శమయన్తౌ- పుష్పిత కర్ణికారవృక్షైరివ దీపావలీ విరాజితభవనైః ప్రదీప్యమానాం - చలత్పతాకాభి రాహ్వాయన్తీమివ స్థితాం - సముత్కణ్ఠిత జన కోలాహల తూర్యనినాదై స్సముద్రఘోషా మనుకుర్వతీం - మధురానగరీం ప్రవిశ్య - నూతన వధూవరవిలోకన కుతూహలా యత్తచిత్తానాం-విచిత్రభూషణా లఙ్కృతానాం - సర్వోత్కర్షేణ వర్ధేతా మిత్యాశిషః కుర్వాణానాం - సౌధగవాక్ష ద్వారస్థితానాం - సరభసవశా ద్గలితాంశుక

ధమ్మిల్లబన్ధానాం - మన్దస్మి తానన చన్ద్రమణ్డలానాం-పౌరకామినీనాం-పుష్పాఞ్జలిభి రభిషిచ్యమాణౌ చిరం రాజపన్థాన మలఙ్కృత్వా - భగవతి లోకబాన్ధవే ఽస్తఙ్గతే బహిర్నిక్షిప్త కంసతమోగుణ ఇవాన్ధపటలేఽ భివ్యాప్తే- తమిస్రనీరాధరిత నభస్థలే ప్రతిఫలిత హీరరాశ్యామివ ప్రస్ఫుటితాయాం తారాశ్రేణ్యాం-జారపాతక కలఙ్కే సంపూర్ణశశాఙ్కే సముదితే - వన్దిజన సంస్తూయమానా వన్తఃపురం ప్రాప్య యథాసుఖ మాసాతామ్॥

మధురగతిః - వసన్తరాగః - ఖణ్డః

౧పా॥ అత్రాన్తరేఽపి మదనానల ఇవాఞ్చితమ్।
ధాత్రీజ పల్లవపదం మధుప సఞ్చితమ్॥

౨పా॥ పరపుష్టదంపతీ - ప్రతతాన కూజితమ్।
సురసార రాజ సం-స్ఫురత్ఫల యోజితమ్॥

3పా॥ సకలజన బాన్ధవం - సఞ్చకార వ్యజః।
ప్రకటదర్పేణ విర - రాజ మకరధ్వజః॥

గీ॥ విమలజ్యోత్స్నాపూరః, స్వనద్భ్రమర పరభృత శుకసఞ్చారః।
మత్తభుజఙ్గవిహార, శ్చైత్రాకారో దినాన్త సుకుమారః॥

మహాస్ర॥ వసుదేవః సన్నినాయ - స్వవశదయితయా - పఞ్చబాణస్య కేళీ
ర్గలయన్త్రోపాన్తశీత - ప్రసవమధులిహా - ద్భృఙ్గ సఙ్గీత కుఞ్జే।
మణిహర్మ్యే చూత రంభా - వకుళ పరివృతే మన్దవాతానుకూలే
గిరిమూలే బర్హి గన్ధ - ప్రసృత వనఝరీ - సైకతే సిన్ధుకూలే॥

మఞ్జుగతిః - కేదారగౌడః - చతురశ్రః

౧॥ కతిపయకాలే భోగవిశాలే - గర్భ మదధా త్కృశాఙ్గీ।
రతిప్రతికూలా పాణ్డుకపోలా - రాజిత చూచుకభృఙ్గీ॥

2॥ అలసగతి ర్మృత్స్నక్తమతి స్నా-యాస సుమన్దాలాపా।
జలపూర్ణాక్షీ నిద్రాపాఙ్గీ - స్రస్తకాఞ్చీకలాపా॥

3॥ వసుదేవసతీ ప్రథితగుణవతీ - వర్ధిత స్తన నితంబా।
రసనాచపలా కబరీవిపులా - రమ్యముఖ చన్ద్రబింబా॥

ఉపేంద్ర॥ నిజస్వసారం పరిపూర్ణ గర్భిణీం, విద న్నృశంస శ్చకితోఽథ కంసః।
బబన్ధ కారానిలయే సనాథాం, శుకీమివ స్వామియుతాం కిరాతః॥

శ్లో॥ దేవకీ ప్రాసూత సూనుం రంభా రమ్యాఙ్కురం యథా।
కంసాయ వసుదేవ స్తం సత్యబద్ధ స్సమర్పయత్॥

శ్లో॥ కంసోఽతిక్రూరహృదయః సద్యోజాతం తమర్భకమ్।
పాపీ వ్యాపాదయామాస విశాబమివ మర్కటః॥

ఉప॥ ఇత్థం వదన్తం శుకతాపసేన్ద్రం, పప్రచ్ఛ రాజాథ దయార్ద్ర చిత్తః।
మునే కథం బాలవధాయ కంసో, నిష్కారణద్వేషమతి ర్బభూవ॥

శ్లో॥ తదా శుకః ప్రత్యవాదీ త్కాలనేమ్యాఖ్య రాక్షసః।
కంసో భూత్వా హరిద్వేషా చ్ఛృణు రాజం స్తథాఽకరోత్॥

బేగడా - చతురశ్రః

ఉ॥ అకారణభూతహింసాం - చికీర్షతి య స్సఏవాసురః।
ధ్రు॥ ప్రకుపితోఽప్యపరాధిన - ముపకరోతి య స్సఏవ భూసురః॥ ॥అకా॥

౧పా॥ అతిదైన్యయుతం పశ్య-న్నశ్రూ న్నవికిరతి యః।
పతివ్రతాయాం నిన్దా - వాక్యం ,వ్యాహరతి యః॥ ॥అకా॥

అ॥ పితృమాతృ విహీన శిశుం - ప్రేమ్ణా నాలోకయతి యః।
సతతం తం దూరం వ - రయన్తి బతాపి యతయః॥ ॥అకా॥

స్వ॥ సనీధప మధాపమగ - రీగమ పధామధప।
సారినీధపమ - గా ధపామగరి॥ ॥అకా॥

గీ॥ సత్స్వపి ధాన్యాదిషు సంప్ర, కటారోగ్యేషు సులభమూల్యేషు।
అపరాధరహిత జన్తూ, నుదరంభరయో వృథైవ హింసన్తి॥

శ్లో॥ అహింసా పరమో ధర్మః ఇతి జ్ఞాత్వా కపోతతః।
కశ్చిద్వ్యాధః కృతార్థోఽభూ త్తత్కథాం శృణు భారత॥

మఞ్జరీ - భైరవః - చతురశ్రః

౧పా॥ ఆసీ త్పురా కదంబనింబ శా - ఖాద్యనేక భూమిజా।
వాసితాఖణ్డ శరభ కేసరి - వ్యాఘ్రాది మునిసమాజా॥

౨పా॥ సన్తత సాన్ద్ర తమిస్రాఞ్చిత కీశప్రముఖ కుఞ్జభూషా।
కాన్తానేకవిచిత్రవర్ణ యుత - ఖగనివహ భూరిఘోషా॥

3పా॥ దారుణ విషదర్వీకర నిశ్శ్వసిత ప్రభూత దావముఖీ।
సారస కైరవ శోభిత సరఃప్ర - సారిత శీతాగ్నిసఖీ॥

౪పా॥ చటుల మహీధర తుఙ్గశృఙ్గసఞ్చలిత ఝరీపరిషిక్తా।
అటవీ శతయోజనవిస్తారా - త్యద్భుత నవరసయుక్తా॥

గీ॥ తత్ర మృగయాభిలాషీ, మదఘూర్ణిత భీకరోరునేత్రయుగః।
తీవ్రపరశు బాణధరః కదాచి దచర త్కిరాతకః కశ్చిత్॥

ఉప॥ తదా హఠా న్నీలపయోదపఙ్క్తి రుత్థాయ గాఢాన్ధతమః కిరన్తీ।
రేభే ముహు ర్వర్షితు మత్ర విద్యు, ద్గర్జాశనిత్రస్త సమస్తసత్త్వా॥

శ్లో॥ వర్షోపలవిశీర్ణాఙ్గో దుశ్శీతాంబుహతః పునః।
గతచేష్టోఽథ స వ్యాధో రుద న్నిత్థ మచిన్తయత్॥

వరాళీ - మిశ్రః

ఉ॥ హా కష్టం ధిగ్దైవవిపాక - మహ మిత్థ మ్మే ప్రా-ణాళిం త్యజేయమ్।

ధ్రు॥ శోకనిమగ్న - స్సుత దారా న్నానా - లోకయ న్నకథ మాక్రన్దేయమ్ ॥హా॥

౧పా॥ జీవేయం యది కి-ఞ్చిదగ్నిం లభేయ - శీతబాధాం పరిభూయ।
పావక ఇవ మమ - జ్వలతి బుభుక్షా-భవేయం కిమిత్థం సుచిరాయ ॥హా॥

శ్లో॥ పక్షిణః కోటరం కుఞ్జం మృగా స్సత్వా స్సుహోరగాన్।
గోపాయత్యద్య వల్మీక మహ మేకో నిరాశ్రయః॥

గీ॥ నాస్త్యద్య వర్షబాధా, కిన్తు దశతి మాం విషానిల శ్శీతః।
సన్ధ్యాగాఢతిమిరతః, కరోమి కిం మార్గమపి న పశ్యామి॥

మత్తకోకిలా॥కిం లభేయ న - మత్ప్రియైక సుత స్మితాననచుంబనం
కిం భజేయ న - మామకీన హృదీశ్వరీ పరిరంభణమ్।
కింభవేయ న - మాతృ తాత సహోదరేక్షణ తోషణం
కింబ్రువీయ న - భాషణం హితబాన్ధవ శ్రుతిభూషణమ్॥

శ్లో॥ అశక్తం రోదితుమపి మరణే కృతనిశ్చయమ్।
తదా కపోతరా ట్కశ్చిత్తం పశ్య న్భార్యయాఽబ్రవీత్॥

కర్ణాటః - ఏకః

ఉ॥ ప్రియే పశ్యైనం - వీతచేష్టితం దీనం।

ధ్రు॥ భయకృ ద్వర్షవాతనిహతం - ప్రాణాశా విరహితమ్॥ ॥ప్రి॥

౧పా॥ ముహు ర్బాష్పాన్ముఞ్చతి - ముహుర్బన్ధూ న్విలపతి।
ముహు ర్దీర్ఘం నిశ్శ్వసితి - ముహు ర్మూర్ఛతి ప్రలపతి॥ ॥ప్రి॥

౨పా॥ ముహు ర్గన్తుం తిష్ఠతి - ముహు రశక్తః పతతి।
ముహు రాక్రోశతి శరణార్థ - మహోకష్ట మతతి॥ ॥ప్రి॥

స్వ॥ మమరిస నిసరిస - పపమ గమాపధ - పనినరిసమరిస।
నిరిసనిసాపని-ధనిధప మాపస - రిన నిసా నిధా - పమపగా॥
మపధ నీధామపమ॥ ॥ప్రి॥

హరిణీ॥ కథ ముపకరోమ్యేతం భీతం - కిమద్య హి సాధనం
కథ ముపలభేయాన్నం ఖిన్నం - కథం పరిమోదయే।
అముమపి శిఖీ శీతాత్త్రాతుం - స కుత్ర విమృగ్యతే
హరిహరి హతాదేనం దీనం - నహిన్ధి వృథా విధే॥

శ్లో॥ విపన్నమేనం దృష్ట్వా మే క్షుభ్యతే హృదయం భృశమ్।
తస్యావస్థా మయా ప్రాప్తా దయాఽపి బత దుస్సహా॥

శ్లో॥ దయాసముద్ర స్సర్వేశః ఆర్తజన్తుహృదిస్థితః।
అక్రన్దనచ్ఛలేనైవ సమాహ్వయతి ధార్మికాన్॥

శ్లో॥ నిరర్థకం తస్య జన్మ దీనా న్నోపకరోతి యః।
తస్మా త్సఞ్జీవయిష్యామి మేఽఙ్గం దత్వాఽపి సున్దరి॥

మఞ్జరీ - మాళవగౌడః - మిశ్రః

౧పా॥ ఇతి దయార్ద్రిత హృత్పుటో జవ - జితమరు త్కవిభూషణః।
గతభయో వ్యగమ త్సమీప - గ్రామ మాశ్రితపోషణః॥

౨పా॥ దహన సంజ్వలితేన్ధన మసౌ - గృహీత్వా పున రాగతః।
గృహే స్వీయే తృణమయే త - త్ర హిత్వా సంవేగతః॥

3పా॥ భూతలే శుష్కే తద్వహం - పాతయిత్వా పక్షతః।
స్ఫితం ప్రజ్వలయన్నాస కి - రాతకస్య సమక్షతః॥

ద్రుతవిలంబితమ్॥ అథ కిరాతపతి ర్జ్వలితానలం
స్వనికటే సమవేక్ష్య హరాత్మితమ్।
వివశితాఙ్ఘ్రికరోఽప్యతియత్నతః
సముపవిశ్య స ఇత్థ మతర్కయత్॥

ఉప॥ ఆశ్చర్య మాశ్చర్య మహో మదిష్ట, మాకస్మికం పావక మత్ర వీక్షే।
ఇదం కిము స్వప్నకృతం హి తన్న, భ్రమో మదీయోఽపి న సత్యమేవ॥

ఉప॥ విచిన్తయ న్నత్ర సమన్దమన్దం, శీతేన కాష్ఠీకృత కుఞ్చితాఙ్గః।
గత్వాతిశీఘ్రం జ్వలయంస్తదాగ్నిం, యథాసుఖం వ్యాధపతిః ప్రతస్థౌ॥

శ్లో॥ అత్రాన్తరే తేన దృష్టః సమీపే సత్ఫలేన్ధనమ్।
విచిన్వానః సుఖాసీనః స విశ్వస్తః కపోతరాట్॥

శ్లో॥ దృష్ట్వా హృష్ట్వా భృశం వ్యాధః కరేణ విహగోత్తమమ్।
సంగృహ్య కరుణావిష్టః సమ్యగిత్థం వ్యభాషత॥

తోడిః - రూపకః

ఉ॥ సాధు రే కపోత - సత్కరుణోపేత।
ధ్రు॥ ఛేదిత మచ్ఛీత సు - స్నేహౌదార్యసమేత॥ ॥సాధు॥

౧పా॥ తిమిరాంబుధిమగ్నం మాం - దీన మపశ్యః కథమ్।
అమిత్రే దయాజనితేఽ-త్యద్భుత మేతద్విధమ్॥ ॥సాధు॥

స్వరః॥ సగామగమ ధమధనిధమ - ధమాగమ గరిగరిసరిని।
సగారిమాగధామనీ - రినీధమనిధామగ - ధమాగరి
సమాగధమ గమగరిసని॥ ॥సాధు॥

ఉపా॥ ఘోరాటవ్యాం దహనం - కుత్ర సమాప్నో స్త్వమ్।
వైరిణి మయ్యశిశ్రియో - వద తే చిత్రం తత్త్వమ్॥ ॥సాధు॥

స్వరః॥ రిసనిధనిస రిగమగరిస - రిగమగధమని సగరిసనిధ।
నిరీనిసాని ధామనీ - ససనినిధధ మమగగరిరిసస॥ ॥సాధు॥

వసంత॥ దుశ్శీతవర్త నిహతం తవ నైజశత్రుం
దీనం దయాహృదయ మా మదిథా స్త్వ మిత్థమ్।
తస్మా దితఃపర మహం త్వదుదారవృత్తి
ర్మాంసం త్యజామి నకరోమి కదాఽపి హింసామ్॥

శ్లో॥ ఇత్థం వద న్స భిల్లేశః ప్రభాతే స్వగృహం యయౌ।
అహింసా పరమో ధర్మ స్తస్మా త్సత్యం వదామ్యహమ్॥

శ్లో॥ ఇతి బ్రువాణం మౌనీన్ద్ర మభిమన్యాత్మజోఽవదత్।
బ్రూహి గోవిన్దజనన కథాం తాపసపుఙ్గవ॥

ఉప॥ సదా సుభక్త శ్రుతిభూషణాని, మహౌఘ దుఃఖాబ్ధి విశోషణాని।
ఆనన్ద నిశ్శ్రేయస పోషణాని, హరే ర్మురారే ర్గుణభాషణాని॥

శ్లో॥ ఇతి శ్రీకృష్ణచరిత మిచ్ఛన్తం కురుభూపతిమ్।
సమారేభే కథాం వాచా శుకయోగీ సుధాముచా॥

మఞ్జరీ - మలయమారుతః - ఖణ్డః

౧॥ అష్టమం గర్భమదధా త్సాపి దేవకీ - త్యజతి కంసే విపులగర్వమ్।
భ్రష్ట సకలాపది విహృష్ట సురమండలే - భజతి వసుదేవేఽక్షిపర్వమ్॥

౨॥ బృన్దావనే గోప గోగణే సన్తతి స - మృద్ధిం వహతీ దర్శనీయే।
నన్దవ్రజే సుఫలపూర్ణ సస్యావలిం - తన్వతి స్వాదుపానీయే॥

గీ॥ కతిపయకాలే ప్రాప్తా, శ్రావణబహులాష్టమీ జయన్తీ సా।
దేవక్యాం సుగుణాఢ్యాం, సత్యాం సమ్యక్ప్రపూర్ణ గర్భిణ్యామ్॥

వసంత॥ తస్మిన్నిశీథసమయే వసుదేవపత్నీ
భ్రాతుర్భటైః పరివృతా బహుజాగరూకైః।
కారాగృహే నిజతపఃఫలపుఞ్జమూర్తిమ్
నారాయణం సుత మసూత జగత్ప్రపూతా॥

చక్రవాకః - త్ర్యస్రః

ఉ॥ జగదీశ్వరో నారాయణో - జనయామాస।
ధ్రు॥ నిగమాలి భావితో - నృలీలాఙ్కై ర్లలాస॥ ॥జగ॥

స్వరః॥ మమగరిస ని - ధనిసరిగమ।పమగమపధ - నినిధధపమ।
గమపమపధ - పధనిధనిస।నిసరిసనిధ - పదనిధపమ।
సాస్సనిధప - నీన్నిధపమ - ధాద్ధప॥ ॥జగ॥

౧పా॥ స్ఫురచ్చక్రలాఞ్ఛితః - సుజనహృదయవాఞ్ఛితః।
వరలీలావిగ్రహః - పరమభక్తానుగ్రహః॥ ॥జగ॥

శ్లో॥ తదా బ్రహ్మాది దివిజాః క్రమశో విష్ణుకీర్తనమ్।
అర్ధోన్మీలితనేత్రాబ్జా బద్ధాఞ్జలిపుటా జగుః॥

బ్రహ్మ - హంసధ్వనిః - త్ర్యస్రః

ఉ॥ దేవదేవ విష్ణో - త్రిగుణాతిచరిష్ణో।
ధ్రు॥ సేవకవర్ధిష్ణో - శ్రీవత్సాలఙ్కృష్ణో॥ ॥దేవ॥

అ॥ కేవల నిర్మలానన్ద - కీర్తనీయ గోవిన్ద।
స్థావర జఙ్గమరూప - స్తౌమి త్వాం జగద్దీప॥ ॥దేవ॥

౧పా॥ ఆదిమధ్యాన్తరహిత ని - త్యాప్రమేయ. సద్విహిత।
వేదవిద్యా స్వరూప - విధ్వస్తాఖిలపాప॥ ॥దేవ॥

అ॥ నేదం విశ్వం సత్యం - నిఖిలం తవ లీలాకృత్యమ్ ।
మోదసే త్వమిత్థ మద్వైతమూల - మోక్షదాయక దయాలవాల॥ ॥దేవ॥

స్వరః॥ గరిసని - పసరిని - సరిగప - నిరినిప - సరిగరిసని।
సరిసనిపసనిప - నీగారి - నీరీని - పానీరి॥ ॥దేవ॥

౨పా॥ త్వమిత్యహమితి స - తదిదమితి।
భ్రమోపహతా వయం - పరంతేజోమూర్తి రయమ్॥ ॥దేవ॥

అ॥ క్రమా దవతరసి జగద్రక్షణతత్త్వం - కపటనాటకసూత్రధార స్త్వమ్।
నమో నారాయణాయ జగ - న్నాథాయ వాసుదేవాయ॥ ॥దేవ॥

స్వరః॥ సగగారిస - నిరిరీసని - పససానిప - నిపసనిరిసగరిపగారి॥ ॥దేవ॥

ప్ర॥ ఏకో౽పి త్వం సమస్తం - ప్రభవసి భవితుం - స్థూలసూక్ష్మక్రమేణ
త్రైగుణ్యం విశ్వమేత త్త్వయి భవతితరాం - కోణవచ్చక్రమధ్యే।
కర్తా భోక్తా త్వమేవ - ప్రకృతి రియ మస - త్తావకీనేన్ద్రజాల
స్త్వద్ జ్ఞానాన్నాస్తి కిఞ్చి - న్నిరవధిపరమా-నన్దనిర్ద్వన్ద్వమూర్తే॥

సీ॥ కర్తాస్తి కింవా జ-గత ఇతి కృత్రిమ
శాస్త్రార్థచిన్తనై - శ్శజ్క్యమాన।
పణ్డితమ్మన్యేషు - వఞ్చితేషు చతుర
సంస్మృతిగణికయా - సత్స్వపీహ।
భాగవతా స్స్వపి-శ్వాస హతాఖిల
సంశయా స్తావక - చరణకమల।
భజనామృతాస్వాద - పరవశా నిత్య ర
మాశ్లేషణేన సు - ఖ్యన్తి హన్త।

తే॥ తవ దయాం నవినా శ్రద్ధ-ధాతి కోఽపి
భవతి నశ్రద్ధయా వినా - భక్తిమాంస్తు।
భక్తి మత్రాన్తరేణ న - ముక్తి రస్తి
హే జగన్నాథ! సంశ్రిత - హృద్విబోధ! ॥

శ్లో॥ కారణం త్వం హి జగతో నిర్గుణోఽపి విలాసవాన్।
త్వచ్చరిత్రం మహాచిత్రం నారాయణ నమోఽస్తుతే॥

త్ర్యంబకః - భైరవి - చతురశ్రః

ప॥ జయజయ జగదీశ - హరే కృష్ణ - జయజయ భవనాశి

అ॥ దయాసముద్ర భవదీయ మాయా - మయం జగ న్నిగమపారాయణ।
స్వయంజ్యోతి స్త్వం పరమపురుష - సకలాదికారణ నారాయణ॥ ॥జయ॥

గపా॥ ఆదిమధ్యాన్తరహిత హరే కృష్ణ - ప్రాణోచ్చితానన్దసహిత। ॥జయ॥

అ॥ వేదా అపి నశక్నువన్తి త్వాం-వేత్తుం నిర్గుణబ్రహ్మ త్వమ్।
శ్రీదయితాలోల సన్తతా-శ్రితపాల త్వమేవ పరతత్త్వమ్॥ ॥జయ॥

స్వరః॥ గగరిసనిధనిసరిగమపమగరిస - నినిధపధమపధసనిధపమగరిస।
గారిమాగపామధాపనీధసా - నిరినీదపమధాపమగరిపమాగరి॥ ॥జయ॥

సీ॥ సంవర్ధ్యమాన తృ - ష్ణారుజాక్రాన్త వ
యసిగలితేఽతి మి - థ్యా వివేక।
తస్కరేణాపహృ-త నిజవిశ్వాస వి
భవ ఇహ తావక-భక్తిహేతి।
మహహ సముద్ధర్తు - మ ప్యశక్తోభవ
న్దుఃఖ్యన్పరిభ్రమ-న్నుస్తరభవ।
విపినేఽరిసత్వ వి - భీషణ ఈషణ
కణ్టకే విభ్రాన్తి - కష్టమార్గ।

తే॥ ఏవ తాపత్రయాభీల - దావపావ।
కావృతే మర్త్య ఉగ్ర మృ - త్యుజగరేణ।
కబళితో నశ్యతితరాం ప్ర - కంప మాప్య।
హేజగన్నాథ! సంశ్రిత - హృద్విబోధ! ॥

శ్లో॥ జప హోమవ్రతై ర్దానై స్తపసా న హి శక్యతే।
జ్ఞాతుం త్వదీయ మాహాత్మ్యం భక్త్యైవ పరమేశ్వర॥

దిక్పాలకాః - బ్యాగః - చతురశ్రః

ఉ॥ నమో నారాయణాయ - నమస్తే వాసుదేవాయ।
ధ్రు॥ సమస్తాదికారణాయ - సతతం మహానుభావాయ॥ ॥నమో॥

అ॥ అమలానన్దకన్ద - కృష్ణ - హరే గోవిన్ద ముకున్ద।
విమదదైత్య తిమిరపతఙ్గ - విపులదయాన్తరఙ్గ భవభఙ్గ॥ ॥నమో॥

౧పా॥ అనవరతం శశ్వద్వయసి నో - ఽష్టదిక్పాలకా న్నియోజయసి।
దనుజాన్ హంసి మహోపకారీ త్వం-తనుషే దాసేభ్యః పరతత్త్వం ॥నమో॥

తన్వీ॥ సత్య మనన్తం - సమధిక మహిమ - భ్రాజిత మాశ్రిత - భవభయనాశం
నిత్య మఖణ్డం - నిరవధిగుణ వి-స్తార మభీష్టద - మనుపమకీర్తిమ్।
సంశ్రితరక్షా - చణ మతికరుణా - సాన్ద్ర మవేద్య మ - ఖిలజగదీశం
శాశ్వతమూర్తిం - సకలజనగురుం- త్వా మవితుం నహి - వయమపి శక్తాః॥

బ్రహ్మర్షయః - సావరిః - త్రిపుటః

ఉ॥ కరుణావార్నిధే విష్ణో - కౌస్తుభాలఙ్కరిష్ణో।
శరణం త్వాం ప్రపద్యామహే - శయనీకృతాహే।

మే॥ గురుతరసంసారా - కూపార నిస్తార।
దురితదవానల - దుఃఖారి సంహార॥ ॥కరు॥

ఆ॥ చరిష్యసి కిం లీలామానుష - శరీరేణేతఃపరమ్।
సరస జగన్మోహన రూపం - సన్దర్శయసి కి మఘహరమ్॥ ॥కరు॥

స్వరః॥ ధామగరిస గరిసరిసనిధప - ధాసపాధపాసరిమగరిస।
రీమరీపమాధపాసనిధ - రీసధాసపాసనిధపమగరిసరి॥ ॥కరు॥

౧పా॥ సకలకర్తా త్వమేవ - సకలభోక్తా త్వమేవ।
సర్వజ్ఞమూర్తి స్త్వం - సదా వాసుదేవ॥ ॥కరు॥

మే॥ అకలఙ్క చక్రాఙ్క - స్వధ్వరప్రభో కృష్ణ।
చకితభక్తాభయప్రద - సంతత గతతృష్ణ॥ ॥కరు॥

ఆ॥ సకల మిదం విశ్వం చిత్రం - స్వప్నసదృశమపి తవ లీలయా।
హ్యకుటిలసత్యస్వభావ - మాతనో త్యమితవేలయా॥ ॥కరు॥

స్వరః॥ రిసధసరిసధసపధపసపధపరి - సరిగసరిమగరిసరిపమపనిధమ।
పదసనిద - రిసరిధస - ధపధమప - రిసరిధసరిమగరిసధరి॥ ॥కరు॥

మఙ్గలమహాశ్రీః

లోకమయ తే చరిత - మిత్థమితి వేత్తు మహి - రా ట్త్రిభవతీహ స న వా
త్వయ్యఖిలభూతతతి - రుద్భవతి పల్లవతి - సల్లయతి దివ్యవియది।
భ్రాన్తి రిహ నో దురభి - మానమయసంసృతి వి - శృంఖల నిబద్ధపదవీ
నాట్యనిగమం త్వమపి - నాటయసి భో భువన - నాటకపరావర హరే॥

శ్లో॥ సదా సమస్తం త్రైలోక్యం విద్వా న్మిథ్యేతిసంస్మరన్।
సంసార సాగరోత్తీర్ణ స్త్వమేవ భవతి ప్రభో॥

గీ॥ హవ్యం కవ్యం గవ్యం, సవ్యం ప్రాపయసి భక్తసఙ్ఘేభ్యః।
దేవాః పితర స్తృప్య, న్త్యహర్నిశ మనుగ్రహేణ తవ కృష్ణ॥

నారదః - నాటకురఞ్జి - చతురశ్రః

ఉ॥ భక్తపారిజాత -పరమేశ్వర।

ధ్రు॥ శక్తోఽహం కిం త్వాం - స్తవీతు మవినశ్వర॥ ॥భక్త॥

అ॥ సక్తమతిః సంసారే పరి-ముక్తధృతి ర్నిస్సారే।
త్యక్తుమ ప్యనుభోక్తుం నో - ప్రభవ త్యహఙ్కారాచ్ఛన్నో॥ ॥భక్త॥

స్వరః॥ గగామగరిసగరిపనీసరి - నిసారినిసరినిసనిధనిధమ।
గగామగగాధమమానిరినీస-మగాసనిధామగధామ సమాగమధాసగమ॥ ॥భక్త॥

౧పా॥ నామరూపాది స్వధర్మా - న్నారోపయతి త్వయ్యవశకర్మా।
భోముకున్ద సన్మోక్షానన్ద కన్ద-త్వామేవ పశ్యన్తి తవ దాసా గోవింద॥ ॥భక్త॥

అ॥ స్వామి న్నలమేన-మే వాచా-శతేన శిశు జల్పితేన।
ధీమానోఽపి త్వాం న వేత్తి - త్రిగుణాతీతామృతం నాత్తి॥ ॥భక్త॥

శ్లో॥ అస్తి నాస్తీతి సన్దేహాకులో భవతి తార్కికః।
త్వత్పాదభక్త స్సతతం రమతే ముక్తికాన్తయా॥

సీ॥ నహి వేద్మ్యహం స్తన-న్ధయ దశాయా మ్మదీ
యానుభూతిః కథ - మన్వభావి।
శైశవేఽపి నిశాన్త - సమయఇవాస్ఫుట
పరిమితవస్తు ని-వహ మదర్శ।
మహహ తతోయౌవ-నేఽ ద్రాక్షమివ విప
రీత జగన్మద్య - ప్రీతి రద్య।
శఙ్కావశేన న-శక్నోమి నిశ్చేతు
మిదమిత్థమితి కిమ - పీహ మాం తు।

తే॥ శాస్త్రలవదుర్విదగ్ధ మా-జన్మముగ్ధ
మఘ వినిర్మగ్న మఖిల దు-ర్వ్యసనలగ్న।
మత్యహంయు మాత్మంభరి - మనుగృహాణ
హేజగన్నాథ! సంశ్రిత - హృద్విబోధ! ॥

పూర్వకళ్యాణి -ఏకతాలః

ప॥ సుజనావనమోద స - ర్వజగన్నాథ గానవినోద।

అ॥ విజితఘోరకలుష విశ్వమోహన - అజేంద్రామర మునివినుతపాద॥ ॥సుజ॥

చ॥ అనవరత దయాబ్ధే సాధువాద - ప్రాజ్యలోకమూల వేదనాద।
జనన మరణ రహితామృతాస్వాద - శాశ్వతైశ్వర్య సదాభేద॥ ॥సుజ॥

స్వరః॥ నిధమగరిధమగరి - మగరిగరిరిసధా -ధాసరిగమామాగరిస।

ద్రుతమ్॥ ధిరుగుడు థధైహదోం థరిధోం జగణతణగకిణ - ధిరుగుడు
ధిరుగుడు థధైహత్థా హత్థా ధిరుగుడు థాధిరుగుడు తధిన్నాహం
థాతదధిగిణత థాతదధిగిణత థాతదధిగిణత॥ ॥సుజ॥

సీ॥ బాల్యే వయసి సర్వ-వస్తుషు మహిమాన
మహమపశ్యం సరి - దహహ కాక।
పేయాపి విపులగం-భీరాభవ త్స్వల్ప
వృక్షో౽త్యనూనో - వ్య - లక్షి హస్త।
సకలజనా న్వ్యశ్వ-సమముత్ర సర్వత్ర
చైతన్య మిహ మయా సమ్యగైక్షి।
మమ మానసే సదా - త్వమువాస నిర్మలే
హ్యానన్దవివ త-తో౽న్వభావి।

తే॥ సంప్రతి సమస్తజగతి ని - స్సారతాస్తి
కలుషిత మ్మే- మనో౽భవ ద్గలితవయసి।
తోయనిర్ముక్త ఝషఇవ - దోధునోమి
హే జగన్నాథ! సంశ్రిత - హృద్విబోధ! ॥

శ్లో॥ నారాయణం స్వీయపుత్రం నిజరూప విభాసురమ్।
దేవకీవసుదేవౌ తౌ తుష్టువాతే జగత్ప్రభుమ్॥

దణ్డకః॥జయజయ సర్వలోకేశ - సర్వజ్ఞ - సర్వాన్తరాత్మన్ - జగత్సృష్టి సంస్థాపనోత్పాటన ప్రాభవ - స్ఫారచక్రాది నానాయుధోపేత - దుర్వారసంసారజీమూతవాతూల - వేదాన్తవేద్య - ప్రభో - నక్రసజ్జస్తదన్త్యావలప్రాణసంరక్ష - విక్రూరదైతేయ సంపద్విపక్ష - శ్రితాఘాటవీదావ -తార్క్ష్యోరువాహ - ద్యుమన్నీలదేహ - ప్రణీద్రా విమత్తాబ్జసంభూత చఞ్చచ్చతుర్వక్త్రపేటీ లసద్వేదచోరాసుర ప్రాణని ర్మూలన ప్రాభవాఞ్చద్విహార-స్ఫురత్సర్వకాలాన్తవార్ధి ప్రచారోరు మీనావతార - ప్రసిద్ధామృతాద్యక్షరస్ఫారవస్తు ప్రసూతిప్రధానాతత క్షీరకంధిభ్రమద్భూరి మన్థాన ధాత్రీధరాధీశ సఙ్ఘర్షణ శ్రాన్తపృష్ఠాగ్ర కణ్డూతిపూర - శ్రితప్రాణపారీణ కూర్మావతార స్థిరాఘాతకోన్మత్తహేమాక్ష దోర్ముక్త ధాత్రీ కలఙ్కీకృత స్వచ్ఛదంష్ట్రోద్ధుర శ్రీవరాహావతార - స్వయంభూ వరప్రాపితోద్గర్వవిభ్రాజిత స్వర్ణనేత్రాగ్రజ ప్రాణసంహార మాద్యన్నృసింహావతార త్రిలోకీ చలత్పాదకుబ్జావతార ప్రజాపీడనాసక్త భూమీశ రక్తప్లుతార్ఘ్య ప్రదానప్రహృష్టాత్మపిత్ర్య ప్రకాణ్డప్రదీప్యత్కుఠారోజ్జ్వలద్ధాత్రి దేవావతార స్వభార్యాపహారస్మ యోద్యద్దశగ్రీవకణ్ఠాటవీదావవహ్నీకృతాభీల దివ్యాస్త్రపూర - ప్రతాపాఢ్య రామావతార ప్రభో కృష్ణ గోవింద మాం పాహి తుభ్యన్నమః॥

కాంభోజీ - త్రిపుటః

ఉ॥ శరణాగతప్రాణ - సంరక్షాపారీణ - కరుణాలోకనశ్రీవిభో - జగత్ ప్రభో।

ధ్రు॥ సురమౌనినుతపాద - సుజనావనామోద - కరిరాజాభయదాయక - జగన్నాయక॥ ॥శర॥

ఆ॥ గురుసంసార పయోదానిల - దురిత ఘోరవిపిన దవానల।
తరణి తారకానాథేక్షణ - నిరత భక్తజన సంరక్షణ॥ ॥శర॥

౧పా॥ లీలామానుషరూప - లాలితసల్లాప।
నీలకాన్తి కలాప - నిఖిలభువనదీప॥ ॥శర॥

అ॥ కాలకణ్ఠవన్దిత - గుణ - జాల విబుధనన్దిత - స।
చ్ఛీలసంశ్రిత జనానుకూల - స్థిరదయాలవాల గోపాల॥ ॥శర॥

స్వరః॥ నినిధధపమపధపసాసనిధ - రిసరిధసరిగమ గగరిసనిధ।
పదపసాసపధపరిసరిగరి - మగరిసానిధసామగరిసరిగరిస॥ ॥శర॥

శ్లో॥ యస్య సఙ్కల్పమాత్రేణ లోకసృష్టి స్థితి వ్యయాః।
భవన్తి మమ పుత్ర స్స కిమైశ్వర్య మితఃపరమ్॥

శ్లో॥ ఇత్థం బద్ధాఞ్జలిపుటా వద్భుతాహ్లాదసంయుతౌ।
స ప్రాహ మాతాపితరౌ కృష్ణః సంశ్రితవత్సలః॥

శ్లో॥ భో మాతాపితరౌ కంసం ప్రహణిష్యామి, బన్ధనాత్।
యువాం ప్రమోచయిష్యామి హరిష్యామి భువోభరమ్॥

శ్లో॥ నన్దాత్మజాం సమాకృష్య తత్స్థానే మాం నివేశయ।
భద్రాణీతః పరం భక్తాః ప్రాప్నువన్తు సమన్తతః॥

శ్లో॥ ఇత్థం వద న్దేవదేవః సామాన్యార్భకవత్ స్థితః।
తం కృష్ణ మాత్మజం వీక్ష్య మఙ్గలం గాయతః స్మ తౌ॥

సురటః - త్ర్యస్రః

ఉ॥ మఙ్గలం భవతు తే ర - మా సునాయక।
ధ్రు॥ రఙ్గదుత్తుఙ్గ కరి - ప్రాణదాయక॥ ॥మఙ్గ॥

౧॥ ఆర్తపోష నీలజల - దాభ విగ్రహా।
కీర్తిభూష దుష్టదైత్య - కీటనిగ్రహా॥ ॥మఙ్గ॥

౨॥ దీనబన్ధో దయాసిన్ధో - దివిజరక్షణ।
గానలోల లోకపాల - కరుణావీక్షణ॥ ॥మఙ్గ॥

3॥ సారసజన్మాదిదేవ - సఙ్ఘ నుతపద।
నారాయణదాసవన్ద్య - నత సుఖప్రద॥ ॥మఙ॥

శ్లో॥ భక్త్యేత్థం కృష్ణజనన కథా విరచితా మయా।
శ్రీనారాయణదాసేన కవితాగానశాలినా॥

* * *

శ్రీహరికథామృతమ్
ద్వితీయ బిన్దుః
★ పితృబన్ధవిమోచనమ్ ★

గీతిః॥ వన్దే ముకున్ద మాశ్రిత, గోబృన్దం సంప్రబుద్ధ ముచుకున్దమ్।
గోవిన్దం ముక్తిలతా, కన్దం కరుణామిలిన్ద మానన్దమ్॥

కళ్యాణీ - రూపకః

ప॥ పాహి మాం గోపాల - భాగవతజనానుకూల।
అ॥ దేహకాన్తివిజితనీల - దివ్యానన్దాలవాల॥ ॥పాహి॥

చ॥ ఊహాతీత శ్రీలాం - హోగర్వోన్మూల।
మోహిత గోపీజాల - మురళీగానవిలోల॥ ॥పాహి॥

౧॥ లీలామానుష వేష - లాలిత కౌస్తుభ భూష।
కాలియఫణిపతి భీష - శ్రీలలనా సన్తోష॥ ॥పాహి॥

౨॥ కాలికా గభీరభాష - ఘన భవవార్నిధి శోష।
నాలీకాలయాబ్జ పూష - నారాయణదాస పోష॥ ॥పాహి॥

కేదారగౌడః - రూపకః

ప॥ ఏకదన్త పాహి మా మ - లీక ధూనన।
అ॥ శ్రీకర శ్రితావనా - నేకపానన॥ ॥ఏక॥

౧॥ ధీర కవీన్ద్రప్రణుత - దేహి మేఽభయమ్।
దూరీకురు సతతం ప్ర - త్యూహసముదయమ్॥ ॥ఏక॥

౨॥ పారరహిత మహిమాకర - బాలశశిధర।
దారితాఘ నారాయణ - దాస శుభకర॥ ॥ఏక॥

వసంత॥ హేరంబ సంశ్రిత సమూహ దయావలంబ
లంబోదర త్రిణయనప్రియ వక్త్రచన్ద్ర।
భోగీన్ద్రభూష సకలాగమసారభాష
నిర్విఘ్నమద్య కురు మామక చారుకావ్యమ్॥

కమాచ్ - త్ర్యస్రః

ఉ॥ శారదా సదా వసతు ము - దా రసనాయాం మమాద్య।
ధ్రు॥ చారుదేహకాన్తి విజిత - పారదాతిసంమాద్య॥ ॥శార॥

౧॥ వేదనూపుర స్ఫురత్పదా - విధిప్రమదా।
నాద బిన్దు కలాతీత - నారాయణదాస సుఖదా॥ ॥శార॥

గీ॥ వేదాత్మయుతా రాజిత, వేదాఙ్గాఙ్గా కలాకలాపరతా।
ఇతిహాసమన్దహాసా, స్మృతిస్మృతిః పాతు కాఽపి దేవీ మామ్॥

మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ భాగవతశిఖామణిః పురా శుక - యోగీశ్వర మభినమ్య।
ఆగోరహితోఽవోచ త్పరీక్షి - దాగమజ్ఞ గుణరమ్య॥

౨॥ పాయయ మాం కృపయా హరికథా - పీయూషం మునిరాజ।
ధీయుత కథయ హరిః కథం వ్రజేఽ-మేయోఽచర దవ్యాజ॥

3॥ ఇతి వినయేన ప్రార్థయన్తం - క్షితీశ్వరం గుణవన్తమ్।
శ్రుతినిపుణో వైయాసకోఽబ్రవీ - త్ప్రతకృత్యో బహుశాన్తమ్॥

హుశేనిః - రూపకః

ఉ|| పాణ్డవకులతిలక మహీశ ద్వి - డ్వర్గనాశ।
ధ్రు|| అణ్డజవాహచరిత్ర మ - ఖణ్డభవాబ్ధివహిత్రమ్|| ||పాణ||
సకలశ్రుతిసారమిదం - సతతానన్దాస్పదమ్।
అకలఙ్క సావధాన - మవధారయ శుభదమ్|| ||పాణ్డ||

శ్లో|| దేవకీవసుదేవౌ త త్కారాగారనివాసినౌ।
సద్యోజాతం వీక్ష్య పుత్ర మిత్థం తర్కయతస్స్మ తౌ||

అసావరిః - అడ్డతాలః

ఉ|| కిఙ్కర్తవ్య మితఃపర మహహహా - క్లేశ మాత్మజం కథం రక్షావ।
ధ్రు|| కిఙ్కర ఇవాన్తకస్య కంసోఽపి - క్లేశిష్యత్యేనం ద్రాగేవ|| ||కిఙ్క||

౧|| ఆవయోః ప్రియతనయ సప్తకం - హత్వాపి నతుష్యతి కంసః।
దేవదేవ నౌ పాహి దయాళో - తేఽపి సహజశత్రుః స నృశంసః|| ||కిఙ్క||

౨|| సున్దరశ్యామలవిగ్రహ ప్రియ - సుత కిఞ్చాతో మాదృగ్దీనతః।
బన్దికాపి సంప్రత్యన్ధకార - బన్ధురా దీప్యతే తే భానుతః|| ||కిఙ్క||

౩|| వసుదేవోఽపి బహుధేతి విలప్య - కారాగృహద్వారాణ్యపి హఠా ద్విగలిత బంధనాని విలోక్య - నిద్రాపరవశాన్ ద్వార్స్థితా న్సమీక్ష్యాద్భుత నిమగ్నచిత్తోభవ న్పూర్వనిగదితం నారాయణవాక్యం పరామృశ్య - దేవకీం పరిరుదతీం సాన్త్వయిత్వా - గాఢాన్ధకారం ప్రదీపవదాత్మతేజసా ప్రధ్వంసయన్తం స్వపుత్రకం గృహీత్వా - ప్రసుప్తమివ చిత్రార్పితమివ స్థితం - నిశ్శబ్ద రాజమార్గం విరహిత జనసఞ్చార మతిక్రమ్య - స్వప్న ఇవాద్భుత శీఘ్రగమనశక్తియుక్తః - కృష్ణసందర్శ నానన్దాతిశయోత్సవ సంవర్ధిత ప్రవాహాయామపి యమునాయా

మనుకూలపన్థాన మాత్మని దదత్యాం సత్యాం- షోడశయోజనాని నిమిషకాలే గత్వా - నన్దవ్రజ ముపగమ్య - ప్రదీపైః ప్రదీప్యమానం- సుగన్ధ పరిమలమిలితం నిద్రాపరవశీకృత సర్వజనం యశోదాసూతికా గృహం ప్రవిశ్య - తస్యా స్సద్యోజాతబాలికా ముద్ధృత్య - తత్స్థానే నిజడిమ్భకం సమారోప్య - తత్క్షణ ఏవ బన్ధనాలయం సహబాలికయా సంప్రాప్య - స్వస్థోభవ న్నఘటితఘటనా పటిష్ఠం పురుషోత్తమ మిత్థం సంస్తౌతిస్మ॥

యదుకులకాంభోజీ - రూపకః

ప॥ దేవదేవ దయాసిన్ధో - దీనబన్ధో కృష్ణ।
అ॥ కోవిదావనోత్కణ్ఠ వై - కుణ్ఠ విగతతృష్ణ॥ ॥దేవ॥

౧॥ శక్తః కో మహిమానం - జ్ఞాతుం తవ విష్ణో।
భక్త శ్శివోఽపి భవతి తే - భాగవతచరిష్ణో॥ ॥దేవ॥

వసంత॥ శ్రుత్వా శిశోరుదితమప్యతివేగవన్తా
శ్చారా ఉదన్త మథ భోజపతిం తదూచుః।
స్వస్రీయ మష్టమ మసౌ దలితుం నృశంసః
కంసోఽపి బన్ధనగృహం ప్రవివేశ సద్యః॥

శ్లో॥ విస్మిత్య బాలికాం దృష్ట్వా హన్తుం తామపి నిర్దయః।
అసిం దధౌ తత్రాన్తరే తం దేవక్యాహ దుఃఖితా॥

ముఖారిః - ఆదిః

ప॥ బాలికేయం నస్వస్రీయః - పాలయైనాం - భ్రాతః కృపయా।
అ॥ మా లునీహి మదన్త్యాపత్యమపి-మాకురు స్త్రీహత్యాం నిస్త్రపయా॥ ॥బాలి॥

౧॥ సూతిసప్తక మారణా ద్భహు - శోచితాపి తవ సోదరీ।
భ్రాతరం సమ్మోదేనైవ - త్వాం పశ్యతి ఖిన్నోదరీ॥ ॥బాలి॥

వసంత॥ మైనాం వధీః సపది మాజ్జహి దుర్దశాం తే
శజ్కాపి మాఽస్తు మమ భావిసుతప్రసూత్యామ్।
వన్ధ్యా మివార్యనుత మా కురు మా మవన్ధ్యామ్
మా క్రోధ మాప్నుహి వృథా ప్రియసోదరాద్య॥

మఞ్జుగతిః - నాథనామక్రియః - చతురశ్రః

౧॥ ఇతి నిజపదయుగ్మం గృహ్ణన్తీ - మతిఖిన్నా మాక్షిప్య।
సుతాం స్వసు ర్హన్తుం స క్రూరోఽ - యతత దూర ముత్క్షిప్య॥

౨॥ తదా బాలికా దుర్గారూపం - దధతీ దుర్జనభీమం।
వదతి స్మేత్థం త్రస్తం కంసం - వాక్యం సుహృదభిరామమ్॥

శా॥ రే రే కంస నృశంస మూఢ న హితేఽ-హ మ్మృత్యుహేతు ర్వృథా
కారాగారనివాస కష్ట మనయో - స్తత్పూజ్యయో ర్మా కురు।
హర్తా భూమిభరం సదోత్తమజనం - భర్తా శృణు త్వాదృశ
క్రూరాణాం నిధనం దివానిశ మురీ-కర్తా క్వచిద్వర్ధతే॥

మాలినీ॥ ఇతి నిగదితవత్యాం - తత్క్షణేఽ న్తర్హితాయామ్
వియదథ పరిపశ్య - న్విస్మితో భోజరాజః।
వినయ నమితమూర్ధో - భావుకం స్వ స్వసారమ్
సులలితవచసా ప్రా - సాదయ ల్లజ్జయేత్థమ్॥

నాటకురఞ్జీ - రూపకః

ప॥ అపరాధీ నూనమహం - హా ధి ఙ్మమ జీవితమ్।

అ॥ కృపయా మాం క్షమతాం భోః - కేవల మసంభావితమ్॥ ॥అప॥

౧॥ ఇహ ముహు స్స్వజనమేవ - హింసయతి ఖలః।
నహి శత్రుః కర్మణా వి - నా విశృంఖలః॥ ॥అప॥

౨॥ మరణతో బిభేమి కిం - బాలవన్ముధా।
శరణార్థిని ప్రసీద మయి - సాధువాక్సుధా॥ ॥అప॥

శ్లో॥ హన్మి శత్రూ న్శత్రుణాపి హన్యేఽహమితి బాలకః।
మన్యతే నూన మాత్మాతు నహి హన్తి నహన్యతే॥

౧॥ ఇత్థ ముదిత్వా - దేవకీ వసుదేవయో ర్బన్ధనాని మోచయిత్వా - తాభ్యా మనుగృహీతః కంసో భద్రసింహాసన మారూఢస్స న్సకలమన్త్రిపుఙ్గవా న్నిమన్త్ర్య తా న్వక్ష్యమాణ మభణ ద్భోభో మన్త్రిణః కోఽపి బాలకో మద్ఘాతుకః క్వచిద్వర్ధత ఇతి యోగనిద్రయాహ మభాణి - తస్మా త్సకలమాయావిశారదా న్రాక్షసా న్నానాదేశేషు ప్రవర్ధమాన బాలకా న్నిహన్తుం నియోజయన్నా మిత్యాజ్ఞప్యాత్మ మరణశఙ్కయాహారనిద్రావిహారేషు సుఖం న వివేద - వ్రజేఽపి యశోదానన్దయో శ్చిరలబ్ధం దివ్యసున్దరవిగ్రహం లోకోత్తర తేజశ్శాలినం సర్వగోపగోపీ ప్రేమాస్పదం నిజపుత్రకం పరిపాలయత - స్తత్రాన్తరే మాయావినీ పూతనా నామ రాక్షసీ కంసప్రేరితా మనోహర వేషయుక్తా - కుచకుంభవినిర్గలిత పయోవిషేణ తత్ర బహుబాలకా న్మారయన్తీ - కస్మిన్నహని మన్దమన్దం నన్దమన్దిరం ప్రాప్య - సర్వజనా న్సున్దరాకారసల్లాపై ర్విమోహయన్తీ - కాఞ్చనదోలికాయాం ఖేలన్తం రమాకాన్త ముద్ధృత్యయావన్నిజస్తన్యం పాయయితు మారేభే తావదేవ ముఞ్చ ముఞ్చ రే కపటార్భక కిమ్మదీయప్రాణానపి సమాకర్షయసీతి వదన్తీ మమార

తతః సర్వవ్రజవాసినో ఘోరరూపిణీం విగతప్రాణాం దానవీమపి - తద్విశాలో రసీన్ద్రనీల లలన్తికాయమానం- ప్రఫుల్లేన్దీవరాక్షం - మన్దస్మితాఞ్చితా స్యారవిన్దం సానన్దం క్రీడన్తం గోవిన్దం దృష్ట్వా - ద్భుతాహ్లాదచిత్తా బభూవుః॥

శ్లో॥ క్రీడన్త మఙ్గణే జానుచరం నన్దార్భకం హఠాత్।
తృణావర్తాసుర శ్చక్రవాతో భూత్వైకదాహృత॥

వియోగినీ॥ అథ సా నన్దసతీ హఠాత్ప్రచణ్డ, భ్రమివాతాపహృతం సుతం విలోక్య।
స్వశిరో హస్తయుగేన తాడయన్తీ, విలలాపాశ్రుఝురా న్ప్రసారయన్తీ॥

యదుకుల కాంభోజీ - త్ర్యస్రః

ఉ॥ కింకరోమి కిం వదామి - కీర్తనీయపుత్ర।
త్వఞ్ముతో గతోఽసి స - న్త్యజ్య మా మముత్ర॥ ॥కిమ్॥

౧॥ హాహా ధి గ్దుర్విధిం కథ - మాగతో భ్రమివాతః।
అహా కింత్వామేవా-హార్షీ ద్దుర్వినీతః॥ ॥కిమ్॥

౨॥ బాలక సత్వర మేహి పి-బ పిబ మమ స్తన్యమ్।
నాలీకాయతనేత్ర వి - నాశయ మే దైన్యమ్॥ ॥కిమ్॥

శిఖ॥ ఇహైవోపావీక్ష - త్ర్పతిఫలితజామిఫల మసౌ
జిఘత్స న్నాక్రీడీ - దిహ పరిమృశం స్తర్ణకతనుమ్।
ఇహైవవ్యాభాక్షీ - త్సకల సవయేభ్య శ్చిపిటకాన్
శిశు ర్మే కిం వచ్మి - భ్రమిపవనభూత స్తమహృత॥

గ॥ ఇత్థం నానావిధై ర్విలపత్సు యశోదాప్రముఖ గోపాఙ్గనాసు గ్రామస్యాన్తికా దఞ్జనపర్వత ఇవ వజ్రవిచ్ఛేదితపక్షః కోఽపి రాక్షసో విగతాసు ర్గ తాత్పపాత

తస్యోరసి క్రీడన్తమపాయరహితం నిజతనయం నన్దసతీ విలోక్యాద్భుతాహ్లాద నిమగ్నాభవన్తీ గాఢ మాశ్లిష్యన్తీ తన్మూర్ధాన ముపజిఘ్రన్తీ కపోలం పరిచుంబన్తీ తం స్తన్యం పాయయన్తీ నితరా మమోదిష్ట॥

శ్లో॥ యశోదా శిశవే స్తన్యం దద త్యస్యాస్యగహ్వరే।
జృంభయా విస్తృతేఽద్రాక్షీ ద్విస్మయే నాఖిలం జగత్॥

మఞ్జరీ - పూర్వకల్యాణీ - చతురశ్రః

౧॥ వసుదేవనియోగా దేకదా - వ్రజ ముపజగామ గర్గః।
ప్రసన్నహృదయో జ్యోతిశ్శాస్త్ర - ప్రవీణ స్తులితభర్గః॥

౨॥ ధరణీదేవాగ్రణిం నమస్కృ-త్య తం నన్దోఽపి జగాద।
గురువరేణ్య సంస్కు ర్వేతౌ మమ - కుమారౌ సత్యవాద॥

శ్లో॥ బలరామ ఇతి జ్యేష్ఠం కనిష్ఠం కృష్ణ ఇత్యసౌ।
అన్వర్థకాభ్యాం నామభ్యా మాచఖ్యౌ ధరణీసురః॥

౧॥ కుమారావపి జానువిన్యస్తపాణితలా వితస్తత స్సఞ్చరన్తౌ - గోపాఙ్గనాంశుక విలగ్న కరాంబుజౌ క్వచిత్పరిభ్రమన్తౌ-స్వహస్త పరిగృహీత గోవత్సలాఙ్గూలాకర్షణై ర్ణంబాలప్రదేశేషు నిపతన్తౌ- మాతృపయోధరోభయ పార్శ్వవిలోలాఙ్గులిజాలైః స్తన్యపానసమయే ముహురుత్పతన్తౌ - కోమలకరవిన్యాసై ర్నిజాభిలషితం సూచయన్తా వవ్యక్తమధుర మాలపన్తౌ - స్వకీయ ముగ్ధకృత్యై స్సకల మునిమానసాన్యపి ప్రనర్తయన్తౌ - లీలాతాండవవేలాయాం సమున్నతోత్తమా ఙ్గాభ్యాం పన్నగాధీశశోభాం వహన్తౌ - వజ్రసమ్మృష్టపఙ్కాఙ్గరాగైః కలభా వనుకుర్వన్తౌ- జననీస్తన్యం నిశ్శేషం నిపీయ పరమయోగోద్భవామృత పానమత్తయోగినావివ పారవశ్య మాప్నువన్తౌ- తనుసంలగ్నధరణీపరాగంవిభూత్యా ఫాలాఞ్చన్మక్తాలలామ బాలచన్ద్రలేఖయా లలాటవిలసత్కస్తూరీతిలక తృతీయ నేత్రేణ గ్రీవాబద్ధేన్ద్రనీలమణిచ్ఛవినా హారవల్లీఫణిహారవల్ల్యాపి శివసారూప్య ముపయానౌ రేజతుః॥

గీ॥ తద్విహరణైః ప్రముదితా, వ్రజాఙ్గనా స్తద్విలోకనాసక్తాః।
హన్త బభూవు స్సతతం, విస్మృత్య గృహే ష్వవశ్యకార్యాణి॥

గీ॥ వల్లవగృహ నవనీతం, సమస్త మాభక్ష్య కైతవేనాగత్య।
దేహ్యంబాన్న మ్మఇతి, ప్రాహ స కృష్ణోఽపి నిరపరాధ ఇవ॥

గ॥ అనుదినమపి కృష్ణః సఞ్చారసంభాషణదక్షస్స గోపకుమారైః సహ మిలిత్వా యూయ గ్గావో వృషభోఽహమితి నమితాఙ్గో గర్జ న్ననాట - రాజాహం భటా యూయ మేతైతే త్యాజ్ఞాపయతిస్మ - తస్కరోఽహం యూయం గృహస్థా ఇతి సహచరా న్స్వాపయిత్వా వసూన్యపహృత్య తిరోబభూవా - హం సూత్రధారో యూయం బహురూపా ఇత్యభినయతిస్మ- ముహు రిత స్తత స్సముత్ప్లవే - క్వచిత్తిరోధానకేలిం తతాన - క్వచిడ్డోలయా డోలయామాస - క్వచిత్కన్దుకై శ్చిక్రీడ - క్వచిజ్జారచోరవేషై శ్చచార - గోపికాఅపి తస్య కుమారశేఖరస్య కపటచేష్టితై ర్బహుశో వఞ్చితా యశోదా మిత్థం జగదుః॥

కాపి - చతురశ్రః

ఉ॥ జనని యశోదే శృణు తే సుతా - సాధుచేష్టితాని।
ధ్రు॥ వనరుహనయనేఽస్మాక మత్యార్త - వచనా న్యేతాని॥ ॥జన॥

౧॥ ప్రసూతికాసు రుదత్సు శిశుభ్యః - పయో నాస్తీతి బహుధా।
ప్రసహ్య వత్సా న్మోచయతిస్మ - ప్రహస న్గోభ్యః స వృథా॥ ॥జన॥

౨॥ కలశసంపూర్ణ తప్తపయ స్తై-కనిష్ఠసుతో నిపీయ-శేషం సఖిభ్యః ప్రదాయ।
దలతిస్మ సర్వరిక్తభాణ్డాని - తన్వఙ్గి కింబ్రువీయ॥ ॥జన॥

3॥ హన్త శిశు స్తై చోరయితుం మ - దాలయాన్తరం గత్వా।

మే॥ వ్యుపరిస్థిత ఘట మీక్షిత్వా - ధరా దులూఖల మయమ్
హిత్వా - కలశస్య చ్ఛిద్రం కృత్వా॥

ధ్రు॥ శాన్తపిపాసు ర్గృహి రాయాతః - సమస్తం పయః పీత్వా ॥జన॥

గీ॥ భక్షితశేషం కిఞ్చి, త్స్నుషాధరేఽలిప్త దధి సుపుత్ర స్తే!
శ్వశ్రూ రతాడయ త్తా, మవివేకా త్సన్దరీద ముచితం కిమ్॥

త్ర్యస్రః

ప॥ గృహమపి తాసాం గత్వా - ఘృత మఖిలం భక్షిత్వా!
మే॥ సహసా భాణ్డాని - గేహేఽప్యాసాం - స జహౌ శూన్యాని!
ధ్రు॥ అహహ ఘోరకలహోఽభూ - దాసా మేతాసామ్ ॥జన॥

శ్లో॥ మదన్యః కోఽపి దేవోఽస్తి కిమిత్యబ్రూక్షి తే సుతః!
నిరకార్షీ ద్దేవపీఠీ ముచ్ఛిష్టేన మమాలయే॥

ఉ॥ నవనీతం సఙ్గ్రసన్తం - నవనవనీరదకాన్తః!
ధ్రు॥ మవారుద్ధ బాలా మే తనూజం - తవాసహనశీలా!
మే॥ అవిశఙ్కం స్తనం స త - స్యా నఖై ర్దదాల॥ ॥జన॥

గీ॥ కిమితి త్వన్నామైషా, క్రీడన్తం తం గృహాఙ్గణేఽప్రాక్షీత్!
సత్వర ముపేత్య తస్యా, అధరం సందష్టవా న్కిమేషోఽల్పః॥

చతురస్రః

ఇ॥ మదీయపుత్రం విలోక్య నిద్రా-మత్తం సవయస్కం తస్య-శిరోజాం స్తర్ణకస్య!
త్వదాత్మజో లాఙ్గూలే నిబధ్య-తమపి పశు మతిత్రసత స-ర్వాఙ్గనా నజీహసత॥జన॥

గీ॥ భ్రష్టం కన్దుకమితి తే, సుత శ్ఛలేనాస్మదీయగృహమేత్య!
స్నానం కుర్వత్యా మ, త్పుత్ర్యా స్సమచూచుర ద్ధృత దుకూలమ్॥

గ॥ ఇతి బహుధా వదన్తం సకలగోపీసఙ్ఘం సమాశ్వాస్య - నిజకుమార ములూఖలే
యశోదా బబన్ధ - బాలకృష్ణోఽపి త ములూఖలం కథంచిదపి సమాకృష్య
యమలార్జునవృక్షాన్తరం ప్రావేశయతిస్మ - తత స్తత్తరుయుగలమపి భీకరరవేణ

సహసా ప్రాభఞ్జీ - తదాఽత్యాశ్చర్యయుక్తేన స్తోఽప్యపాయరహిత మాత్మజం బన్ధనా ద్మోచయిత్వా సదోపద్రవసఙ్కలితం వ్రజం విహాయ సకలబాన్ధవై ర్గోభిస్సాకం - కాలిన్దీజలసంపూతం సర్వాభీష్ట వస్తుసమేత మఖిలజన పావనం బృన్దావనం జగామ - కృష్ణోఽపి తత్ర బకాఘ గర్దభాద్యఖిలామరకణ్టకా న్నిహత్య కుమారవయసి చతురానన సంశోధితానన్యమహిమాతిశయ - ఏకస్మి న్దినే కాలియ ఫణి మపగతదర్పం చకారేతి నిగదన్తం శుకయోగినం పరిక్షి దిత్థ మువాచ॥

గీ॥ ఆస్వాద్య నన్దసూనో, శ్చరితామృతమపి జడః కథం తుష్యేత్।
వద సంప్రతి శుకయోగిన్, కాలియమర్దనకథాం తపోభోగిన్॥

శో॥ తదా వైయాసకో విష్ణుకథా కథనలలాసః।
సౌభద్రసూనుం స ప్రాహ సావధానం పరిక్షితమ్॥

జంఝూటీ - త్ర్యస్రః

ఉ॥ శృణు నరేన్ద్ర మా మేక - స్మి న్దినే హరి ర్మ-ర్ది త దివిషదరిః।

ధ్రు॥ రణభీమః కాలిన్దీ - హ్రద ముపాగతః॥ ॥శృణు॥

౧॥ ఏకాక్యేవ భ్రమ న్నపి - నేఽకుతోభయః - సుశ్రీకరోదయః।
సోఽకామయత కాలియ ని - రాకరణమతః॥ ॥శృణు॥

౨॥ స్ఫీతకదంబావనిరుహ - శిఖర మాశ్రితః ప్రేక్షిత దృఢవృతః।
శీతలగంభీరాంభ - శ్శీఘ్ర ముపగతః॥ ॥శృణు॥

శ్లో॥ కృష్ణస్య లజ్ఘనోత్పాత వేగేన హ్రద ఏధితః।
సద్య శ్శతధనుర్మాత్రం కాలియోఽ పీత్థమూహత॥

గీ॥ బాలః కోఽపి హ్రదమ్మే,ఽక్షోభీ దవిశఙ్కమేవ నిర్భీతః।
ఇతి మత్వా ద్రాక్కృష్ణం, దష్ట్వా గాఢం బబన్ధ భోగేన॥

గ॥ తతః కృష్ణ మనుసృత్య సఞ్చరన్తోఽపి గోపా స్తత్సరోవరోపకణ్ఠ ముపేత్య - చేష్టా రహితమివ స్థితం - భోగిభోగపరివేష్టితం - ప్రాణసఖం విలోక్య - హా

హన్త విలోకయ తత్ర్కూరభుజఙ్గమః కృష్ణం సన్దష్ట్వా నిజభోగేనాభ న్నీ త్కింకుర్మ ఇత్యార్తా స్తీరే విలలాపుః - గోసమూహో ఽప్యశ్రూణి విముఞ్చ న్నాహారం విసృజ్య సమున్నమితమస్తకో నిశ్చేష్టితో బభూవ - తత్రాన్తరే బహుశో దుర్నిమిత్తాని వ్రజే వీక్ష్య నన్ద యశోదాది బృన్దనివాసినః కృష్ణ దిదృక్షయేత స్తతః పరిభ్రమన్తో గోవిన్దపాదచిహ్నాన్యనుసృత్య కాన్తారం ప్రావివిశు - ర్బలరామో ఽపి విజ్ఞాత హరిప్రభావ స్తాన్న నివారయామాస - తే ఽపి కాలిన్దీహ్రదే తథాభూతం వాసుదేవం సమాలో క్యేత్థం చక్రన్దుః॥

త్ర్యస్రః - పున్నాగవరాళిః

ఉ॥ హాహాహ ప్రియపుత్రక కిమిదం - త్వా - మవితుం కో మార్గః కృతవిపదమ్।

ధ్రు॥ ఆహో పూతనావిషహారిన్ వ్యా - లాధీనో ఽసి సదుపకారిన్॥ ॥హాహా॥

౧॥ హన్త త్వామదశ త్కిం నాగః స-న్త్యజ్యాస్మా న్మారాశీఃపూగః।
త్వంతు సమర్థో నః పాతుం వ-త్స త్వాం శక్నుమో న త్రాతుమ్॥ ॥హాహా॥

హరిణీ॥ వచనమపి న - శ్రోత్రానన్దం - వదే త్క ఇతఃపరమ్
శుభకర కరాం-భోజేనాస్మాం - స్పృశే త్క ఇతఃపరమ్।
నయనసుభగా-కృత్యా ఘోషే - చరే త్క ఇతఃపరమ్
ప్రియతనయ కిం - కుర్మో జీవ-చ్ఛవోపమితా వయమ్॥

౧॥ ఇత్థం రోరుద్యమానా నన్దయశోదాది వ్రజజనా జీవనాశాం పరిత్యజ్య పరస్పరమాశ్లిష్యాగాధహ్రదే మర్తు ముద్యుక్తా బభూవు - స్తదా భగవాన్బలదేవ స్తా న్విలోక్యాబ్రవీద్ధైర్య మవలంబ్య పశ్యతాం భావిశుభమితి - కృష్ణో ఽపి శోకాగ్నిదన్దహ్యమానా నాత్మీయ జనా న్ప్రాకృతఇవ ముహూర్తమాత్రం విలోకయ న్నిజదేహం ప్రవర్ధయామాస - తతః కాలియ స్సన్తప్తాయతభోగో దీర్ఘం నిశ్వస్య దంశనాని సమాపయ్య కృష్ణం విహాయ ప్రణతఫణో ధూమకాష్ఠ ఇవ దూరే విశ్రాన్తో బభూవ॥

ఇంద్ర॥ ఏకేన హస్తేన గలం గృహీత్వా, సంభ్రామయం శ్చక్రమివాన్తరిక్షే।
తం పాతయామాస, నిరస్తదర్పం సర్పం కుమారో భువనైకవీరః॥

ధనశ్రీః - చతురశ్రః

ఉ॥ కాలియఫణిఫణామణ్టపే ప - జ్కజలోచనో ననాట।

ధ్రు॥ కాలిన్దీకల్లోలఘోషే -ఘనమృదఙ్గనాదోపమే ననాట॥ ॥కాలి॥

౧॥ సలలితాబ్జచరచఞ్చరీక ని - స్వనఇవ గాయకతానే।
విలసతి మఞ్జులహంసకూజితే - వితతకాంశ్య తాళరవసమానే॥ ॥కాలి॥

గ॥ తతో హరిచరణప్రహారై ర్విదలిత ఫణామణ్డలం మ్రియన్తం కాన్తం విలోక్య దురన్త చిన్తాసన్తాపితస్వాన్తా నాగ కాన్తాః స్రస్తకచభరాః ప్రచలితభూషణాః కుచభారాకమ్పితావలగ్నా ముహు ర్గలితాంశుకా బాలావలిం పురస్కృత్య కృష్ణం ప్రణమ్య నిటలతటఘటిత కరకమలపుటా ఇత్థ మూచుః॥

నీలాంబరిః - త్రిపుటః

ఉ॥ పతిభిక్షాం దేహి శ్రీవిభో స - ర్వజగత్ప్రభో।

ధ్రు॥ సతతపన్నగశయాలో ఈ-శ దయాలో॥ ॥పతి॥

౧॥ అవతరసి దుష్టా న్వి-హన్తుం శిష్టా న్సమ్మన్తుమ్।
భవవారినిధి వహిత్ర ర- మాకళత్ర॥ ॥పతి॥

౨॥ పూర్వజన్మ న్యకార్షీ త్కిం - పుణ్యం ఫణీ రేషో౽గణ్యమ్।
శర్వార్చితం తవ పదం - సమువాహ మోక్షదమ్॥ ॥పతి॥

వసంత॥ నాకాఙ్క్షతి త్రిదివరాజ్య రమాధిపత్యమ్
నో వాఞ్ఛతి ప్రకటితాష్టవిభూతిసిద్ధిమ్।
నైవేచ్ఛతి ప్రథితమోక్షపదం కదాపి
త్వత్పాదభక్త్యమృతపానరతి ర్ముకున్ద॥

శ్లో|| అస్మానుద్వాహ యాస్మాక మవిత్వా జీవితేశ్వరమ్।
కల్యాణం త్వత్కృతం నిత్యం కో వివాహః పురాతనః||

గ|| ఇత్థం ప్రార్థయత్సు కాలియాఙ్గనాసు కరుణాసముద్ర శ్శరణాగతవత్సలః పుణ్డరీకాక్ష శ్చరణఘట్టనేభ్యో విరరామ - భుజఙ్గపతిరపి పునర్లబ్ధచేతనోఽఞ్జలిం బధ్వా కృష్ణం విజ్ఞాపయామాస||

తోడిః - రూపకః

ప|| భద్రం కృత మీశ్వర త్వయా స - త్పాలనోదయ।

అను|| క్షుద్రం మాం ప్రపునీతే - శుంభత్పాదాబ్జం తే|| ||భద్రం||

చ|| మత్ప్రవర్తనం కుటిలం - మన్ముఖమపి విషజటిలమ్।
సత్ప్రమాదకరం మాం - శాసిత్వా కిన్తమామ్|| ||భద్రం||

శ్లో|| ఇత్థం స్తువన్తం నాగేన్ద్రం సదయో హరి రబ్రవీత్।
వస త్వం వార్నిధౌ తార్క్ష్యభీతి స్తే మాస్త్వితఃపరమ్ ||

గ|| తతః కాలియే సపరివారేఽమ్బుధింగతే - నాగాఙ్గనాదత్తదివ్యాంబరాభరణ భూషితం కాలిన్దీహ్రదోత్తీర్ణం సుతం - పరిష్వజ్య సాద్భుతాహ్లాదౌ యశోదానందౌ సుఖ్యతఃస్మ- కృష్ణోఽపి దావాగ్నిపాన గోవర్ధనోద్ధరణా ద్యమానుష చేష్టితై స్సకల బృన్దావనవాసినః స్వమహిమానం దర్శయ న్దినదిన ప్రవర్ధమాన నిజతారుణ్యేన సర్వ గోపాఙ్గనామానసాన్యపహర న్గోపికా వస్త్రాపహరణాది చమత్కార లీలాః ప్రకటయ న్నేకస్మి న్దినే కాన్తారమధ్యే మధ్యన్దినాతపసన్తప్త గోవ్రజం శీతలేక్షుచ్ఛాయం వినీయాన్న బుభుక్షుః సమీపే యజ్ఞ మాచరన్తం బ్రాహ్మణ్య మన్నం భిక్షయేతి సహచరం ప్రేషితవాం స్తేఽపి యాయజూకా వాసుదేవసహచర మిత్థ మూచుః||

ఖరహరప్రియా - చతురశ్రః

ఉ॥ యాహి యాహి మూఢ నా - స్త్యన్నం శూద్రాయ లాఘవేన।

ధ్రు॥ అహో కః సంప్రయచ్ఛతే - హన్త పురోడాశం శునకేన॥ ॥యాహి॥

౧॥ కిం సూర్యా చన్ద్రమసౌ బల-కృష్ణౌ కిమ్వాగ్నామరుతౌ।
శంసితౌ త్వాద్య గ్గోపాలౌ - సత్వర మపసరతౌ రఙ్గరతౌ॥ ॥యాహి॥

గీ॥ సహచర కథితోదన్తం, శ్రుత్వా కృష్ణో విహస్య మృష్టాన్నమ్।
దాస్యన్తి ద్విజవనితా, ఇతి సహసా ప్రేషయ త్పునర్భృత్యమ్॥

శ్లో॥ కృష్ణస్య భృత్యః సఙ్గత్య యజ్ఞవాటీం కృతాఞ్జలిః।
నిత్యసంపూత మన్నాయ ప్రాహేత్థం బ్రాహ్మణీసభామ్॥

నవరోజుః - త్ర్యస్రః

ఉ॥ అత్ర వనే స్థితవా న్వనమాలీ - మురళీవాదనశాలీ।

ధ్రు॥ తత్రభవా న్గోవర్ధనధర్తా - కాలియ గర్వాపహర్తా॥ ॥అత్ర॥

౧॥ అన్నబుభుక్షు ర్నన్దకుమారః - కోటిమన్మథాకారః।
సన్నుతభక్త మనోఽభీష్టదాతా - కపటనాటకరఙ్గనేతా॥

౨॥ భిక్షతేఽన్నం నిత్యసన్తోషో - లీలామానుషవేషో।
అక్షతగోపాలికా చిత్తచోరః - సంసారాంబుధికర్ణధారః॥ ॥అత్ర॥

మాలి॥ స తటిదభినవాభ్ర - శ్యామలః పీతవాసాః
పరిచలదవతంసీ - భూతతాపిఞ్ఛగుచ్ఛః।
ప్రముదిత పరివారః - సర్వలోకైక వీరః
సమభిలషతి భోక్తుం - త్వత్ప్రసాదం ముకున్దః॥

గ॥ తతో మునికాన్తా అపి సన్తోషపరవశీకృతస్వాన్తాః - కృష్ణ సన్దర్శనోత్సుకా ముహుర్ముహస్స్రస్తాంశుకాః - పులకిత సర్వాఙ్గాః సమ్మోదబాష్పప్లుతాపాఙ్గాః సంభ్రమవిగలితధమ్మిల్లబన్ధాః విస్మృతాఖిల సంసారగన్ధాః - శశ్వత్కమ్పితావలగ్నాః సద్భక్తినిమగ్నాః - స్ఖలితయానా వర్ధమాన నన్దనన్దన సున్దర పాదారవిన్ద ధ్యానాః పవిత్ర వస్త్రాలఙ్కృతాః -వాసుదేవవర్ణనావశఙ్కృతాః సహసా మా మా మేతి భర్త్సయతః పతిపుత్రాది ప్రాణబన్ధూనపి నిరాకృత్య వివిధమృష్టాన్నాని స్వచ్ఛపాత్రేషు సఞ్చిత్య - మార్గస్థాల్పశిలాకణ్టకాని పుష్పాణీవ - ప్రచణ్డమధ్యాహ్నతపం జ్యోత్స్నామివ - వాసుదేవ సహచర మాత్మబన్ధుమివ మన్యమానాః - సంశ్రితానన్దకన్ద ముకున్ద మాలోక్యైత్థ మ్ప్రస్తువన్తిస్మ॥

శ్రీః - మిశ్రః

ఉ॥ జయజయ కారుణ్యసిన్ధో కృష్ణ - జయజయ సంశ్రితబన్ధో విగతతృష్ణ।

ధ్రు॥ జయజయ వాగీశాద్యమర వినుతపాద-జయజయజయ నిత్యలక్ష్మీవినోద॥ ॥జయ॥

౧॥ బాల దూర్వాదలశ్యామ కృష్ణ - ఫాలాఞ్చిత దివ్యముక్తాలలామ।
నాలీక నేత్ర సంపూర్ణచన్ద్రవక్త్ర - నన్దకుమా రాభినవమన్మథాకార॥ ॥జయ॥

ఉప॥ క్షుధార్తవన్నో ఽర్థయసే న్నమిత్థం, ఛలేవ సద్భక్తి పరీక్షణార్థమ్।
అన్నస్వరూపో ఽప్యఖిలేశ్వరో ఽపి, త్వ మాత్మతృప్తో ఽపి ముకున్ద చిత్రమ్॥

శా॥ మా మా మేతి నివారితా అపి వయం - భ్రాత్రాదిభి ర్బాన్ధవై
స్త్వత్పాదాంబురుహద్వయార్చనరతా - ఇత్థం ప్రభో స్వాగతాః।
కృత్వాలం నిరతప్రమాదకలితం - గార్హస్థ్య మాహో భవ
త్కైఙ్కర్యైకపరా స్తవానవరతం - భక్త్యా హరేఽస్మానవ॥

శ్లో॥ గుణవా న్మూర్తిమా న్మర్త్య ఇతి త్వా మిహ మన్యతే।
మూఢధీః కిన్తు సాక్షాత్త్వం పరబ్రహ్మైవ కేవలమ్॥

గII ఇతి స్తువన్తం మునిపత్నీ సభాం భగవాన్వాసుదేవోఽ పీత్థమువాచ - భోభో స్సాధ్వీనికురుంబ - యథార్థప్రతిపాదితై ర్వేదాన్తసారభూతై స్త్వదీయాలాపై స్సంప్రీతోస్మిఽ- కులాఙ్గనానాం పతిశుశ్రూషైవ పరమధర్మః - సాధుకృతంతు మత్సన్దర్శనేన నిశ్శ్రేయసదాయకేన-మదీయపాదాబ్జచిన్తైవ కైవల్యాయ కల్పతే - మామక దర్శనేన విధ్వస్తాఖిలకర్మబన్ధం సన్తతానవద్యం త్రైలోక్యసంపూతం భవచ్చరిత్రంవిజ్ఞాయ త్వద్బన్ధుబృన్దమపి నితరాం సన్తుష్యత్యేవే - త్థం వదన్తం భగవన్తం ప్రణమ్య తతో మునిపత్నీ మణ్డలం నివర్తయామాస - మునయోఽపి స్వమౌఢ్యం ప్రణిన్దన్తో భగవద్దర్శనేన ప్రసన్న ముఖకమలాః స్త్రీః ప్రశశంసు - ర్హరిరపి నానావిధక్రీడాభి ర్గోపసున్దరీ రనుదినం సముల్లాసయం శ్చచారేతి నిగదన్తం శుకమహర్షిణం పరిక్షి ద్వక్ష్యమాణం పప్రచ్ఛII

శ్లోII సర్వధర్మ స్థాపనాయ యది భూమావవాతరత్।
విష్ణుః కథం బ్రూహి మునే పరనారీరతోఽభవత్II

గII శుకమునీన్ద్రోఽ ప్యవద చ్ఛృణు నరేన్ద్రచన్ద్ర - నిఖిలపదార్థా న్భక్షయన్నపి సర్వ భక్షకో యథా దోషై ర్నలిప్యతే తేజస్విన స్తథా వాసవ చన్ద్రాదయ ఇవ దుష్టా న భవన్తి - కిఞ్చానీశ్వరః కథం విజయేత పరనారీసఙ్గమ - మభిలష్య గౌరీశ్వరం వినా కోఽన్యో హాలాహలం పిబేత్ - కిన్తు ప్రభూణాం వచన మవితథమేవ భవ త్యార్యాస్తుతద్వచన మనుల్లఙ్ఘ్య సఞ్చరన్తి - కిన్తు తే ప్రభుచరితం సత్యాసత్యమితి నిశ్చిత్య తన్నానుసరన్తి - తర్హి మునీన్ద్రాస్తు యత్పాద పఙ్కజపరాగ ధ్యానసంప్రాప్తయోగనిరూఢ త్వేన విగలితాఖిల కర్మబన్ధా యథేష్టం విహరన్తి స ప్రభు ర్నిత్యశోభనో యథాతథా కరోతు - తస్య కిం నామ భవబన్ధనాని-గోపేషు గోపికాస్వపి సర్వ జన్తుషు సఞ్చరత స్తన్మహాత్మనః కాః పరాఙ్గనా జగన్మయ స్తథాఽకరో ల్లీలామానుష విగ్రహోఽథ కిం శ్రూయతా ముత్తర కథాII

శ్లో॥ కంసో౽పి దేవమునినా కథితం బలకృష్ణయోః।
నిశమ్య బృన్దవృత్తాన్త మక్రూర మిద మబ్రవీత్॥

అఠాణః - రూపకః

ఉ॥ అక్రూర నిర్వక్రగుణ మ - దాత్మమిత్ర।
సన్తత కల్మషవిరహిత॥ ॥అక్రూ॥

ధ్రు॥ చక్రీ వ్రజే మద్విద్వి డస్తి।
సత్వర మానయ తం హిత॥ ॥అక్రూ॥

౧॥ వసుదేవసుతౌ బలకృష్ణౌ మమ - వైరిణౌ।
నన్దాగారే స్తస్తౌ।
అసమానబాహుగర్వయుతౌ।
వహహ సితాసితావత్రస్తౌ॥ ॥అక్రూ॥

శ్లో॥ ఆహ్వాయస్వ ధనుర్యాగం వీక్షితుం బలకేశవౌ।
కథఞ్చిదపి తౌ హత్వా సుఖిష్యామి ప్రియఙ్కర॥

ఉప॥ దనుజారి రవాతర ద్ధరణ్యాం, సురసంప్రార్థనయాధునా ముకున్దః।
వ్రజ ఆస స మాం నిహన్తుకామః, ప్రహణిష్యామి త మాదృశచ్ఛలేన॥

శ్లో॥ ఆజ్ఞాపితో౽క్రూర ఇతి వ్రజ వ్రజ ముదారధీః।
కృష్ణం దిదృక్షు స్సర్వేశం సపదీత్థం వ్యతర్కయత్॥

బేగడా - రూపకః

ఉ॥ ధన్యో౽హం ధన్యో౽హం - ధన్యో౽హమతీవ।

ధ్రు॥ ధన్యో౽హం గోవిన్దం - ద్రక్ష్యామి సుకృతీవ॥ ॥ధన్యో।

౧॥ యం ధ్యాత్వా సూరయో భ - వాంబునిధిం తేరుః।
సంధ్యాయా మీక్షిష్యతే - సమయాఖిలకారుః॥ ॥ధన్యో॥

౨॥ ఈదృశ చ్ఛలేనాపి - ప్రేషితవా న్మాం సః।
మేదిన్యా మ్మమ కేవల -మిత్రమేవ కంసః॥ ॥ధన్యో॥

౩॥ పశ్యేత్కిం శత్రుతయా - పరమవైరిదూతమ్।
శ్యా దుత మాం సర్వ-జ్ఞః సద్భక్త్యాత్యతమ్ ॥ధన్యో॥

మ॥ అలక భ్రాజిత మిన్దుబింబసదృశం - హాసప్రభోద్దామ ము
జ్జ్వలపద్మాక్ష మమూల్యకుణ్డల లస - ద్గణ్డం తదీయాననమ్।
కిం ద్రష్టుం ప్రభవాణి సంప్రతి శుభ - మ్మే సూచయన్తః ఖగాః
సవ్యం యాన్తి మృగాఅపి శ్రితజన - క్షేమఙ్కర శ్శ్రీపతిః॥

శిఖ॥ త్రియామాయామస్యాం - వ్రజ ముపగతం మాం ప్రణమితమ్
కరేణోద్ధృత్య ద్రా - క్స్వజనవరదేనాంబుజరుచా।
జగన్నాథో మన్ద - స్మిత లలితవక్త్రో మధురిపుః
న కిం మే దద్యా త్స్వం-మద మభయ మార్తావనపరః॥

గ॥ ఇత్యక్రూరో౽నేకసఙ్కల్పోపేతస్సన్ - ఘనచన్దన కున్ద కుటజ తాలసాలకురువక వట మాకన్దం నన్దితబలగోవిన్దం వికచారుణారవిన్దం బృన్దం ప్రవిశ్య - తస్మింస్తిష్ఠద్గు విపిన విలసిత స్వాదుతృణగ్రసన పారవశ్యవిలంబిత గమనాన్విత ద్విహాయన్యుపసర్యానాథ సంచయాన్వేషణత్వరయా నిమ్నోన్నత స్థలాన్యవిశఙ్కం ధావతాంగోపకానా మాహ్వాన శబ్దా నాకర్ణయన్ - కోమలఘాసఖాదన కుతూహలస్ఖలితగమనానామపి గోష్ఠస్థ వత్స సంస్మరణా ద్ధావన వేగ దీర్ఘీకృతాఙ్గానా మంభారవయుతానాం ధేనూనాం సఙ్ఘా దపసరం స్తర్ణక ధరా స్నవనూతికామగమ్యమానా న్దామహస్తా న్వల్లవా న్మన్ద మన్ద మాలోకయన్ - వ్రటోభయపార్శ్వయోః కలఙ్కరహితా న్వ్యాఘ్రాది దుష్టసత్త్వనివారణ పటూన్

కుఠార కున్త శరాసనప్రముఖాయుధహస్తా నప్రమత్తా న్నామరక్షకా నతిక్రమ్యో నానా విధ సరసతృణాస్వాదన గరిష్ఠాభిః ప్రవిష్టగోష్ఠాభీ - రోమన్థలీలాలసాభి ర్ధేనుభి రభీష్ట గోసఙ్గమ రభస ప్రభూత పరస్పర యుద్ధసమయ వినాదితచటులవిషాణకోటిభి ర్వృషభై - రకుణ్ఠితబల త్రుటితకణ్ఠరజ్జుభి రాపీయమాన మాతృపయోధరై ర్వత్సతరై - స్సాహాయ్యార్థి గోపకుమారకాహ్వాన శబ్దై- రఞ్చిత భర్తృ పుత్ర శ్వశుర దేవరాభిః పఞ్చాయుధభల్ల భగ్న హృదయాభి ర్విస్మృతగృహకృత్యాభి స్సఙ్కేతస్థల కృష్ణాగమనతత్పరాభి ర్గోపకామినీభి ర్ధేనుదోహనవేలా వికీర్ణపయోబిన్దుసన్దోహ పరంపరా సంపాదితపఙ్కై ర్దోహనసమయ గోపకరాకృష్ట క్షీరనినాదితకలశై - ర్మహోక్షకణ్ఠ సంస్పర్శన స్నిగ్ధమన్దిరద్వార దారుస్తంభప్రాన్త నూతన జనవిలోకన కుపితసారమేయ భయఙ్కరారావై ర్విరాజితం - బలకృష్ణ బాహుదణ్డప్రాకార రక్షావిశేషభూషితం ఘోషం ప్రవిశ్య తస్మి న్ధ్వజాఙ్కుశాది రేఖాన్వితాం హరిచరణ పద్ధతిం సమీక్ష్య - ప్రచురసమ్మద రోమాఞ్చః సన్తోష బాష్పప్లుతాక్షో రథ మవతరన్ - పద్మనేత్రౌ - రజ్గద్గాత్రౌ - ధేను దోహనవాటీగతౌ - వలఙ్కృతౌ - వుద్యద్భాభాసితౌ - నీల పీత నవీనోజ్జ్వలవాసితౌ - కుసుమమాలాఞ్చితాకారౌ - ధీరౌ - కాముకీమారౌ - రామకృష్ణావీక్ష్య - పులకితసర్వాఙ్గ స్సన్తోషాశ్రు సంపూర్ణాపాఙ్గో భూత్వా ప్రణనామ తమపి చక్రాఙ్కితహస్తేనోద్ధృత్య భక్తవత్సలః కేశవ స్సమాశ్లిష్యాదరేణ గాం దత్వా భోజయిత్వా పల్యఙ్కే సముపవేశ్యేత్థం బభాణ॥

కేదారగౌడః - చతురశ్రజాతిరూపకః

ఉ॥ కుశలం తే కిం సుహృదాం శోభనమ్।
సదమల మృదుల హృదయ వద।

ధ్రు॥ వశగాః కిం ప్రజా విభోః సన్తత కాంక్షిత సత్ప్రద॥ ॥కుశ॥

౧॥ వసుదేవ దేవక్యౌ మ-త్ప్రభవవ్యాజ నిబద్ధౌ - బన్ధనాలయే।
ఘోరే - ప్రాణానిలోపేతౌ కిం జ్ఞానసమృద్ధౌ॥ ॥కుశ॥

శిఖ॥ నిశమ్య త్వద్భున్ద్వా - వన గమనవార్తాం విమనసౌ
త్వయా వక్తాం కిం తౌ - రహసి కథితవ్యం కథయ మామ్।
నవిజ్ఞాయోదన్తం - మమ కిమపి బాష్పప్లుతదృశౌ
కథంభూతా వాస్తా - మహహ పితరౌ మే ప్రియతమౌ॥

కాపీ - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ వద కిమర్థ మాగతో భవానితి - వదన్త మథ లోకేశమ్।
తదా జగాదాక్రూరో నారద - కథనం కంససకాశమ్॥

౨॥ వైరకారణం కంసకృతం తం - వధోద్యమం దేవక్యాః।
వీరయాగచ్ఛలే నాహ్వానం - విహస్య హరిః సదైక్యాః॥

3॥ నన్దాది గోపబృన్ద మవేక్ష్య - నన్దసహితోఽంబుజాక్షః।
సున్దోపసున్ద నాశకోఽవద - త్సృష్ట పాతక విపక్షః॥

శా॥ భూనాథో మఖ మీక్షితుం సపది నః - కంసః సమాజ్ఞప్తవాన్
గోక్షీరప్రభృతి ప్రదేశనచయః - సఞ్చీయతాం సత్వరమ్।
యానాన్యానయత ప్రభాతసమయే - సన్నద్ధభద్రాణ్యలమ్
సంలాపైః సహసా భవామ మధురా - యాత్రాభిముఖ్యం వయమ్॥

శ్లో॥ అక్రూరో నయతి శ్రీశం మధురామితి గోపికాః।
శృణ్వన్త్యోఽన్యోఽన్య మిత్థం తాః ప్రేమబద్ధా బభాషిరే॥

బేహాగ్ - మిశ్రః

ఉ॥ బ్రహ్మ గృహస్థాగ్రేసర - ఇతి - బాఢం విశ్వసిమో వయం సదా।

ధ్రు॥ జిహ్మప్రచారః స ఏవాధునా-శ్రీపతిమపి సఞ్చలయతీతో ముదా॥ ॥బ్రహ్మ॥

హరిహరి చతురాస్యః పుమా న్నాన-మస్మానతః క్లేశితవా న్కఠినహృదయః।
కరుణాలవాలా సరస్వతీ నః-కష్టం వదామ స్తాం కాలోఽప్యదయః॥ ॥బ్రహ్మ॥

౧॥ హరి మన్దహాసం హరే ర్వచశ్శ్రీ - హరి హస్తాలంబన మాహ్వాన ముత।
హరి రహఃక్రీడా మితఃపరం శ్రీ-హరి సఙ్గతిం కథం విస్మరామో బత॥ ॥బ్రహ్మ॥

శా॥ ఆహూతో నగరం ప్రయాతి సహసా - బాలాః కథ మ్మే స్మరాత్
తిష్ఠన్తే విరహా న్మమాద్య నితరాం - దుఃఖన్త్యమూ ఇత్యసౌ।
గోవిన్దో నహి మన్యతేఽతిజరఠా - గోప్యః ప్రయాణం హరే
స్తౌ హన్త ప్రతిషేధయన్తి నపునః - కింకర్తుమీశామహే॥

శ్లో॥ స్వస్తై హిత్వాఽక్రూర నామ చక్రిం దూరం నయత్యసౌ।
యద్యక్రూరో నగచ్ఛేత్కిం త్యక్ష్యాస్మత్ప్రియవల్లభమ్॥

ఆనన్దభైరవీ - త్రిపుటః

ఉ॥ కుటిలత్మా విరహాగ్నౌ పాతయతి - ఘోషాఙ్గనా ఏవార్తిం ప్రాపయ్య।
ధ్రు॥ పుటభేదన స్త్రీణా మపరిచితానాం-పురుషోత్తమసాఙ్గత్యం విరచయ్య॥ ॥కుటి॥

౧॥ పురయోషితః సంపుల్లాంబుజేక్షణాః - పూర్ణసుధాకరాస్యాః।
కరధృతలాజాః సౌధాగ్రస్థాః - కామయేత హరి రతిప్రశస్యాః॥ ॥కుటి॥

౨॥ నగరాఙ్గనాలోకనైః సరసాలాపై - ర్నర్మభోగై ర్మోహితః।
నగధరో హరిహరి నిరస్య త్యస్మాన్-నరవరః ఖలు నూతనప్రియా నిరతః॥॥కుటి॥

శ్లో॥ మా నైషీ ర్దూర మము మిత్యక్రూరం ప్రార్థయామహై।
హరి మానయతే హ్యైవేత్యర్చయా మాద్య దేవతాః॥

శ్లో॥ భవేమ హరిపాదాబ్జ యుగళీ నిగళీకృతాః।
కన్దర్పజ్వరవిభ్రాన్తా గోపికా ఇత్యచిన్తయన్॥

వసంత॥ బాలా వికీర్ణ చికురా వివశాః కపోల
విన్యస్తహస్తకమలా స్త్రపయావిహీనాః।
స్రస్తాంశుకాః పవనధూతలతాభదేహా
అస్మా నవాబ్జనయనే త్యరుద న్స్వగీతైః॥

బిలహరిః - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ ప్రాతరాత్మనా సహగతవ్యథాః - ప్రయాణోన్ముఖా బాలాః।
దూతికాభి ర్వారిర్వ్యవివృత - త్పూర్ణం విరహవిలోలాః॥

౨॥ చక్రీ సహరామేణారురోహ - శకటం నన్దానుగతమ్।
సోఽక్రూరచోదిత మభీష్టవస్తు - సుభగం దివిషద్వినుతమ్॥

3॥ మధురాభిముఖం వ్రజన్తం వీక్ష్య - మాధవం గోపకాన్తాః।
విధిం వినిన్దన్త్యోఽభాషయన్త - విస్తృత విరహాక్రాన్తాః॥

౪॥ పశ్య ప్రియ స్స ఏవ, వ్రజతి తదానోఽపి వైజయన్తీ సా।
ఘోటక పాదరజ స్త, ద్ధిక్సా స్మచ్చిత్తహారిణీ ధిగ్దైవమ్॥

౫॥ బలభద్రకృష్ణావపి గత్వా గత్వా ప్రవిమలకల్లోలపవన భాసితజన్యా మవసన్న పాప సైన్యాం కవిజనమాన్యాం కలిన్దకన్యాం ధన్యా మీక్షిత్వా - తస్యాం పరిక్షుణ్ణ మణిగణసముజ్జ్వలం జలం పీత్వా - తరుషణ్డసమీపే రథ ముపవివేశతు-రథాక్రూరోఽపి తౌ నత్వా తదాజ్ఞయా కాలిన్దీహ్రదం ప్రవిశ్య యథావిధివేదమన్త్రా న్జప న్స్నాత్వా స్నాత్వా - తచ్ఛీతల న్నదీనీరే రామకృష్ణౌ వీక్ష్య - రథమధ్యస్థౌ కదా నరిదన్తరం ప్రవిష్టావితి విచిన్త్యోత్థాయ భక్త మనోరథస్థౌ రథస్థౌ పునర్లక్షిత్వా-తీవ విస్మిత్య - పురాపశ్యం స్యన్దనేఽ ధునా జలే - కల్యాణ చారిత్రా వేతా వుభయపార్శ్వయో రీక్షితా వేత దత్యాశ్చర్యమితి తర్కయన్ - పునరపి తోయమగ్నాఙ్గో భూత్వా - పోషిత బాన్ధవో యదుపుఙ్గవః సద్భాషం సహస్రమస్తక విభూషం భూమిభృద్వేషం కృపాభిలాషం ప్రతివీరచమూవిజిగీషం నిత్యసన్తోషం నిర్దలితరోష మనేకవిశేషం శేష మాలోక్య తద్భోగి భోగపర్యఙ్కవిలసితం - పీతవాససం - మేఘవిరాజ ద్విద్యుతేవ వక్షోవిభాసుర శ్రియోపేతం - భ్రమరముఖరిత ముఖచతుష్కతనయ విలసన్నాభీపఙ్కజం-బహు పద క్రమ విశేష రవాఞ్చన్నూపురం - జలజగర్భ

రుద్ర సనకసనన్దన సద్ద్విజామర ప్రశస్యమానచతురం - సౌన్దర్యఖనిం - కమపి పురుషవర్యం- చారులక్షణ లక్షిత నఖ పాద గుల్ఫ జాను జఙ్ఘోరు జఘన గభీరనాభి మధ్యోదరం సాదరం-శ్రీవత్స కౌస్తుభ వనమాలికా విరాజిత విశాలవక్షోదక్షం పుణ్డరీకాక్షం - శఙ్ఖ చక్ర గదా పద్మహస్తం - సత్వగుణప్రశస్తం బ్రహ్మసూత్ర కటిసూత్ర హార కేయూర కటక కఙ్కణ మకరకుణ్డల కిరీటాది విభూషణం పరమ భాగవత పోషణం - సున్దర కపోల ఫాల నాసాధర వదన కర్ణం నీలనీరదవర్ణం - కంబుకన్ధరం కరుణాపాఙ్గ బన్ధురం - ప్రహ్లాద నారద సునన్ద సనన్దప్రముఖ భక్తసంభావితం శ్రీ పుష్టి తుష్టి కాన్తీ లోర్జా విద్యా మాయా శక్త్యాది సేవిత - మనశ్వరం పరమేశ్వరం ప్రణమ్య భక్తిసంభ్రమాన్వితో గద్గద కణ్ఠోఽఞ్జలిం బధ్వా వక్ష్యమాణం ప్రతుష్టావ॥

తోడిః - సఙ్కీర్ణజాతి త్రిపుటః

ఉ॥ కృపయా మాం పశ్య లక్ష్మీపతే నమో నమస్తే।
ధ్రు॥ అపార మహిమావతార సంశ్రితావన సుప్రశస్తే॥ ॥కృప॥

౧॥ సుత మిత్ర వనితాగారాది సుఖభోగా న్స్వప్నాభాన్।
సతతం మృగతృష్ణాసదృశా న్కాంక్షా మ్యనర్థ లాభాన్॥ ॥కృప॥

౨॥ ఖిన్నతా మ్మే వినాశయ ప్రసన్నోభవాదిదేవ।
పన్నగాధీశ వృథా తత్త్వజ్ఞోఽహం మహానుభావ॥ ॥కృప॥

సీ॥ జానామి శాస్త్రతః - సర్వదా సర్వథా
సత్యం త్వమిత్యపి - జగ దసదితి।
సారరహితఏవ - సంసార ఇతి మమ
వ్యర్థమేవాఖిల - పౌరుషమితి।

మామక జీవితం - పరవశం దుఃఖభూ
యిష్ఠం సుఖాభాస - మిత్యతీవ।
తృష్ణా న శామ్యతీ-తి నిరన్తరం వివి
ధారివర్గ నిపీడితోఽ-భవమితి।

తే॥ కామయే తుచ్ఛసుఖ మైహి-కం తథాపి
బాధతే మా మహం మతిః - ప్రసభ మద్య।
కిఙ్కరోఽహం తవ ప్రభో - కిఙ్కరోమి
హేజగన్నాథ! సంశ్రిత - హృద్విబోధ! ॥

శ్లో॥ యమునాజలత శ్చక్రీ బభూవాన్తర్హిత స్తదా।
ఆగచ్ఛన్తం విస్మితం త మక్రూరం హరి రబ్రవీత్॥

శ్లో॥ నాతిదూరం తోయ మస్తి కిమాలస్యం కృతం త్వయా।
అభూతపూర్వ మాశ్చర్యం వద కిం తత్ర విద్యతే॥

శ్లో॥ ఇత్యుక్తవన్తం గోవిన్ద మక్రూరః ప్రత్యభాషత।
లోకాతీతాశ్చర్యకర స్త్వమేవ పురుషోత్తమ॥

గ॥ ఇత్థం వదన్నక్రూరో మధురాసమీపం రథం నినాయ - కృష్ణోఽపి తం ప్రథమతః పురం స్యన్దనేన సహ గన్తు మాజ్ఞాపయామాస - తదాక్రూరోఽ పృథణ దద్యైవ గమ్యతాం భవతా హన్త యథా భవదఙ్ఘ్రిసరోజ రేణుభి స్సంపూతం భవిష్యతి మమ సదనం త్వద్దాసం మా మిద్పృక్ప్రకారేణ సమ్మానయేతి ప్రార్థయన్తం భాగవతోత్తమ మువాచ మాధవ శ్శృణు సాధో యదుకులవిద్వేషిణం కంసం మర్దయిత్వా త్వదాలయం వీక్షిష్యే గచ్ఛేతి బ్రువన్తం మధుసూదనం ప్రణమ్య కంస సమ్ముఖం గత్వాఽక్రూరో బలకృష్ణాగమనం న్యవేదయత్తతోఽ పరాహ్ణే బలభద్ర గోపాల సహితో మాధవః పురం ప్రావివిశత్॥

ఉప॥ తపఃఫలం నన్దయశోదయో శ్శ్రీ, నికేతనం యోగిమనఃప్రదీపః।
గోపాఙ్గనా సఞ్చితపుణ్యసిద్ధి, రాయాతి లోకామహి నేత్రపర్వ॥

గ॥ ఇత్థం వదన్త్యః పౌరసున్దర్యో గోవిన్దసన్దర్శన కుతూహలేన పరస్పరాహూయమానా భుఞ్జానా అపి భోజన భాజనాని వినిక్షిప్య - శయానా అపి సముత్థా యాభ్యఞ్జమానా అప్యస్నాత్వా - గురుశిక్ష్యమాణా అప్యభీత్వా - గృహకార్యప్రవర్తమానా అప్యభ్రమిత్వా -రమణ రమమాణా అప్యరమిత్వా - శిశుబిభ్రాణా అప్యధూత్వా - సమలఙ్కుర్వాణా అప్యన్యోఽన్య వస్త్రాభరణ మాల్యానులేపనాని ధృత్వా - హాటకమణిఘటితతుఙ్గ హర్మ్యా గ్రేమ సఙ్ఘీభూత్వా పరస్పరం వక్ష్యమాణ మూచుః ॥

ఖరహరప్రియా - రూపకః

ఉ॥ సైష కిం స్తన్యం నిపీయ - పూతనాం జఘాన బాలః।

ధ్రు॥ సైష కిం జగ దలూలుక - న్మాత్రే శ్రితానుకూలః॥ ॥సైష॥

సైష కిం నవనీత చోరః - క్రూర దైత్య మదవిదారః।

సైష కిం నందకుమారః - కోటిమన్మథాకారః॥ ॥సైష॥

శ్లో॥ అద్యజాతా సహాస్మాభిః సంపూతా మధురాపురీ।
సాక్షా ద్దీక్షామహే కృష్ణం లీలామానుషవిగ్రహమ్॥

గ॥ ఇత్థం నానాప్రకారై రన్యోఽన్య మాలపన్త్యః పౌరకాన్తాః కృష్ణరూపం నేత్రై రాకృష్య హృదయేషు సంస్థాప్య ప్రచురసమ్మదాః పుష్పాణ్యాకిరన్ - విప్రా అపి వివిధగన్ధప్రసూనైః దేవతాసార్వభౌమం వాసుదేవం పూజయామాసు -స్తతో నగరద్వారా దాగచ్ఛన్తం రాగకారం రజకం వీక్ష్య హరి రాహ॥

శ్లో॥ నరేశ్వరం ద్రష్టు మిహాగతా వయం బృన్దావనా ద్భూమిపభాగినేయాః।
వస్త్రాణి నో దేహి మనోహరాణి భూయాచ్ఛుభం తే రజకాగ్రగణ్య॥

కన్నడా - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ నిర్ణేజకోఽ ప్యవద దిత్థం కిం - నీచగోప ప్రలపసి।
దుర్ణయ కథం రాజవస్త్రాణి వి - దూషయితుం సన్తపసి॥

౨॥ క్షీర దధి ఘృత గ్రాసోన్మత్త - శ్చిత్రం జల్పసి మూఢ।
దూర మపసర న చే త్తే ప్రాణా - ధున్వన్తి మదారూఢ॥

3॥ హరిరపి తం రజకం చపేట ప్ర - హారేణ ప్రణిహతవాన్।
సురుచిరాణి వాయకదత్తా న్యం-బరాణి తతో విధృతవాన్॥

శ్లో॥ వాయకాయాథ సన్దాయా భీష్టై శ్వర్యం దయాంబుధిః।
కృష్ణ స్సుదామనిలయం గత్వా తేనేత్థ మీడితః॥

ఉప॥ కులం పవిత్రం భవదాగమేనాఽ భవన్మదీయం సదనం ప్రసిద్ధమ్।
ఆజ్ఞాపయ త్వత్పదకిఙ్కరోఽహం, జగత్ప్రభో కిం కరవాణి కృష్ణ॥

శ్లో॥ సుదామదత్త మాలాభి ర్భూషితో మధుసూదనః।
వాఞ్ఛితం వరయేత్యూచే స భక్తోఽపీత్థ మబ్రవీత్॥

గీ॥ త్వత్పాదకమలసేవాం, తవ భక్తైస్సహ సదాఽపి దృఢసఖ్యమ్।
భూతదయా మత్యన్తం, తాపసమన్దార దేహి మే సతతమ్॥

గ॥ మాధవోఽపి సుదామ్నేఽభీష్టవరం దత్వా - రాజమార్గం గచ్ఛ - న్నానాలేపన భాజనధారిణీ మాననరుచినిచయ వినమితాబ్జాం కుబ్జాం సమీక్ష్య-కా త్వం - లేపనాని కస్మై నివేదయితుం వ్రజసి - కిం త్వన్నామ - దేహ్యేతాని మహ్య మతీవ సౌన్దర్యేణ ప్రతిభాసీత్యవదత్ - తదా కృష్ణం సాఽబలా ప్రత్యభాషత- సాధు సాధు సున్దరేదృక్సరస సంలాపై ర్మాదృశీ మ్మా గర్హిష్ఠాహం కంసదాసీ త్రివక్రనామ్నీ వినిర్మల లేపనచతురా సన్తత రాజసమ్మానితేతి వదన్తీ నన్దనన్దనరూపేణ వీక్షణేన మన్దహాసేన నర్మ సంభాషణేన విమోహితా

తమనులేపనాని ప్రియప్రియేణాదాదీదృక్ప్రకారేణ కుబ్జాదత్తాని లేపనాని హరిరపి స్వీకృత్య ప్రసన్నో భూత్వా ఘటనాఘటనాపటిష్ఠ స్త్రీవక్రా మవక్రాం చకార - తత స్సా దాసీ హరికర స్పర్శ మహిమ్నా త్రిలోకైక సౌన్దర్యవతీ భూత్వా కృష్ణం కాఙ్క్షయా విలోక్య తస్యోత్తరీయం గృహీత్వా - పఞ్చశరాకార మదాలయ మేహీతి మనోజబాణ భగ్నహృదయా భవన్తీ సమాకృక్షత్ - తాం వీక్ష్య మన్దమన్దం హస న్హృషీకేశః - కామిని త్వత్కాఙ్క్షితం సఫలం భవిష్యత్యచిరేణేతి వదన్ ధనుశ్శాలాం ప్రవిశ్య - భూరివీరగుప్తం కంసశరాసనం వామకరేణోద్ధృత్య రాజభటై ర్నివారితోఽపి మౌర్వీలతాసన్ధానం కృత్వా రసాలదణ్డం గన్ధేభఇవ ఖణ్డయిత్వా ప్రకుపితా న్చాపాసనరక్షకా న్కోదణ్డఖణ్డేన మర్దయిత్వా యథేష్టం మధురా నగర్యాం విహృత్యాగ్రజేనసహ నివాసం జగామ॥

ఉప॥ కంసోఽపి దుస్స్వప్నశతాని పశ్యన్, కథఞ్చిద ప్యన్తభియా త్రియామామ్।
నీత్వా ప్రభాతే పృథు మల్లరఙ్గం, ప్రవిష్టవా న్నాశయితుం ముకున్దమ్॥

గీ॥ నిష్కణ్టకః సమతలః, సువాసిత శ్శోణమృణ్మయోఽప్యార్ద్రః।
నానాప్రేక్షక కలితః, కేతుయుత స్తూర్యనాదితో రఙ్గః॥

మోహనః - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ మఞ్చ ఉపవివేశ తతః కంసోఽ- మాత్యాద్యై స్సముపేతః।
సఞ్చిన్తయ న్భావికర్తవ్యం - జనార్దనా దతిభీతః॥

౨॥ నన్దాద్యాః సర్వేయాదవా భూ - నాథాజ్ఞయోపవిష్టాః।
సాన్ద్రానన్దే నోపాయనాని - సన్నివేద్య పరితుష్టాః॥

3॥ బలకృష్ణౌ దున్దుభినినదం శ్రు-త్వా తత స్సముత్సాహౌ।
సలలిత వేషౌ రఙ్గద్వారం - జగ్మతూ మహాబాహౌ॥

శో॥ గజం కువలయాపీడ నామానం బలకేశవౌ।
నిహన్తుం ప్రేరయామాస నిషాదీ సహసా తతః॥

గ॥ ద్విరదోఽపి హస్తిపకప్రేరితో మహావాతసఞ్జాతసముద్ధూత విలయకాలకీలీవ సముత్పతన్ - మృత్యురివ శమనో యథాభిముఖం గత్వా-మదసలిల పరిమల లుబ్ధ పరిభ్రమదదభ్ర భ్రమరఝుఙ్కార సముద్దీపితాహఙ్కారః - కులకుంభినీ ధర గుహాకుంభగుంఫదీఙ్కారై - రోషభీషణశేషభోగిభయఙ్కరం కరం ప్రసార్య శౌరి ఙ్ఞగ్రాహ - హరిరపి విధున్వద వదనగహ్వర విముక్తతరణిరివ - కరికరబన్ధనా దుద్గమ్య - తత్పాదమధ్య స్యాసాధ్యో బభూవ - క్రోధబన్ధుర సిన్ధురోఽపి మహార్ణవ మధ్య మన్థాయమానమన్థరమహీధర ఇవ చక్రాకారేణ భ్రమిత్వా స్వపుచ్ఛానుసారిణం కృష్ణం వీక్ష్య ప్రలయ దణ్డిదణ్డప్రశస్తహస్తేన గృహీత్వా పాతయితు మయతత - పుణ్డరీకాక్షోఽపి నిశ్చలో భూత్వా ఝటితి సముత్ప్లుత్య మహారాహువల్లికాకర్షణోదీర్ణ సుపర్ణఇవ శుణ్డాలవాలం ధృత్వా పఞ్చవింశతి బాణాసనప్రమాణదూర మనేకపముద్భ్రామయ న్విచిక్షేప - వారణోఽపి దుర్నివారణోత్సాహః సవ్యాపసవ్యపరిభ్రమణై రవక్రతయా విజృంభయాఞ్చకార తతో ముకున్దోఽప్యపసవ్యక్రమై ర్విలఙ్ఘ్య తమ్మదగజం పురస్కృత్య - మేచకాచల తుఙ్గశృఙ్గనిభకుంభం దురన్తకల్పాన్తజీమూతనిర్ఘాత నిష్ఠురముష్టినా జఘాన - సముత్పాటితకుంభ వికీర్ణ పూర్ణ రక్తసిక్తమౌక్తికై ర్వసున్ధరాం సన్ధ్యారాగారుణ తారకాచ్ఛన్న నభఇవ ప్రసాధయన్-పతన్నపి సముత్థాయ సంహారసమయ సముద్రసంఘాత సంభూత సముత్తుఙ్గభఙ్గసఙ్ఘట్టిత కులాచలఇవ - మధుసూదన హస్తాహస్తి సఙ్గరేణాసకృన్మర్దితో హాలాదకుణ్ఠిత కాలకణ్ఠ కఠోరభల్ల భగ్నత్రిపురమివ చటుల ఝఞ్ఝానిల వికలిత కలమివ-మదకలోఽపి హీనబలో-లోభికర ఇవ దానసలిలధారావిరహితో విరహిమనోరథ ఇవ నిరన్తర చిత్తజాత నిగ్రహో గ్రహణకాల ఇవ పరాధీన ఖరకరః ఖరకరోదయ ఇవ భిన్నపుష్కరః పుష్కర వైరివిలసనమివానవభాసిత పద్మకో బభూవ॥

శిఖ॥ తమఙ్ఘ్రిద్వన్ద్వేనా - సకృదపి తుద న్దన్తయుగలమ్
కరేణోద్ధృత్యా ద్రా-గ్విరహితబలం యాదవహరిః।
ఉపేన్ద్రో గన్ధేభం - ప్రసభ మసులోభం గిరినిభమ్
సునీలాభం వీరా - గ్రణీ రథ జఘానాతిసులభమ్॥

శ్లో॥ అంసరాజితకుంభీన్ద్ర దన్తౌ తౌ బలకేశవౌ।
రఙ్గప్రవిష్టౌ సన్దృశ్య కంసోఽ భూ ద్భయవిహ్వలః॥

శిఖ॥ నటాకారౌ ధీరౌ - భువనశుభ కారౌ మణిమయౌ
ర్వలఙ్కారౌ వీరౌ - వ్రజవరకుమారౌ జనతతిః।
వధూమారౌ మల్లా-వనితలవిహారౌ బహుముదా
ముహుర్లోకిత్వాపీ-షదపి నహి తృప్తిం ప్రతియయౌ॥

శ్లో॥ అభూతపూర్వచారిత్రం చాణూరో వీక్ష్య బాలకమ్।
వైకుణ్ఠ ఇతి తం జ్ఞాత్వాపీత్థ మ్మాత్సర్యతోఽబ్రవీత్॥

సారఙ్గః - రూపకః

ఉ॥ ఏహి కృష్ణ ముష్టియుద్ధ - మీప్సితం యది।
ధ్రు॥ బాహోబాహ విచరేవ - ప్రభోఃసంసది॥ ॥ఏహి॥

౧॥ మహీశం వినోదయావ - మల్లసంయుతా।
అహో తిష్ఠ రే తే చే - దస్త్యహంయుతా॥ ॥ఏహి॥

శిఖ॥ కియన్మాత్ర స్త్వం రే - నృపసదసి యోద్ధుం సహ మయా
గుణీ విఖ్యాతోఽహం - కులజ ఉరుసత్కర్మ నిరతః।
కి మేతాదృక్స్వప్నేఽ-పి తవ బత భూతి ర్విలసతి
వ్రజస్త్రీణా మగ్రే - భవతు మహిమాభీరసుత తే॥

గ॥ ఇత్థం వద న్స చాణూరో రోషాగ్నిధూమప్రరోహేణేవ శిరోవిభాసితసూక్ష్మశిఖయా-
మత్తేభేన్ద్ర హస్తాభ్యామివ భీకరబాహుదణ్డాభ్యాం - విలయసమయాన్త కోల్లసిత
దంష్ట్రాభ్యామివ నిష్ఠురకుటిలశ్మశ్రుభ్యా మఞ్జనగిరిణేవాభీలదేహేన విరాజమానః
పదఘట్టనై ర్భూమిం ప్రకంపయ - న్భుజాస్ఫాలన నిర్ఘోషేణ నభోమణ్డలం
విభేదయన్ కఠిన కరేణ శౌరిం జగ్రాహ - హరీఇవ - గిరీవ - తావన్యోఽన్యహేతి
హింసిత దవానలావివ - పరస్పరదీర్ఘనిర్ఘాతఘట్టిత మహాప్రలయమేఘావి-వేత

రేతర సముత్తుఙ్గ తరఙ్గసన్తాడిత కల్పాన్తకాల సముద్రావివ - రౌద్రేణ మిథః కఠోరముష్టిఘట్టన సఙ్ఘట్టితశరీరావభ్రమతా - మన్త్రాన్తరే హరి శ్చాణూరం గృహీత్వా భూమౌ పాతయిత్వా వజ్రకర్కశ ముష్టిఘాతేన సహసా విగతాసుం చకార - పరిశిష్టమల్లాఅపి భయవిహ్వలాః పలాయామాసుః - ప్రధానమల్లనిషూదనం గోపసమాజే మృగరాజఇవ విరాజమానం - వామచరణనినదత్సువర్ణ విజయనూపురం యశోదానన్దనం వీక్ష్య సర్వే జనా వినా కంసం ప్రశశంసు స్తదా సభాజనకలకలం నివార్య నిజమన్త్రిణో వక్ష్యమాణం కంసో బభాణ॥

భైరవీ - త్ర్యశ్రజాతి రూపకః

ఉ॥ వల్లవబాలం బహి - ర్ద్వారం హరాన్నయత।

ధ్రు॥ క్షుల్లకం నన్దం నిరుధ్య - గోపా న్ప్రక్షేపయత॥ ॥వల్ల॥

౧॥ వసుదేవం నిహత ద్రా - గ్వప్తోగ్రసేనో న మే।
ప్రసభ మేత మసుహీనం - ప్రకురుత యోఽలరించక మే॥ ॥వల్ల॥

శ్లో॥ ఇత్థం వదన్తం భోజేన్ద్రం మఞ్చాదాకృష్య కేశవః।
వ్యాపాదయామాస తతః పఞ్చాస్యః సైరిభం యథా॥

శ్లో॥ జఘాన బలరామోఽథ క్రుద్ధా న్రాజానుజన్మనః।
జనయామాస నిర్భీతాః పుష్పవృష్టిం దివౌకసః॥

శ్లో॥ మోచయిత్వా బన్ధనాని దేవకీవసుదేవయోః।
సహాగ్రజేన గోవిన్దో నమస్కృత్యేత్థమబ్రవీత్॥

హిందూస్థానిభైరవీ - రూపకః

ఉ॥ ప్రసీదతా మావయో - ర్భవ్యౌ పితరౌ।

ధ్రు॥ సుశీలా వకరుణయో - శ్ప్రుతిమత చతురౌ॥ ॥ప్రసీ॥

౧॥ మద్ధేతోః కారాయాం - బద్ధౌ సుజనౌ।
వృద్ధౌ సుకుమారా వు - ద్వేజిత వృజినౌ॥ ॥ప్రసీ॥

౨॥ జాతా వయం యువాభ్యాం - జాతు నోదితా।
భూతి ర్న స్త్వత్పురతః - పుత్రకోచితా॥ ॥ప్రసీ॥

గీ॥ నిఖిల పురుషార్థహేతో, రాఢ్యా వస్మత్తనో ర్యువాం పితరౌ।
శుద్ధః కథం పితౄణాం, ద్భవతి శతేనాపి మానవ శ్శరదామ్॥

గీ॥ జననీజనకౌ వృద్ధౌ, తనయా న్గురు విప్ర సాధు దారాదీన్।
యశ్శక్తోపి౽న పోషతి, సఏవ జీవన్మృతో మహీవలయే॥

గ॥ ఇత్థం వదతో లీలామానుషస్య హరే ర్వచనై ర్వ్యామోహితౌ దేవకీవసుదేవౌ తనయ మఙ్కే నివేశ్య గాఢం సమాశ్లిష్య తద్వదనాంబుజం బాష్పై స్సిఞ్చన్తౌ ప్రేమపాశబద్ధౌ తూష్ణీంబభూవతు - స్తతో వాసుదేవో౽ప్యుగ్రసేనం రాజ్యే౽భిషిచ్య - కంసభీత్యా విదేశే ష్వటన్తం యదు వృష్ణి భోజాన్ధక మరు దశార్హ కుకురప్రముఖ సకల జ్ఞాతిబాన్ధవరాజ విసరం సమాహూయ యథోచితనివాసేషు సంస్థాపయామాస॥

శ్లో॥ ఇత్థ మ్మయా విరచితం పిత్రుబన్ధవిమోచనమ్।
శ్రీనారాయణదాసేన కవితాగానశాలినా॥

సురటః - మిశ్రః

ఉ॥ మఙ్గలం శ్రీకృష్ణదేవాయ భక్త - మన్దారాయ సత్యభావాయ।
ధ్రు॥ మఙ్గలం జగదాధారాయ కోటి - మన్మథ సున్దరాకారాయ॥ ॥మఙ్గ॥

౧॥ కమనీయ కౌస్తుభహారాయ గోప - కామినీ మానసచోరాయ।
అమల శారదేన్దుహాసాయ నారా - యణదాస హృద్వాసాయ॥ ॥మఙ్గ॥

* * *

శ్రీ హరికథామృతమ్

తృతీయ బిన్దుః

★ ధర్మ సంస్థాపనమ్ ★

గీ॥ లక్ష్మీనాథం నృహరిం, కారణ మాద్యం సమస్తవిశ్వమయమ్।
సదయం ముకున్ద మీడే, గోవిన్దం భక్తమానసానన్దమ్॥

గీ॥ ప్రత్యక్షో భవతి భవా, నహర్దివం తావకీన భక్తస్య।
హార్దాకాశే పరిత,స్తేజోరూపేణ పుణ్డరీకాక్ష॥

కమాచ్ - ఆదితాళః

ఉ॥ స్తౌమి సదానన్దం గోవిన్దం - శఙ్కరార్చిత పదారవిన్దమ్।
ధ్రు॥ కామితార్థ దాయకం ముకున్దం - శ్యామలం శ్రితానన్దకన్దమ్॥ ॥స్తౌమి॥

౧॥ లీలామానుషవేషం శ్రీ-లాలిత నిత్యసన్తోషమ్।
కాలాంబుదనిభం దురితశోషం - కమనీయ భాషం భక్తపోషమ్॥ ॥స్తౌమి॥

౨॥ శారదచన్ద్రికా మన్దహాసం - సకలదుష్టదానవ సన్త్రాసమ్।
నారదఋషి మానసోల్లాసం - నారాయణదాస హృదయవాసమ్॥ ॥స్తౌమి॥

బేగడా - రూపకః

ఉ॥ హేరంబ సదవలంబ - చారుగుణకదంబ।
ధ్రు॥ స్ఫారవక్త్ర చన్ద్రబింబ - సన్తోషిత సాంబ॥ ॥హేరం॥

౧॥ ఏకరదన మోక్షసదనా - నేకపవదన।
భీకరపాతక దణ్డ - విఘ్నతిమిర మార్తాణ్డ॥ ॥హేరం॥

౨॥ నాగయజ్ఞోపవీత - నత దేవవ్రాత।
యోగిహృద్ధ్యాన గమ్య - యుక్తవచో రమ్య॥ ॥హేరం॥

గీ॥ సకలజగ త్సృష్టి స్థితి, లయహేతో భవమహాంబునిధి సేతో।
మామవ కృపయా సంశ్రిత, మానసనీరజ నివేశ విఘ్నేశ॥

కాఫీ - రూపకః

ఉ॥ వాణి మాం పాహి దృగ్జి - తైణి ఘననీలవేణి।
ధ్రు॥ మాణిక్యవీణా లసత్పాణి స - మ్యగ్మోక్ష నిశ్రేణి॥ ॥వాణి॥

౧॥ త్వాం వినా వపు రి-దం భవతి వృథా సత్యం బహుధా।
త్వం విశ్వస్యాత్మాం - బాఽసి కల్యాణరాశి॥ ॥వాణి॥

గీ॥ మధురం దేవి కరుణయా, మాం వాదయ రఞ్జనాయ లోకస్య।
భవతానుగృహీతో యః, సర్వత్ర స ఏవ పూజ్యతే మనుజః॥

కన్నడా - రూపకః

ఉ॥ రే రే మానస కితవ వ్యా - ప్రియసే కిం పశురివ।
ధ్రు॥ శూరో భవ శీల మవ - సుభగం కురు జన్మ తవ॥ ॥రేరే॥

౧॥ ఆశయా బిభర్షి కి - మాత్మానం మూఢ।
కేశవనామ్నా సమయా - క్రియా మదారూఢ॥ ॥రేరే॥

౨॥ క్షణికధనా న్యార్జసి కిం - సరఘేవ లుబ్ధ।
ఫణిశయనం కృష్ణం స్మర - పాపావష్టబ్ధ॥ ॥రేరే॥

3॥ స్మరాగ్నౌ నిపతసి కిం - శలభ ఇవ భ్రాన్త।
హరికథాం శృణు నిత్య - మజ్ఞానాక్రాన్త॥ ॥రేరే॥

హ॥ శుకమివ సుమం - శాల్మల్యాః స్త్రీ - ప్రభృత్యఖిలం ధనమ్
మనుజ మనిశం - తృష్ణాబద్ధం - ప్రవఞ్చయతి ధ్రువమ్।
యది నరహరే - ర్భక్తి ర్నస్యా - ద్భవే న్నరజీవితమ్
కలితమపి త - ద్భోగైః సర్వై- ర్వృథైవ నిరన్తరమ్॥

శ్లో॥ అవిద్యానిద్రయా జన్తు ర్భవస్వప్నం ప్రపశ్యతి।
జాగర్తి శ్రీపతే ర్నామ శ్రవణేన న సంశయః॥

గీ॥ హరిభక్తినౌకయైవ, ప్రకటితసంసారవారిధిం తరతి।
ఇతరేణ కర్మణాజ్యే, నేవ నరః ప్రజ్వలయతి భవవహ్నిమ్॥

శ్లో॥ జ్ఞానేన మోక్ష మాప్నోతి భక్తిర్ జ్ఞానాయ కల్పతే।
కృష్ణప్రసాదా ద్భక్తిఃస్యా త్తస్మాత్సేవ్యో హరి స్సదా॥

శ్లో॥ సాత్త్వికాహార నిరతః సర్వభూతదయాపరః।
సంసార విముఖో యోగీ హరిదాస ఇతి స్మృతః॥

శ్లో॥ మృదః కుంభో యథాఽభిన్న స్తథైవ హరితో జగత్।
ఇతి మత్వా వీత రాగ ద్వేషో భవతి భక్తిమాన్॥

శ్లో॥ అన్తర్దృష్ట్యాత్మానమేవ తేజశ్చక్ర మివేక్షతే।
బహిర్దృష్ట్యా జగదివారూఢప్రజ్ఞో న సంశయః॥

వా॥ ఆత్మన్యేవా - విద్యయా స్వప్నవస్తు
ప్రాయం విశ్వం - వీక్ష్య ముహ్యా త్యవిద్వాన్।
పశ్యన్ జ్ఞానీ - ప్రజ్ఞయాత్మానమేవా
నన్దత్యన్యద్ - జ్ఞాపనీయం కిమస్తి॥

శ్లో॥ స్వచ్ఛాయాం దర్పణే పశ్య న్యుధ్యతే చటకో యథా।
మాయాయాం స్వం వీక్షమాణ స్తథా మూఢో విముహ్యతి॥

శ్లో॥ నాత్మనోఽన్యత్కిఞ్చిదపి వస్త్వస్తి పరమార్థతః।
బోధుధిత్వేతి సతతం పణ్డితో నానుశోచతి॥

శ్లో॥ హరిరాత్మైవ తద్ధ్యానం భక్తి రిత్యభిధీయతే।
జీవన్ముక్తో హరే ర్భక్తః కర్మణా న విలిప్యతే॥

శ్లో॥ బ్రహ్మైవ భవతి బ్రహ్మవిదితి శ్రుతి రబ్రవీత్।
నారాయణం విజానీహి స ఏవ త్వమసి ధ్రువమ్॥

కేదారగౌళః - రూపకః

ప॥ ద్రష్టుం నారాయణం - దర్శయామి పరాయణమ్।
ధ్రు॥ శిష్ట జనా న్భజానిశం - దుష్టాం స్త్యజ దివానిశమ్॥ ॥ద్రష్టుం॥

౧॥ మా కురు ప్రాణిహింసాం - భణ దేవతాప్రశంసామ్।
స్వీకురు గురూపదేశం - విదల స్త్రీమోహపాశమ్॥ ॥ద్రష్టుం॥

౨॥ స్వకష్టార్జితేనైవ - సన్తత మన్నేన జీవ।
చకాద్ధి స్వచ్ఛన్దేన - చర హరిభక్తిబృన్దేన॥ ॥ద్రష్టుం॥

3॥ పూర్వాచార మవేహి - పుణ్యతీర్థేషు స్నాహి।
సర్వదాష్టాక్షరీం జప-సత్య మేవాలప॥ ॥ద్రష్టుం॥

శాలినీ॥ తేజఃపూర్తి - ర్నిర్గుణో నిర్వికారః, సాక్షీ నిత్యః - సచ్చిదానన్దమూర్తిః।
ఏకో దేవః - కృష్ణఏవాస్తి నూనం, తస్మి న్విశ్వం - కల్పితం కిన్త్వసత్యమ్॥

ద్రుతవిలంబితమ్॥ ఇతి నిరన్తరభావనయా జగ, ద్వియదివ ప్రతిభా త్యవికారతః।
కిమపి వస్తు విలోక్య నముహ్యసి, క్రమశ ఏతి లయం పరమాత్మని॥

శ్లో॥ ఆత్మైవేదం సర్వమితి శాన్తచిత్తో భవానిశమ్।
ఉక్త్వాలం శుష్కవేదాన్తం పిబ కృష్ణకథామృతమ్॥

శ్లో॥ వైరాగ్యే ణాథవా భక్త్యా కైవల్యం ప్రాప్తు మర్హసి।
అసాధ్యమేవ వైరాగ్యం దేహినో నాత్ర సంశయః॥

శ్లో॥ శ్రద్ధయా లభతే భక్తిం భక్త్యా మోక్షం ప్రవిన్దతి।
శ్రుతిస్మృతిపురాణేషు శ్రద్ధధాహి తతోఽనిశమ్॥

శ్లో॥ నవ భక్తి విధానేషు ముఖ్యే శ్రవణ కీర్తనే।
కథాం శృణు హరే స్తస్య నామసఙ్కీర్తనం కురు॥

కేదారగౌళః - రూపకః

ఉ॥ విష్ణో నారాయణ గో - విన్ద నారసింహ కృష్ణ।
ధ్రు॥ దోష్ణారిం నాశయ మేఽ-ధోక్షజ గతతృష్ణ॥ ॥విష్ణో॥

౧॥ మాధవోపేన్ద్రాచ్యుత-మధుసూదన సఙ్కర్షణ।
శ్రీధర పుణ్డరీకాక్ష - త్రివిక్రమ ప్రమర్షణ॥ ॥విష్ణో॥

౨॥ వామన హృషీకేశ - వాసుదేవానిరుద్ధ।
దామోదర జనార్దన - త్రాహి మాం సత్సంబద్ధ॥ ॥విష్ణో॥

సుముఖీ॥ జనన స్థితి - నాశ కారణం హరిరిత్యవ-గమ్య సన్తతమ్।
భజ మానవ - విశ్వతోముఖం శృణు తస్య సు-కీర్తి మఞ్జసా॥

గీ॥ ఆత్మవశాద్భ్రమతి మన, స్త్వంతు మనోఽధీనవివ విభ్రమసి।
విశ్రాన్తి మిచ్ఛసి యది, ప్రభు మాశ్రితరక్షకం భజోపేన్ద్రమ్॥

గీ॥ వేదముఖేన ప్రవదతి, కార్యాకార్యాణి సాధు మవతి సదా।
సత్రార్థానాం శృణోతి, త్రిభువన మభిశాస్తి పుణ్డరీకాక్షః॥

గీ॥ జిహ్వాసాఫల్యం కిం, నామ్నః సఙ్కీర్తనం ముకున్దస్య।
ఘోరభవరోగశాన్త్యై, కిమౌషధం హరికథాశ్రవణమేవ॥

శ్లో॥ వాసుదేవః సర్వమితి యావద్భవతి భావనా।
తావదేవాస్తి సంసార వాసనా నాత్ర సంశయః॥

ఉప॥ గోవిన్దనామ స్తవనేన నిత్యం, హరేః కథాసంశ్రవణేన సాధుః।
నృసింహభక్త్యా భువనం సమస్త, మేతన్మృషైవేతి వినిశ్చినోతి॥

కాపీ - రూపకః

ఉ॥ హరికథామృతం పిబ రే - దురితదూషిత।
ధ్రు॥ స్మర నారాయణనామ - మరణభీషిత॥ ॥హరి॥

౧॥ సాధుసహాయతాం ప్రాప - సతతం దీన।
శ్రీధరమేవ భజస్వా - రేఽన్యాధీన॥ ॥హరి॥

౨॥ నవవిధ భక్తిమార్గ మను-సర భవభీత।
దివానిశం ప్రాణివర్గ - మవావగీత॥ ॥హరి॥

గీ॥ మాకార్షీ స్త్వం క్రతుముఖ, దారుణకర్మాణి దనుజకృత్యాని।
భయశోకవర్ధనాని, స్మర కైవల్యాయ హరి మహోరాత్రమ్॥

శ్లో॥ క్షుదాది వేదనాజ్జన్య స్వభావా త్ప్రీడతే జనమ్।
న్యాయేన శమయిత్వా తాం భజ కృష్ణం నిరన్తరమ్॥

శ్లో॥ శ్రేష్ఠం భవతి గార్హస్థ్య మాశ్రమేష్వఖిలేష్వపి।
గృహస్థఏవ గోవిన్దం శక్యతే సముపాసితుమ్॥

శ్లో॥ శాశ్వతైశ్వర్య మాప్నోషి స్మర కృష్ణం నిరన్తరమ్।
సన్త్యజ్యాప్యఖిలాన్ధర్మాన్ కింవక్తవ్య మితఃపరమ్॥

శ్లో॥ పురా పరిక్షితం కృష్ణకథాశ్రవణలాలసమ్।
శుకర్షి రబ్రవీ ద్రాజన్ ముముక్షో శ్రద్ధయా శృణు॥

గీ॥ ఉపనీతౌ బలకృష్ణౌ, ద్విజీకృతౌ బ్రహ్మచారిణౌ కాశ్యామ్।
మాసాద్ధీయేతేస్మాఽ ఖిలవిద్యాః సద్గురుం భజన్తౌ తౌ॥

శ్లో॥ జరాసన్ధనృపం సప్త దశవారం విజిత్య తౌ।
అనేకాక్షౌహిణీం తస్య నాశయామాసతు శ్చమూమ్॥

శ్లో॥ సన్తతం శత్రుసుగమం విహాయ మధురాపురమ్।
చతురౌ వసతఃస్మాబ్ధి రక్షితే ద్వారకాపురే॥

శ్లో|| బలరామ ఉపాయంస్త రేవతీం, మధుసూదనః।
రుక్మిణీప్రముఖానేక కరభోరూ రుపాయత||

ఉప|| అమానుషం చిత్రచరిత్ర మేతయో, రభూతపూర్వం కథితుం క ఈశతే।
అహం యథాశక్తి వదామి సంప్రతి, త్వం శ్రద్ధయా మాం శృణు రాజసత్తమ||

మజ్జరీ - భైరవీ - చతురశ్రః

౧|| ద్వారవతీనగరం జగామ స - త్రాజిదేకదా తస్య।
చారు శమన్తకమణి మీక్షిత్వా - జనా వాసుదేవస్య||

౨|| తరణిబింబసఙ్కాశ మభూవం - స్తతో విస్మితాః కృష్ణః।
తరసాధిపాయ దేహి తమిత్యవ - దదపి హన్త గతతృష్ణః||

3|| సత్రాజిద ప్యనఙ్గీకృత్య - స్వపుర మగమ ద్విహస్య।
పాత్రసాద్భవతి నకదాపి మాన - వస్య ధనం కృపణస్య||

శ్లో|| సత్రాజిదనుజం హత్వా వనే సింహో శమన్తకమ్।
హృతవాన్ జాంబవాం స్తం ప్రణిహత్య మణి మాహృత||

శ్లో|| సత్రాజిద్భ్రాతరం హత్వా కృష్ణఏవ శమన్తకమ్।
హృతవానితి సర్వత్రాపవాదోఽజని భూతలే||

గీ|| అపహర్తుం తాం నిన్దాం, సర్వజ్ఞో ఝుడితి వాసుదేవోఽపి।
యత్ర ప్రహతో సత్రా, జిద్భ్రాతా తత్ర వేగతోఽగచ్ఛత్||

ఉప|| హతం ప్రసేనం తురగం మృగేన్ద్రం, నిరీక్ష్య విస్మిత్య తతో ముకున్దః।
ద్రాక్షాపదచిహ్నా ననుసృత్య భీమాం, భల్లూక నాథస్య గుహాం ప్రవిష్టః||

శ్లో|| ఘోరాన్ధకారభూయిష్ఠాం గుహాం తీర్త్వా త్రివిక్రమః।
కదంబవన మద్రీన్ద్రరాజిసంవృత మైక్షత||

శా|| వాపీకూపతటాకపర్వతఝరీ - కాసారసంశోభితమ్
తస్మింశ్చత్రుభయఙ్కరం మధుఫలా-కీర్ణం రహస్యం గృహమ్|
సన్దీప్తం మహసా శమన్తకమణే - ర్భల్లూకసేనాపతే
ర్గత్వా భీకరసింహనాద మకరో - త్క్రుద్ధ స్తతో జాంబవాన్||

వసంత|| ఆజానుబాహు మరవిన్దదలాయతాక్షమ్
పీతాంబరం నవపయోధరనీలవర్ణమ్|
లోకోత్తరం కుటిలకున్తల మీక్షమాణో
విస్మిత్య భల్లుకపతి ర్వదతిస్మ కృష్ణమ్||

సారఙ్గః - ఆదిః

ఉ|| రేరే గర్జసి బాలక కిమ - రే సాహసం తేఽధునా|
ధ్రు|| ప్రేరిత శ్శశఇవ మహానన మచి - రేణ మత్సకాశం విధినా|| ||రేరే||

౧|| అన్తకోఽపి బిభేతి మదాజ్ఞ-యా వినా మమ వనం ప్రవేష్టుమ్|
హన్త పలాయస్వ శీఘ్రమేవ - యాస్యసి నోచే న్మృత్యుం ద్రష్టుమ్|| ||రేరే||

గీ|| కృతావాన్ప్రదక్షిణ మహం, త్రివిక్రమాఙ్ఘ్రే రహం క్షణేనైవ|
సీతారామాదన్యం, తృణాయ మన్యే నకఞ్చిదపి జగతి||

కన్నడా - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧|| వదన్తమితి జాంబవన్త మభణ - ద్వాసుదేవో విహస్య|
ముదా వృద్ధభల్లుక యువేవ కిం - మోదసే స్వం ప్రశస్య||

౨|| అల మవలేపేనాత్మస్తుతినా - హన్త వార్ధకోచితశాన్తిమ్|
కలయ శృణు మదాగమనహేతు మా - కర్ణయన్ కింవదన్తీమ్||

3॥ శమన్తమణిహర్తాహమితి తతః - సంప్రతి మృషాపవాదమ్।
శమయితు మగమం తన్మణయే త్వ - త్సముఖమేవాప్రమాదమ్॥

౪॥ త్యజ తవ దోర్గర్వేణసహ శమ-న్తకమణిం భల్లుకేశ।
భజ మాం సీతారామమివ సదా - భక్త్యా మోహావేశ॥

శ్లో॥ ఉదిత్వేత్థం హృషీకేశో జాంబవత్కన్యకాంపురః।
వీక్ష్య ప్రాహ హసన్మన్దం శమన్తమణిభూషితామ్॥

శ్రీః - ఆదిః

ఉ॥ బాలే పరిచితమివ మాం పశ్యసి - వద కిం మృదుశీలే సుఖమూలే।
ధ్రు॥ ఫాలే తేఽధరరాగచోరకం - వహసి మణిం కిమవర్ణకారకమ్॥ ॥బాలే॥

౧॥ దీయేత మణిర్యది త్వయా తవ - తృప్యేత పితా నమయా।
ధ్యాయసి యం త్వం స ఏవాహ మ-బ్జాక్షి భూయా మమ ప్రియా॥ ॥బాలే॥

శ్లో॥ మయా యో వీక్షిత స్స్వప్నే స ఏవైష న సంశయః।
ఇతి బాలా విస్మితాఽభూత్ కేశవం ప్రాహ జాంబవాన్॥

పూర్వకల్యాణీ - ఆదిః

ఉ॥ బాలికాపురో వికత్థసే గో-పాలడింభ కిమ్మదావష్టంభ।
ధ్రు॥ బాలిశ నీచయాదవ స్త్వం క్వ - పరమాత్మా జానకీపతిః క్వ॥ ॥బాలి॥

౧॥ యస్య పాదరజసా శిలాఽప్యభూ - దజ్ఞనా యో రావణ మవధీత్।
ధ్వస్యతేస్మ యేన శివధనురపి-తస్య తేఽస్తి హస్తిమశకాన్తరం యత్ ॥బాలి॥

స్ర॥ రే మాయిన్ క్షత్రబన్ధో - యవననరపతి - ర్వేత్తి తే శౌర్యసారమ్
కుబ్జావామాఙ్ఘ్రిలాక్షా - రసకలితశిరో - వేష్ట హే మాతులఘ్న।
రామం లోకైకవీరం - రఘుకులతిలకం - జానకీ ప్రాణనాథమ్
లజ్జాహీనాత్మనా కిం తులయసి కపట - స్త్వాన్త తం సత్యవాచమ్॥

శ్లో॥ తారతమ్యం జ్ఞాస్యసి త్వం - తవ రామస్య సంప్రతి।
ముష్టినేతి వదన్ కృష్ణం తాడయామాస జాంబవాన్॥

గీ॥ లీలామానుషరూపే పరమాత్మని కేశవే వృథైవాభూత్।
జాంబవతః సామర్థ్యం జీవన్ముక్తే యథా భవౌద్ధత్యమ్॥

గీ॥ దరితుం పాతయితుం సఞ్చాలయితు మయతిష్ట బహువిధోపాయైః।
కృష్ణం భల్లూకపతిః కిన్త్వాకాశ ఇవ హరి రభూ దచలః॥

శ్లో॥ ఆశ్చర్యయుక్తో నిర్విణ్ణ మానసో జాంబవాం స్తదా।
పీడితావయవః క్షీణసత్త్వ ఇత్థం వ్యతర్కయత్॥

నీలాంబరిః - ఆదిః

ఉ॥ హాహాహా ధిగ్దైవదుర్విపాకం కో - హాతుం శక్తః కాలదన్దశూకమ్।

౧॥ మాసం ప్రయతే వృథైవ మహం జేతుం। రా -
మః కిం నహి మాం స్పృహయతి భర్తుం పాతుమ్॥ ॥హాహా॥

౨॥ ఈదృఙ్మహిమానం క్వాపి నహ్యపశ్యం। స్యా -
దేవమేవ మదహఙ్కార ఫల మవశ్యమ్॥ ॥హాహా॥

శ్లో॥ ఆవయో ర్ద్వాపరే మల్ల సాంపరాయో భవిష్యతి।
ఇత్యవోచ త్పురా రామః స ఏవాయం న సంశయః॥

శ్లో॥ రామో నచేదయం సాక్షా న్మద్బలం సహతే కథమ్।
జాంబవా నితి నిశ్చిత్య సోఽస్తౌషీ జ్జానకీపతిమ్॥

కాంభోజీ - ఏకతాళః

ఉ॥ జయజయ రామ మేఘశ్యామ - సార్వభౌమ సంపూర్ణకామ।
ధ్రు॥ జయజయజయ నిశ్శ్రేయసోద్దామ - జానకీనయన కువలయసోమ॥ ॥జయ॥

౧॥ జయజయ సచ్చిదానన్దరూప - సదమల సంయమి మానసదీప।
జయజయజయ పాటితహరచాప - సంభృత సత్యజ్ఞానకలాప॥ ॥జయ॥

శా॥ మాయామానవ విగ్రహేణ హతవా - న్దైతేయసంఘం పురా
లీలామానుషవేషతోఽవనిభరం - హర్తుం త్వమద్యాగతః।
ఇత్థం రామ వినిర్గుణోఽప్యసి జగ - ద్రూపేణ తత్త్వం తవ।
జ్ఞాతుం త్వత్కృపయా వినా జడమతి - ర్మాదృక్కథం శక్యతే॥

శ్లో॥ త్వత్సఙ్గమోత్సుకైషా మే పుత్రికా తప్యతే తపః।
హే రామ స్వీకురుష్వైనాం శమన్తమణినా సహ॥

శ్లో॥ కిమసాధ్యం భవత్పాద భక్తస్య పురుషోత్తమ।
మాం పాహీన్దీవరశ్యామ రామ సత్యపరాక్రమ॥

శ్లో॥ కృతార్థోఽహం భవత్పాద దర్శనేనాస్మి సంప్రతి।
రామ దూర్వాదలశ్యామ సృష్టిస్థిత్యన్తకారణ॥

శ్లో॥ సమస్తజగదాధార సచ్చిదానన్దవిగ్రహ।
రామ త్వం మమ జామాతా కోఽస్తి మాదృశభాగ్యవాన్॥

వంశ॥ వదన్త మిత్థం చతురం కృతాఞ్జలిం, సన్తోషబాష్పాకులితేక్షణో హరిః।
మన్దం హసిత్వాఽఽహ నఖాయుధాగ్రణీం, దయాంబుధి ర్భాగవతావనోత్సుకః॥

శ్లో॥ త్రేతాయాం సచివోఽభూర్మే శ్వశురోఽద్య మహామతే।
ఇతఃపరం జాంబవంస్త్వం మత్సాయుజ్య మవాప్నుహి॥

ధన్యాశీః - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ జాంబవన్త మనుగృహ్య జగామ - జాంబవత్యా సహ హరిః।
సమ్మదేన ద్వారకాపురం - శాసితదివిషదరిః॥

౨॥ సత్రాజిదపి దదౌ కృష్ణాయ - స్వతనయాం సత్యభామామ్।
స్తోత్రపాత్రాయ ధూతనిన్దాయ - సులలితాస్యజితసోమామ్॥

శ్లో॥ మహిమానం హరేర్జ్ఞాతుం క ఈష్టే పాణ్డవోత్తమ।
మత్పితుః కృపయా తుభ్యం కథయామి యథాశ్రుతమ్॥

శ్లో॥ మహేన్ద్ర ఏకదా కృష్ణం ద్వారకానగరస్థితమ్।
వీక్ష్య దీనాననో భూత్వా వదతిస్మ కృతాఞ్జలిః॥

యదుకుల కాంభోజీ - త్ర్యస్రః

ఉ॥ దేవదేవ జగన్నాథ - దీనబన్ధో కృష్ణ।
ధ్రు॥ భావాతీతప్రభావ - ప్రభో విగతతృష్ణ॥ ॥దేవ॥

౧॥ సృష్టి స్థితి కారణ - సేవకావన పరాయణ।
కష్ట భవాంబుధి తారణ - కమలాక్ష నారాయణ॥ ॥దేవ॥

౨॥ లీలామానుషవిగ్రహా - లేఖవిద్విషవినిగ్రహా।
నీలనీరదశ్యామ-నిత్య సంపూర్ణకామ॥ ॥దేవ॥

పృథ్వీ॥ త్రివిష్టప ముపప్లుతం - ఝటితి కాన్దిశీకాః సురాః
పవి ర్విఫలితో హతా - దదితికుణ్డలే దూషితే।
సుపర్వగిరి రుద్ధృతః - ప్రమథిత స్స ఐరావణ
స్త్రివిక్రమ వదామి కిం - నరకదైత్య దుశ్చేష్టితమ్॥

గీ॥ పాతుం భక్తాన్ దుష్టాన్, హన్తుం దేవ త్వమిత్థ మవతరసి।
త్రిగుణాతీతోఽపి విభో, తవ లీలాం కృష్ణ కో విజానాతి॥

శ్లో॥ నారాయణం కృపాంభోధి మార్తత్రాణపరాయణమ్।
రక్షో వధాయ సన్నద్ధం సత్యభామా తదాబ్రవీత్॥

శహనా - రూపకః

ప॥ త్వయాహమపి సహగన్తుం - వాఞ్ఛామి ముకున్ద।
అ॥ మయా తవ కదనమహిమా - మన్తవ్యో గోవిన్ద॥ ॥త్వయా॥

౧॥ అనుభవనీయః కోఽ-న్యోఽధోక్షజ వీరరసాత్।
భణామి తవ కౌశలం స - పత్న్యై ర్మే సరభసాత్॥ ॥త్వయా॥

హ॥ సితసరసిజా - భం తే నేత్రం - కథం యుధి రజ్యతే
సతత లలిత - స్మేరాఙ్కురః - కథం ప్రహసిష్యసి।
త్వమపి కరుణాం-భోధి ర్నిత్యం - కథం బహు కుప్యసి
త్వయి గుణపరీ-ణామం వీక్షేఽ-ధునా పురుషోత్తమ॥

శ్లో॥ త్వదాశ్రితజనం క్వాపి నకథఞ్చి ద్భయం స్పృశేత్
మదభీష్టం వరం దేహి భక్తమన్దార కేశవ॥

భైరవీ - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ ఇతి వినయేన ప్రార్థయన్తీం - కృష్ణోఽపి సత్యభామామ్।
ద్రుతం సమాశ్లిష్య గరుడం సమా - రోహయ ద్యుద్ధకామామ్॥

౨॥ వహం స్తటిల్లలితజీమూతమివ - భామాశ్లిష్టం విష్ణుమ్।
సహసా సుపర్ణ ఉడ్డిడ్యే భవ - సఙ్కటనిరాకరిష్ణుమ్॥

పృll నరకాసురపత్తనోర్ధ్వదేశే స్థితవాన్ శీఘ్ర ముపేత్య వైనతేయః।
సమజాఘుష దత్ర పాఞ్చజన్యం దనుజానీకభయఙ్కరం ముకున్దః॥

శాll తచ్ఛ్రుత్వా మురదానవః ప్రచలయన్ - కుప్య న్శిరఃపఞ్చకమ్
ధున్వ న్శ్మశ్రువితాన మాశు విహస - న్నక్షిభ్రువం ఘూర్ణయన్।
గర్జన్స్వం ప్రణువ న్దశన్నధర మా - తన్వ న్భుజాస్ఫాలనమ్
ప్రాక్షైప్సీ ద్ఘనశూల ముగ్రకదనా - యాహూయ నారాయణమ్॥

వాll ఆగచ్ఛన్తం శూలముద్వీక్ష్య శౌరిః, గృహ్ణ న్స్పృష్ట్వా జానునా ద్రాగ్బభఞ్జ।
విస్మిత్యా సాతీవ రక్షోగదాం తా, మప్యాభాఙ్క్షీద్వాసుదేవో విహస్య॥

తోటకమ్॥ గలితుం గరుడేన సహోథ హరిం, వివృతానన ఆశు దధావ మురః।
అరిణా తదయుగ్మశిరాంసి హస, న్విదదాల రమాపతి రప్యచిరాత్॥

శ్లోll బహవ స్తత్సుతాః క్రుద్ధా రాక్షసా భీమ విక్రమాః।
సహస్రారేణ నిహతా యుధ్యమానా మురారిణా॥

ఉపll దదీక్షమాణో నరకాసురోఽపి
యుద్ధాయ సేనాసహితో జగామ।
తదాబ్రవీ చ్ఛార్ఙ్గధరం ప్రణమ్య
భామా రణోత్సాహవిశాలనేత్రా॥

శ్రీః - ఖణ్డః

ఉll దేహి మే బాణాసనం కృష్ణ గోవింద - దృప్తదానవచమూం హన్మి - సదానంద।
ధ్రుll హే హృషీకేశ తవ వల్లభాయా మమ-కృతి రసాధ్యా కా జగతి త్రివిక్రమ॥దేహి॥
౧ll సంవేదయామి స్త్రీపురుషయో స్తారత-మ్యం వాసుదేవ సచ్చిదానన్ద స్వభావ॥దేహి॥

శ్లోll ఇత్థం వదన్త్యై గోవిన్దో శార్ఙ్గం మన్దం హసన్దదౌ।
సాంపరాయోత్సుకాయై కో వ్యతిక్రామే త్ప్రియావచః॥

శ్లో॥ నిబిడం కబరీబన్ధం కృత్వా కాఞ్చీం దృఢం సమాబధ్య।
సత్యా ప్రత్యాలీఢ స్థిత్యా సమనీనద త్త్రదా మౌర్వీమ్॥

ఉప॥ వికీర్య బాణా న్దశదిక్షు భామా, వ్యనీనశ, ద్దైత్యచమూం క్షణేన।
దుర్గా యథా ప్రైక్షి లులాయరక్షో వధోత్సుకా సా నరకాసురేణ॥

ఉప॥ అలం శ్రమేణాతతలోలలోచనే, స్త్రియా పుమా న్నిర్జిత ఏవ సర్వదా।
వదన్స ఇత్థం నరకాసురో వి, హస న్నవోచ న్మధుసూదనం తదా॥

భైరవీ - త్ర్యస్రః

ఉ॥ కిమరే గోపాల నా - రీపురస్కృతోఽసి త్వమ్ ॥కిమ॥
ధ్రు॥ సమరే గలితలజ్జ తవ - జాయాం హన్మి కి మహో తే తత్త్వమ్ ॥కిమ॥

౧॥ కరవాణ్యద్యప్రభృతి భు-వనం సర్వ మవైష్ణవమ్।
కురు గణ్యం వీర యుద్ధం - ఖలు కృత్వా తవ జైష్ణవమ్॥ ॥కిమ॥

హరిణీ॥ త్రిభువనమిదం - దుఃఖప్రాయం - సృజస్యఖిలం ముధా
నట ఇవ జనా - న్నానాకారైః - ప్రవఞ్చయసేఽనిశమ్।
క్షితిపతిమపి - త్వద్భక్తం త్వాం - కరోషి విరాగిణం
గుణవిరహిత - త్వామద్యాహం - నిహన్మి జనార్దన॥

ధ్రు॥ ఇతి వద న్గదయా నరకాసురః పరుషయా గరుడం సమతాడయత్।
స్రగివ సా వినతాసుతమస్తకం సమదిదీప దతిత్వరయా తదా॥

శాలినీ॥ ప్రాప్తైశ్వర్య - శ్శూలముద్యమ్య కృష్ణం, సన్నద్ధోఽభూ - ద్దానవేశో నిహన్తుమ్।
గోవిన్దోఽపి - ద్రాక్శిరో దేవతారేః, చక్రేణ ప్ర - చ్ఛేదయామాస భీమమ్॥

శాలినీ॥ గీర్వాణౌఘః - పుష్పవృష్టిం వవర్షు, ర్నృత్యన్తిస్మా - థాప్సరో వేదవాక్యైః।
మౌనీన్ద్రాః సం-తుష్టువుః పద్మనాభం, దుర్వృత్తే వ్యా - పాదితే దానవేన్ద్రే॥

జంఝూటీ - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ శరణార్థిన మమరారిసుతం దను - జనగరే సమభిషిచ్య।
నరకహృతాః షోడశసహస్రక - న్యాః కారాత్ప్రవిమోచ్య॥

౨॥ తాసా మిష్టానుసారత స్తా - ద్వారకాపురీం నీత్వా।
వాసుదేవోఽ మరనగరమేత్య సు - పర్వమాతరం నత్వా॥

3॥ దత్వా క్రవ్యాద హృత కుణ్డల - ద్వయమస్యై, దేవవనమ్।
గత్వా హృతమన్దారః స కృత-ఘ్నం జిత్వా దుశ్చ్యవనమ్॥

౪॥ గరుడ మారుహ్య భామయాయుతోఽ - గమత్స్వకీయావాసమ్।
హరేః పరాక్రమ మభివర్ణితుం న - మర్హః కః పర్యాసమ్॥

౫॥ షోడశసహస్రకన్యాః, పాణౌకృత్య త్రివిక్రమ స్తాభిః।
సద్య శ్చిక్రీడ ప్ర, త్యేక మనిర్వాచ్య యోగమహిమాఢ్యః॥

శ్లో॥ జగతః కారణం కర్మ ఫలదాతా జనార్దనః।
రక్షతిస్మ కుచేలం త త్కథాం శృణు నరోత్తమ॥

భైరవీ - త్రిపుటః

ఉ॥ కుచేలః కేశవసతీర్థ్యః - కోఽపి భాగవతోత్తమః।
ధ్రు॥ సుచరితః కాశ్యామువాస - శ్రోత్రియః కవిసత్తమః॥ ॥కుచే॥

౧॥ సాఙ్గవేదాధ్యా పకః స - మస్తశాస్త్రనిరూపకః।
అఙ్గజాభవిగ్రహః స - దాఖిల పాపనిగ్రహః॥ ॥కుచే॥

శ్లో॥ నవభక్తివిధానైః స సేవతేస్మానిశం హరిమ్।
సద్గృహస్థః సత్యవాదః కుచేలో వైష్ణవాగ్రణీః॥

జంఝూటీ - మఞ్జరీ - చతురశ్రః

౧॥ కోమలాఙ్గీ వరవర్ణినీ సా - కుచేలస్య భార్యా।
ధీమతీ బహులసన్తానవతీ - ద్విజకాన్తాచార్యా॥

౨॥ అనవరతం హరిసేవయైవ సమ - యాపయన్త మాత్మపతిమ్।
ప్రణమ్య సంసారవిరక్తమతిం - బభాణ మోక్షైకరతిమ్॥

శహనా - త్రిపుటః

ఉ॥ విలోకయ మా మద్య సుహృదయ - విష్ణుభాగవతప్రియ సదయ।
ధ్రు॥ అలం మమ జీవితేన త్వ - దర్చనాయాప్యశక్తేన॥ ॥విలో॥

౧॥ జీర్ణసదన మిదం న సహతే - శీతవర్షాతపఘాతిమ్।
ఊర్ణనాభి రచితవస్త్రై - ర్ధామకుణ్డం ప్రపిహితమ్॥ ॥విలో॥

౨॥ అన్నపానప్రతికృతం త్వ - యా ధృతం మౌనవ్రతమ్।
ఖిన్న ఏవ నివర్తతే తే - గృహా దతిథి రనవరతమ్॥ ॥విలో॥

శ్లో॥ తవైకాదశపుత్రేషు జ్యేష్ఠ ఏకాదశాబ్దికః।
అబలాహం విరక్త స్త్వం కుటుంబస్యాద్య కా గతిః॥

శ్లో॥ అన్నపానాతురా న్పుత్రా న్దయాలో పరిపాలయ।
సచ్ఛాత్ర శ్శ్రీపతి స్తే త్వం ప్రమాణం ప్రాణవల్లభ॥

శ్లో॥ ఇత్యుదన్తీం ప్రియామాహ కుచేలో వైష్ణవాగ్రణీః।
యదృచ్ఛాలాభ సన్తుష్టో మన్దస్మిత ముఖాంబుజః॥

నీలాంబరిః - చతురశ్రైకతాళః

ఉ॥ దీనబాన్ధవః కృష్ణేన వినా - దేవః కః సుముఖి।
ధ్రు॥ శ్రీనాథఏవ రక్షక ఇతి ని - శ్చిను మత్త్రాణసఖి॥ ॥దీన॥

౧॥ దైవాధీనం జగత్సర్వమితి - తత్త్వవి న్మనుతే।
కేవలమిథ్యాసంసారసుఖం - కించిద్జ్ఞ శ్చినుతే॥ ॥దీన॥

౨॥ ఆయు రన్నం ప్రయచ్ఛతీతి శా - న్త్రాత్మనా మోదయస్వ।
ప్రాయో భవతి వృథైవ పౌరుషం భామిని బుధ్యస్వ॥ ॥దీన॥

శ్లో॥ జగత్సృష్టి స్థితి లయాన్ యథేచ్ఛం కురుతే హరిః।
మాయామాత్ర మిదం విశ్వ మద్వైతం పరమార్థతః॥

శ్లో॥ వాసుదేవా దన్యవస్తు మిథ్యైవ వ్యోమనైల్యవత్।
మా శోచీ స్త్వం వృథా ముగ్ధే కర్తా భోక్తా జనార్దనః॥

శ్లో॥ అహం మమేతి విభ్రాన్త్యా దేహీ సంక్షుభ్యతే భృశమ్।
జీవన్ముక్తో భవత్యేవ విష్ణుభాగవతః ప్రియే॥

శ్లో॥ తృష్ణోపశమనార్థం త్వం కృష్ణనామామృతం పిబ।
ఇత్యుదిత్వా సుదామేత్థం వాసుదేవ మకీర్తయత్॥

ధనశ్రీః - ఏకః

ఉ॥ జయ జయ జయ గోవిన్ద హరే కృ - ష్ణ విష్ణో మురారే।
ధ్రు॥ జయ జయ జయ నారాయణ నృహరే - సఙ్కర్షణ శౌరే॥ ॥జయ॥

౧॥ పతిత పావన శ్రితజనావన - ప్రద్యుమ్న మధుసూదన।
సతత సంతుష్టి సంపాదన కే - శవ నవనవనీతోదన॥ ॥జయ॥

సీ॥ కింభ్రాయమని మాం భ - వాంభోనిధి భ్రమే
శుంభదాశ్రితపక్ష - కుంభిరక్ష।

దీనం కుటుంబిన మ-ధీనం తవ జ్ఞాన
హీన మవాద్య మాం - ప్రాణసచివ।
సంసారతృష్ణాం ప్ర - శమయ దివ్యస్తోత్ర
పాత్ర సచ్ఛాత్ర మ - ద్బాల్యమిత్ర।
లలితవాక్పూర లీ - లామానుషాకార -
గోపకిశోర గో - కులవిహార।

తే॥ త్రిభువనాధార రుక్మిణీ - హృదయచోర
సాధుమన్దార దుష్ట రా - క్షసవిదార।
వేదసఞ్చార జగదేక - వీర ధీర
హేజగన్నాథ! పండిత - హృద్విబోధ! ॥

జంఝూటీ - చతురశ్రః

౧॥ తదా కృష్ణసారథి ర్దారుక - స్తం కుచేలం ప్రణమ్య।
వదతి స్మాద్యాహం ప్రేషితవా - న్వాసుదేవేన సౌమ్య॥

౨॥ రథ మారోహయ సత్వరం త్వాం - ద్రష్టుకామో ముకున్దః।
యథార్థత స్స ద్వారకాం పాల-యతి సంప్రతి గోవిన్దః॥

3॥ తదా భార్యయా సుదామాబ్రవీ - ద్ధన్యా వయం సుశీలే।
ప్రదేహి నివేదయామి వాసుదే - వాయ కిమప్యనుకూలే॥

౪॥ గృహీత్వా పురాణపృథుకముష్టిం - గృహిణీ దత్తం సద్యః।
ప్రహృష్య రథ మారుహ్య ప్రయయౌ - భాగవతోఽప్యనవద్యః॥

౫॥ చాతుర్వర్గ్యప్రసాధనం సం-ప్రయాతిస్మ హరియాణమ్।
భూతలే జలే వియది తతానోఽ- భూతపూర్వ ప్రయాణమ్॥

శ్లో॥ సూక్ష్మం స్థూలం ఋజుం వక్రం స్నిగ్ధం బర్బర మైక్షత।
విపరీతం వస్తుతత్త్వం కుచేలో రథవిభ్రమాత్॥

శ్లో॥ కీర్తయ న్విష్ణుమాహాత్మ్యం క్షణా ద్ద్వారవతీం యయౌ।
త మవారూరుహ త్కృష్ణ స్సమాశ్లిష్య స్వయం రథాత్॥

శ్లో॥ రత్నసింహాసనే కృష్ణః కుచేల ముపవేశయన్।
సంవాహయం స్తస్య పాదౌ బాల్యస్నేహా త్సమాలపత్॥

బేహాగ్ - రూపకః

ప॥ త్వయా కిమానీతం మే - ప్రసాదం తవ।
అను॥ దయానిధే దర్శయ త - ద్బాల్యసచివ॥ ॥త్వయా॥

౧॥ స్మరసి కిమస్మచ్చరితం - సకాశం గురోః।
దురితలతాత్సరో శ్ర్శిత - స్తోమ సురతరోః॥ ॥త్వయా॥

౨॥ వరకాశీ సుభిక్షయా - వర్తతేఽద్య కిమ్।
స్థిర సువ్రత శాధి మాం త్వ - దీయ కిఙ్కరమ్॥ ॥త్వయా॥

గీ॥ భవదాగమేన సంప్రతి, సఫలం మమ జన్మ భవనమపి పూతమ్।
కింకరవాణ్యాజ్ఞాపయ, భాగవతోత్తమ నిరీహ బాల్యసఖే॥

శ్లో వదన్త మితి గోవిన్దం వీక్ష్యానన్దాశ్రుసంప్లుతః।
కుచేలోఽకీర్తయద్భక్త్యా కృష్ణ మాశ్రితవత్సలమ్॥

హిందుస్థానీభైరవీ - ఏకః

ప॥ హరే కృష్ణ గోవిన్ద మురారే - స్వాశ్రితకష్ట హరే నరహరే।
అను॥ పురుషోత్తమ నారాయణ శౌరే - భూమ్యుద్ధార కిరే ధృతగిరే॥ ॥హరే॥

౧॥ త్వాం సర్వజ్ఞం జానాతి కథం - భవాధీన దేహీ ధృతారే।
సంసారిణో భవత్యేవ వృథా - శాశ్వతసౌఖ్యకథా కంసారే॥ ॥హరే॥

ప్ర॥ కర్తా భోక్తా ప్రయోక్తా - త్రిభువన కరణం - కర్మహేతు స్త్వమేవ
త్వత్తోఽన్యన్నాస్తి కిఞ్చి - త్సకలమపి మృషా - స్వప్నవ ద్విశ్వమేతత్।
త్వన్మాయాపఞ్జరస్థః - కరటిరివ వృథా - మోక్తుకామాయ తేఽహమ్
ఖిన్నం మాం పాహి విష్ణో - భవభయచకితం - కౌస్తుభాలఙ్కరిష్ణో॥

శ్లో॥ నిత్యలక్ష్మీనాయకోఽపి పూర్ణకామోఽపి యాచసే।
అకిఞ్చనం మాం గోవిన్ద కిమాశ్చర్య మితఃపరమ్॥

గీ॥ ఇత్యాలపతి కుచేలే, తచ్చీవరగుప్త పృథుక మాస్వాద్య।
గోవిన్దోఽదా త్తస్మై, భక్తాయాభీష్టసంపదం సద్యః॥

శ్లో॥ కుచేలః స్వగృహం ప్రాప్య చరతిస్మ యథాసుఖమ్।
ఇదం వాక్యం సత్యమేవ నాదత్త ముపతిష్ఠతి॥

శ్లో॥ పత్రం పుష్పం ఫలం తోయ మపిచే ద్విష్ణవేఽర్పితమ్।
భవత్యభీష్టసంపత్త్యై కుచేలపృథుకం యథా॥

శ్లో॥ పరమాత్మా వాసుదేవః సచ్చిదానందవిగ్రహః।
జగన్మయ స్తస్య లీలాం శివో జానాతి వా నవా॥

మఞ్జరీ - జంఝూటీ - చతురశ్రః

౧॥ కృష్ణమహిమజిజ్ఞాసు ర్నారద - ఋషి ర్ద్వారకాం గత్వా।
తృష్ణారహితోఽపి విస్మితోఽభూ - దీష త్తామీక్షిత్వా॥

౨॥ ద్వారవతీ ప్రకృతి ర్యథార్థతః - స్వర్గ పురీ వికృతిః।
ద్వారకానగర్యాః నూనం విశ్వ మఖిలం ప్రతికృతిః॥

3॥ ద్వారవతీ త్రిభువనసారః స - ర్వజగత్కారణ రూపమ్।
ద్వారకామృతద్వీపం భాగవ - తహృదయ శాశ్వతదీపమ్॥

౪॥ ద్వారవతీ వైష్ణవైకగమ్యా - పరమతపోధనవేద్యా।
ద్వారకాపురీ కిం బహునా ప - ద్మనాభ బోధకవిద్యా॥

శ్లో॥ ప్రఫుల్లకమలాకారా నౌకేవ ప్లవతేऽంబుధౌ।
కృష్ణలీలా విరచితా - ద్వారకా కామరూపిణీ॥

శ్లో॥ వైష్ణవైక శరణ్యా సచ్చిదానన్ద స్వరూపిణీ।
సాక్షాద్వైకుంఠనగరీ ద్వారకైవ న సంశయః॥

గీ॥ సర్వేऽపి విష్ణుభక్తాః, సర్వేऽప్యనిశం స్వతంత్రసంచారాః।
జీవన్ముక్తాః సర్వే, ऽప్యహో బత ద్వారకాపురీ మహిమా॥

శ్లో॥ ప్రవిశ్య ద్వారకాం దేవముని ర్భాగవతోత్తమః।
వాదయన్మహతీ ముచ్చైః కృష్ణ మిత్థ మకీర్తయత్॥

అమృతలహరీ - చతురశ్రః

ఉ॥ పాహి మాం పాహి దయానిధే కృష్ణ-వాసుదేవ పార్థసారథే కృష్ణ।

ధ్రు॥ పాహి మాం పాహి రమాధవ కృష్ణ-ప్రద్యుమ్న నరసింహ
కేశవ కృష్ణ॥ ॥పాహి॥

౧॥ దేహి మే తే దివ్యదర్శనం కృష్ణ - దీనరక్షాకరస్పర్శనం కృష్ణ।
ఏహి గోవిన్ద జనార్దన కృష్ణ-హృషీకేశ పాపమర్దన కృష్ణ॥ ॥పాహి॥

సీ॥ విశ్వమేత న్నవి - భిద్యతే త్వత్తో య
థార్థత స్తేజ స్స-దార్కత ఇవ
జగదుద్భవ స్థితి - సంహారకారణ
మఖిలం త్వమేవ వే- దాన్తవేద్య
త్వాం శివో జానాతి - వా నవా మాదృశః
కా కథాంబుజనాభ - కౌస్తుభాంక
సర్వభూత సమస్య - సత్యదయాపర
తంత్రస్య గృహిణః స - తఃపతి రసి

తే॥ జాతు నహి భవతాపః ప్ర - శామ్యతి మమ
తావకీన కటాక్షామృ - తం వినైవ
పాహి మాం తవ దర్శనం - దేహి మేఒద్య
హేజగన్నాథ! సంశ్రిత - హృద్విబోధ! ॥

కన్నడా - ఖణ్డః

ఉ॥ అహో తవ సుదర్శన మ - నంత సమభూదిదమ్।
ధ్రు॥ మహాద్భుత మపూర్వ మహి - మప్రభావాస్పద॥ ॥మహో॥

౧॥ అవాఙ్మనసగోచర మ - హత్స్వహేతో।
భవాంబునిధి సంతరణ - భవ్యసేతో॥ ॥అహో॥

౨॥ త్వమేవ సకలం జగది - దమపి గోవింద।
రమాధవ ముకుంద నా - రాయణ సదానంద॥ ॥అహో॥

శ్లో॥ అనంతనామరూపై స్త్వం క్రీడసీత్థం స్వమాయయా।
జానన్నపి న జానే త్వాం లీలామానుషవిగ్రహా॥

శ్లో॥ గోవింద సచ్చిదానంద సృష్టి స్థితి లయాత్మక।
చిత్రం త్వచ్చరితం కృష్ణ త్వం ప్రత్యక్షోప్యతీంద్రియః॥

దణ్డకమ్

జయజయ దామోదర శ్రీధరాం - భోజనాభా సురేఖాఢ్య హర్యాభ విష్ణో - రమాలంకరిష్ణో - హృషీకేశ సత్యప్రకాశా - నిరుద్ధామలస్వాన్తసంబద్ధ - సంకర్షణాభీల తాపత్రయాగ్ని ప్రతప్తాశ్రితాహ్లాద సంధాయకాంచత్సుధావర్ష ణో - పేంద్ర శశ్వద్దయాసాంద్ర - నారాయణ ప్రాజ్యవేదాన్తపారాయణా - ధోక్షజప్రస్ఫుర ద్యాదవాధ్యక్షజా - ద్యప్రభో భో - నృసింహ స్మయోద్యన్మదక్రూర రక్షశ్చమూ మారణామోఘ రంహ - త్వదీయం చరిత్రం విచిత్రం త్రిణేత్రోఽపి వేత్తుం నశక్నోతి సంసారిణః కా కథా హన్త శశ్వద్భవన్మాయయా భ్రామ్య మాణస్య విజ్ఞానలేశావభాసావలిప్తస్య మర్త్యస్య మోహాబ్ధినిర్మగ్న చిత్తస్య కర్తవ్యతా మూఢభావస్య మిథ్యాదృశోఽశ్రద్దధానస్య విశ్వాసహీనస్య కు క్షింభరేః పండితమ్మానినః క్షుద్రచేష్టస్య దుస్తన్త్ర నిఘ్నస్య దంభాత్మనః పామరస్యాతిలుబ్ధస్య దుర్వ్యాధి సంపీడితాంగస్య నష్టాయుషః కష్టజీవస్య - దేవాధిదేవాష్టమూర్తే నవద్వార రాజద్వపు ర్ద్వారకాశాన్త కీర్తే - సహస్రీభవత్షోడశ స్వచ్ఛ సంపూర్ణ రాకామృతాంశుప్రభా కన్యకాలోల గోపాల - కృష్ణా సముద్భూతతృష్ణాఽ- ఖిలం విశ్వమేతత్త్వమేవాప్రమేయ త్రయీగేయ - మాం పాహి దేహి త్వదీయాంఘ్రి నీరేజసేవాం సదా వాసుదేవానుకంపాస్వభావ - క్షమాధార వన్దారు మన్దార - గోవింద తుభ్యం నమః॥

సీ॥ యద్యద్విభూతిమ - ద్విద్యతే తత్తత్త్వ
మేవ గోవింద హ - రే ముకుంద

దిశసి తటస్థోఽపి - దేహినః కర్మాను
సారతః ఫల మని - శం నృసింహ
సంతారయసి పరాన్ - స్వయమపి తీర్ణ స్త్రి
భువనగురో సాంఖ్య - మూలపురుష
శశ్వదాక్రీడసి - విశ్వాత్మనా ద్వితీ
యోఽపి నారాయణ - తాపసేంద్ర

తే॥ పాహి మా మచ్యుతానంత - వాసుదేవ
తావక పదాబ్జ సేవామృ-తం ప్రదేహి
పద్మనాభానిరుద్ధ గో - పాలకృష్ణ
హేజగన్నాథ! సంశ్రిత - హృద్విబోధ! ॥

గీ॥ షోడశసహస్ర కన్యాః, షోడశసాహస్ర విగ్రహై స్తోషయసి।
అష్టమహిషీభిరప్యా, శ్లిష్టోఽస్యేక క్షణేఽప్యహో కృష్ణ॥

గీ॥ సగుణోఽపి నిర్గుణ స్త్వం, సుశ్యామలవిగ్రహోఽశరీరోఽపి।
కార్యమపి కారణమభూః, కృష్ణ త్వాం వేత్తి క శ్శివేన వినా॥

శ్లో॥ కృష్ణలీలామృతం పీత్వా నారద శ్ఛిన్నసంశయః।
వాసుదేవ స్సర్వమిత్యాకార్షీ ద్గోవింద కీర్తనమ్॥

శ్లో॥ నృణా మవశ్యకర్తవ్య ధర్మః కేశవకీర్తనమ్।
సౌభద్ర భజ గోవింద మితి వైయాసకి ర్జగౌ॥

గీ॥ సౌభద్రోఽపి హరికథా, మృతపానేనైవ గళిత భవరోగః।
కైవల్యానంద మవా, ప్నోద్గోవిందం భజన్ దివారాత్రమ్॥

శ్లో|| హరేః కథా సుధాసారే ధర్మ సంస్థాపనం కృతమ్।
శ్రీనారాయణదాసేన కవితాగానశాలినా||

సురటః - చతురశ్రః

ఉ|| మంగళమస్తు రమాధవ తే - మందరధృతే వికుంఠపతే।
ధ్రు|| గంగాధరనుత నామతతే - కామితార్థకల్యాణకృతే|| ||మంగళ||

౧|| నారసింహ గో - వింద గోపాల।
నారాయణదా - సావనలోల|| ||మంగళమస్తు||

శ్రీహరికథామృతం సంపూర్ణమ్.

* * *

T.T.D. Religious Publications Series No.:232
Price: Rs.20/-

అది క్రీ.శ. 1870 ప్రాంతం. శివరాత్రి తిరునాళ్ల సమయం. మధ్యవయస్కురాలైన ఒక మహిళామణి ఐదేళ్ళ కుమారుణ్ణి వెంటబెట్టుకొని, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 'గుంఫ' అనే పుణ్యక్షేత్రానికి వెళ్ళింది. సాంబశివుణ్ణి సందర్శించుకొని, తిరుగు ప్రయాణంలో ఆమె పార్వతీపురం చేరింది. ఆ ఊళ్ళో ఉన్న ఒక పుస్తకాల అంగడి వద్దకు వెళ్ళింది. ఆ కొట్టు యజమాని రామానుజుల రంగయ్య. ఆ వృద్ధుడికి ఆవిడకు ఇలాగ సంభాషణ కొనసాగింది:

మహిళా: అయ్యా! భాగవతం ఉందా?

రంగ: నీకెందుకమ్మా! భాగవతము? నీవేమైనా చదువుతావా? చెపుతావా?

మహిళా: ఈ పిల్లవాడు చదువుతాడు; నేను అర్థం చెపుతాను. అలా ఐతే భాగవతం ఉచితంగా ఇస్తావా? మఱి!

రంగ: ఈ పిల్లవాడు చదివితే, తప్పక ఇస్తాను.

ఆ బాలకుడు తన ముందుంచిన భాగవత గ్రంథంలో రంగయ్య చూపించిన ఘట్టాన్ని తడుముకోకుండా స్పష్టంగా, శ్రావ్యంగా పఠించాడు. ఆ ఘట్టానికి చక్కగా ఆవిడ అర్థాన్ని విశదీకరించింది. అందుకు ఆశ్చర్యాన్ని, ఆనందాన్ని పొందిన రంగయ్య ఆ పుస్తకానికి అట్టవేయించి, చుట్టు పక్కల వాళ్ళు సంతోషంతో చూస్తూవుండగా ఆ పిల్లవాడికి బహూకరించాడు.

అలా పసితనంలోనే భాగవతాన్ని బహుమతిగా పడసిన పసివాడే అనంతరకాలంలో 'హరికథాపితామహుడు' గా విశ్వవిఖ్యాతిగాంచిన ఆదిభట్ల నారాయణదాసు. ఆ మహిళామణి ఆ వాగ్గేయకారుని మాతృమూర్తియయిన ''పురాణాల నరసమ్మగారు!''

తల్లి తరిఫీదులో పెంపొందిన ప్రజ్ఞాశాలియైన అజ్జాడవారికి పోతన భాగవతం అలా అభిమాన కావ్యంగా రాణించింది! తత్ఫలితంగా ఆదిభట్లవారి లేఖినినుండి అవతరించిన కృతుల్లో ఈ ''శ్రీహరికథామృతం'' అగ్రగణ్యమైనది. ఈ హరికథా సంపుటిలో వెల్లివిరిసిన భాగవత భక్తిరసామృతాన్ని ఆస్వాదించి రసహృదయులెల్లరూ ధన్యులగుదురుగాక!

Published by Dr. P. Krishnaiah, I.A.S., Executive Officer, Tirumala Tirupati Devasthanams and Printed at T.T.D. Press, Tirupati.